

Het Agentschap Ondernemen
en het "Fonds voor Flankerend
Economisch Beleid - Hermesfonds"

2013

Jaarverslag

 Agentschap
Ondernemen

Vlaamse Overheid • Koning Albert II-laan 35 bus 12 • 1030 Brussel

Woord vooraf

Van de heer Bernard De Potter, Administrateur-generaal van het Agentschap Ondernemen en leidend ambtenaar van het Fonds voor Flankerend Economisch Beleid.

Het Agentschap Ondernemen is een intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid dat op 1 januari 2009 opgericht werd als fusie van het Agentschap Economie en het Vlaams Agentschap Ondernemen. De voorbije 5 jaren heeft het Agentschap Ondernemen in samenwerking met haar partners tal van maatregelen genomen om bedrijven door de crisis te helpen, het ondernemerschap te stimuleren en versterken, groeiende ondernemingen te ondersteunen, de economie te vergroenen en in te zetten op kennis en innovatie om bedrijven te versterken.

Om bedrijven zo goed mogelijk door de crisis te helpen en faillissementen te vermijden werd het preventief bedrijfsbeleid na een evaluatie door het Comité Preventief Bedrijfsbeleid bijgesteld. Zo werd met een meer doeltreffende definitie van een “bedrijf dat dreigt in moeilijkheden te geraken” het toepassingsgebied van het preventief bedrijfsbeleid uitgebreid. Met de aanpassing van de kmo-portefeuille in juli 2013 kan nu ook de begeleiding bij de implementatie van het doorstartplan gesubsidieerd worden. Daarnaast werden in 2013 na een oproep, projecten voor faillissementspreventie opgestart. De projecten hebben als doel ondernemingen vanuit een vertrouwelijke, individuele aanpak te informeren, sensibiliseren en begeleiden naar het bestaande instrumentarium aangeboden door de overheid.

Eén van de belangrijkste verwezenlijkingen op het vlak van het stimuleren van ondernemerschap en het creëren van een ondernemerscultuur de voorbije jaren is dat een begeleidingsaanbod gecreëerd is voor elke levensfase waarin een onderneming zich kan bevinden: van prestarter tot groeiende onderneming (gazellesprong) of een onderneming in fase van overdracht.

Om dit aanbod nog verder te versterken werden in 2013 gerichte projectoproepen gelanceerd om het ondernemen in Vlaanderen te stimuleren en professionaliseren. Het gaat dan onder meer over oproepen voor:

- ▶ **Peterschapsprojecten:** dit zijn projecten waarbij ondernemers regelmatig in groepen samenkomen om ervaringen uit te wisselen over de bedrijfsvoering. De ondernemers worden daarin begeleid door een of meerdere peters of mentoren. Dat zijn beslissingsnemers uit grotere bedrijven of ervaren bedrijfsleiders van kmo's die kosteloos hun kennis en ervaring ter beschikking stellen.
- ▶ **Startersinitiatieven:** met deze oproep wil de Vlaamse overheid projecten ondersteunen die zich inzetten op mensen die net gestart zijn met een onderneming of jonge ondernemingen. Het thema van deze oproep heeft betrekking op generieke projecten naar starters en specifieke doelgroepen. In het generieke luik wordt er ruimte voorzien voor steun voor het informeren, inspireren en coachen van starters. Verder zijn er in de oproep drie luiken gericht op specifieke doelgroepen, namelijk 'starters in creatieve sectoren', 'starters in kennisintensieve diensten & vrije beroepen' en 'kennisgebaseerde bedrijven en spin-offs'.
- ▶ **Brugprojecten:** de brugprojecten economie-onderwijs zijn gericht op het creëren van samenwerkingsverbanden tussen het onderwijs en de bedrijfswereld steunen. Het doel van de oproep was projecten mogelijk te maken waarbij werk gemaakt wordt van de doelstellingen van het STEM-actieplan.

Een belangrijke aanpassing in de ondersteuning van kmo's in 2013 was de uitbreiding van de kmo-portefeuille. Met deze uitbreiding wordt een grotere inzetbaarheid van de steunmaatregel beoogd om kmo's te

ondersteunen in hun groei en transformatie. Deze vernieuwde kmo-portefeuille werd in de markt gezet onder de naam kmo-portefeuille 2.0 en bekendgemaakt met een roadshow door Vlaanderen.

Daarnaast werden in het kader van de transformatie van de Vlaamse economie en het Nieuw Industrieel beleid ook een aantal beslissingen genomen om het steuninstrumentarium voor bedrijven meer aan te laten aansluiten bij de actuele noodzaak tot clusterbeleid en industriële transformatie. Zo besliste de Vlaamse Regering de strategische opleidings- en investeringssteun om te vormen tot strategische transformatiesteun. Met deze vernieuwde steunmaatregel zullen enkel nog die investerings- en opleidingsprojecten ondersteund worden, die een strategisch transformatieproject doorvoeren en die in belangrijke mate bijdragen aan de versterking van het economische weefsel in Vlaanderen. Ook de ecologiepremie werd aangepast en de strategische ecologiepremie werd in de eerste jaarhelft van 2013 geïmplementeerd

In het kader van het beleid rond Winkelen in Vlaanderen en het voeren van een kernversterkend beleid in de Vlaamse steden en gemeenten werden de acties opgenomen in de Winkelnota 2.0 uitgerold. Deze acties hebben onder meer betrekking op een oproep kernversterkende maatregelen en een oproep 'handelspanden.' De projecten die in het kader van deze oproepen gesteund zullen worden zullen in het najaar van 2013 en begin 2014 van start kunnen gaan. Op het vlak van het voorzien van voldoende ruimte voor economische activiteit werden de steunmechanismen geoptimaliseerd.

Naast bovenstaande bijzondere aandachtspunten werd ook de reguliere werking van het Agentschap Ondernemen in 2013 uiteraard niet uit het oog verloren en werden er op dat vlak ook goede resultaten geboekt. Dit jaarverslag biedt een overzicht van de subsidies, steun en diensten die het Agentschap Ondernemen ter bevordering van het ondernemerschap in 2013 aangeboden heeft.

Bernard De Potter

INHOUDSTAFEL

DEEL I: Werking van het Agentschap Ondernemen & vastleggingen op het Hermesfonds	8
1. Steunmaatregelen om ondernemingen in hun competitiviteit te ondersteunen	8
1.1. Strategische opleidings- en investeringssteun (SIOS)	8
1.2. Toekennen van een rentetoeelage in het kader van hinder door openbare werken.....	10
1.3. Ecologiepremie	12
1.4. Screen Flanders	14
2. Het ondernemerschap bevorderen.....	16
2.1. kmo-portefeuille.....	16
2.2. Ondernemingsplanwedstrijden organiseren en beheren	19
2.3. Mediaoproep ondernemerschap	21
2.4. Peterschapsprojecten organiseren en beheren.....	22
2.5. De oproep brugprojecten economie-onderwijs organiseren en beheren.....	23
2.6. Vlaamse Jonge Ondernemingen - Vlajo vzw	24
2.7. Stichting onderwijs ondernemen	26
2.8. Tussenstap en EFREM	28
2.9. Het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg vzw	30
2.10. Business Angels Netwerk (BAN)	31
2.11. VLAKWA (Vlaams Kenniscentrum Water).....	32
2.12. Flanders DC/FFI.....	33
2.13. Grote events en individuele dossiers.....	34
2.14. Uitbouw van het Vlaams Ondernemerschapbevorderend Netwerk.....	36
2.15 Microsoft Innovation Center (MIC)	39
3. De omgevingsfactoren faciliteren	40
3.1 Economisch locatiebeleid.....	40
3.2. Activeringsbeleid.....	42
3.3. Subsidiëring van de (her)aanleg van bedrijventerreinen	43
3.4. Ondernemingsvriendelijke gemeente.....	44
4. De Europese middelen optimaal aanwenden	45
4.1. Een efficiënt beheer van het EFRO-fonds: Doelstelling 2 gebieden.....	45
4.2. Een efficiënt beheer van het EFRO-fonds: transnationale programma's - Doelstelling 3 gebieden Interreg.....	48
4.3. Het Enterprise Europe Network (E.E.N.)	50
5. Beleidsopdrachten, bijzondere opdrachten en projecten	54
5.1. (Pre)starterssteun	54
5.2. Gazellesprong	56
5.3. Opvolging en overname	58
5.4. Detailhandelsbeleid.....	61
5.5. Materialenscan	63

5.6. Brownfieldconvenanten.....	64
5.7. Preventief Bedrijfsbeleid	65
5.8. Geïntegreerde benadering van ondernemers - geïntegreerd loket	67
5.9. Contactpunt zorgconomie.....	68
5.10. eTIC.....	69
5.11. START.....	70
5.12. Intellectuele eigendom.....	71
5.13. Nieuw Industrieel Beleid	72
5.14. REG in kmo's.....	74
5.15. FINMIX.....	75
5.16. Strategisch Ondernemen	77
5. 17. LED-netwerk Vlaanderen	78
5.18 Plan C	79
6. Generieke dienstverlening aan bedrijven	80
6.1. Sensibiliseren en informeren.....	80
6.2. Individuele informatieverstrekking, vraagarticulatie en accountmanagement	82
6.3. Contactcenter overheidsmaatregelen.....	83
6.4. Doelgroepgerichte werking: toerisme, creatieve sectoren, onderwijs, zelfstandige kinderopvang	84
7. Werking Design	87
7. 1. Design Vlaanderen	87
7.2. Designplatform Vlaanderen.....	89
8. Overzicht van de vastleggingen op het Hermesfonds	93
DEEL II: Interne Werking van het Agentschap Ondernemen	94
1. Adequate inspecties uitvoeren door de Dienst Inspectie Economie.....	94
1.1. Aantal gecontroleerde dossiers en doorlooptijden	94
1.2. De OLA-werking.....	96
2. Personeel - kerngetallen.....	97
2.1. Evolutie personeelseffectieven	97
2.2. Kansengroepen.....	99
3. Communicatie.....	100
4. Informatiseringsprojecten	103
5. Interne Controle & Organisatiebeheersing	104
6. Integriteitsbeleid.....	105
7. Facility & Financiën	106
8. Overige Trajecten.....	107

Algemene voorstelling van het Agentschap Ondernemen

Sinds begin 2009 kunnen ondernemers terecht bij het Agentschap Ondernemen, een fusie van het Agentschap Economie en het Vlaams Agentschap Ondernemen. Het agentschap wil de drijvende kracht zijn achter meer en sterker ondernemerschap in Vlaanderen.

Stimulerende regisseur

Het Agentschap Ondernemen wil het ondernemerschap aanmoedigen en bijdragen tot de ontwikkeling ervan. Daarbij wil het ondernemingen in hun concurrentiepositie ondersteunen en bijdragen tot de opbouw van stimulerende omgevingsfactoren voor het ondernemen.

Uiteraard speelt het agentschap ook actief in op de beleidsaccenten die de Vlaamse Regering legt, zoals de vergroening van de Vlaamse economie en het Nieuw Industrieel Beleid. Het stimuleert bedrijven aan de hand van steunmaatregelen, informatie en advies om 'open' te ondernemen.

Om te komen tot meer en sterker ondernemerschap treedt het Agentschap Ondernemen in de eerste plaats op als regisseur. Het ondersteunt en stimuleert andere actoren – bedrijfsorganisaties, steden en gemeenten,... – om een bedrijfsvriendelijk beleid te voeren en projecten op te zetten die het ondernemerschap ten goede komen.

Complementaire speler

Daarnaast treedt het Agentschap Ondernemen op als actor en staat het – complementair met de verschillende bedrijfsorganisaties – ondernemingen actief bij.

De kerntaken als actor:

- ▶ sensibiliseren, informeren en oriënteren van ondernemers omtrent de verschillende aspecten van (duurzaam) ondernemerschap;
- ▶ stimuleren van ondernemerschap in Vlaanderen aan de hand van subsidies en platformwerking;
- ▶ het uitvoeren van beleidsopdrachten;
- ▶ optreden als kenniscentrum voor overheidsmaatregelen.

Het Agentschap Ondernemen heeft in elke provincie een multidisciplinair team van medewerkers die ondernemingen informeren en oriënteren over de verschillende manieren waarop de overheid hen kan ondersteunen.

Zo informeert en oriënteert het Agentschap Ondernemen, ondernemers bijvoorbeeld over de financiering van hun onderneming en over het belang van een goed ondernemingsplan daarbij, begeleidt het Agentschap hen bij het zoeken naar een geschikte locatie voor hun onderneming en ondersteunt het hen bij de vergroening van hun onderneming (materialenscan, rationeel energiegebruik),...

Een volledig overzicht van de dienstverlening van het Agentschap ondernemen vindt men op www.agentschapondernemen.be.

Subsidieportefeuille en beleidsopdrachten

Daarnaast beschikt het Agentschap Ondernemen jaarlijks over een subsidie-enveloppe van zo'n 210 miljoen euro om bedrijven en bedrijfsorganisaties te ondersteunen.: De kmo-portefeuille, de ecologiepremie, de strategische opleidings- en investeringssteun en de steun voor hinder bij openbare werken zijn de voornaamste subsidie-instrumenten.

Het Agentschap Ondernemen stimuleert het ondernemerschap ook via tal van projecten d.m.v. oproepen zoals de oproep ondernemerschap, de oproep peterschap en de oproep brugprojecten economie-onderwijs.

Daarnaast wil het Agentschap bijdragen tot voldoende ruimte om te ondernemen via steun voor bedrijventerreinen en bedrijfsgebouwen.

Een aantal specifieke beleidsopdrachten liggen in het verlengde van de kernopdrachten. Zo onder meer het voeren van een specifiek beleid gericht op bedrijven in moeilijkheden (preventief bedrijfsbeleid), het ondersteunen van de brownfieldcel, de uitbouw van een geïntegreerd loket in het kader van de Europese Dienstenrichtlijn, specifieke trajecten voor (startende) ondernemers in de zelfstandige kinderopvang, de gazellesprong die snelgroeiende ondernemingen wil stimuleren en aanzetten tot internationalisering, het contactpunt zorgconomie, het leerplatform Fabriek van de Toekomst en het stimuleren van de creatieve economie met Screen Flanders.

Agentschap Ondernemen en Europa

Het agentschap is ook beheerder van het EFRO-programma in Vlaanderen. Met dit programma stimuleert het de kenniseconomie, ondernemerschap en ruimtelijke economische en stedelijke ontwikkeling. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de provincies en de steden Antwerpen en Gent.

Ook grensoverschrijdende samenwerking op deze domeinen wordt ondersteund in verschillende INTERREG-programma's. En als knooppunt binnen het Enterprise Europe Network bevordert het agentschap samen met het IWT het internationaal zakendoen.

DEEL I: Werking van het Agentschap Ondernemen & vastleggingen op het Hermesfonds

1. Steunmaatregelen om ondernemingen in hun competitiviteit te ondersteunen

1.1. Strategische opleidings- en investeringssteun (SIOS)

Wettelijk kader

- ▶ 22 februari 2008: BvR tot toekenning van strategische investerings- en opleidingssteun aan ondernemingen in het Vlaamse Gewest en de lijst van de sectoren die in aanmerking komen voor deze steun, gewijzigd bij het BvR van 17 december 2010;
- ▶ 18 april 2008: MB tot uitvoering van voormeld BvR (lancering van de maatregel) en bijlagen (Verantwoording van de criteria, en lijst van de in aanmerking komende activiteiten (NACE-codes).

Budgettaire allocatie

- ▶ Vastleggingskrediet¹: 41.039.668 euro
- ▶ Vastgelegd: 41.039.668 euro

Toelichting

In het jaar 2013 werden 39 aanvragen ingediend. Het aantal besliste dossiers – waarvan een aantal in 2012 was ingediend – bedroeg 46, waarvan er 42 werden goedgekeurd (25 opleidingsdossiers en 17 investeringsdossiers). De toegekende steun bedroeg in totaal 41.039.668 euro, hetzij gemiddeld 977.135 euro per dossier. Het ging om 15.073.505 euro investeringssteun voor 240.712.000 euro investeringen en om 25.966.163 euro opleidingssteun voor 135.203.000 euro opleidingen. Het aantal opgeleide personen wordt op 16.812 geraamd. Het hoge gemiddelde wordt verklaard door een aantal "" dossiers van bijzonder belang voor de economische ontwikkeling van Vlaanderen waaraan 2 miljoen euro steun werd toegekend.

In 2013 werd de opvolger van SIOS, de Strategische Transformatiesteun (STS) van kracht. Op 19 juli 2013 heeft de Vlaamse regering dit steunsysteem definitief goedgekeurd, steunaanvragen konden worden ingediend vanaf 1 oktober 2013.

In dit nieuwe steunsysteem werden in 2013 nog geen dossiers beslist.

---

¹ Hierna: VAK.

Enkele cijfergegevens

Tabel 1 : SIOS per groottecategorie van de ondernemingen: bedrag toegekende steun en aantal toekenningen

Grootte categorie	Vastgelegd bedrag	Goedgekeurde dossiers
GO	33.963.198	34
KMO	7.076.470	8
Eindtotaal	41.039.668	42

Tabel 2: SIOS per provincie: bedrag toegekende steun en aantal toekenningen

Provincie	Vastgelegd bedrag	Goedgekeurde dossiers
Antwerpen	14.246.713	13
Limburg	4.917.846	4
Oost Vlaanderen	7.153.098	6
Vlaams Brabant	5.932.181	7
West Vlaanderen	8.789.830	12
Eindtotaal	41.039.668	42

Tabel 3: SIOS per NACE-code ondernemingen: bedrag toegekende steun en aantal toekenningen

NACE code	Activiteit	Vastgelegd bedrag	Goedgekeurde dossiers
1	Voeding - textiel - hout - papier - drukkerij	7.245.198	9
2	Chemie - metaal	18.891.990	17
3	Meubelen - overige - reparatie - water -gas	3.859.309	4
4	Bouw - handel - vervoer	4.441.318	5
5	Scheepvaart - luchtvaart - opslag - horeca - uitgeverij - film	3.741.761	3
6	Media - IT - financiën - onroerend - accountancy	2.226.927	3
7	Consultancy - ingenieurs - architecten - reclame - R&D - reissector - interim	633.167	1
8	Beveiliging - ondersteuning - openbaar bestuur - onderwijs - gezondheid - huisvestiging		0
		41.039.668	42

1.2. Toekennen van een rentetoeelage in het kader van hinder door openbare werken

---

Wettelijk kader

- ▶ 7 juli 2006: decreet houdende toekenning van een rentetoeelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken;
- ▶ 29 juni 2007: artikel 11 van het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2007;
- ▶ 6 juli 2007: BvR tot uitvoering van het decreet van 7 juli 2006 houdende toekenning van een rentetoeelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken;
- ▶ 10 juli 2007: MB tot uitvoering van artikel 6 van het BvR van 6 juli 2007 tot uitvoering van het decreet van 7 juli 2006 houdende toekenning van een rentetoeelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken;
- ▶ 1 juli 2008: MB tot wijziging van het MB van 10 juli 2007 tot uitvoering van artikel 6 van het BvR van 6 juli 2007 tot uitvoering van het decreet van 7 juli 2006 houdende toekenning van een rentetoeelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken;
- ▶ 21 november 2008: artikelen 56 tot en met 59 van het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2008;
- ▶ 23 januari 2009: BvR tot wijziging van het BvR van 6 juli 2007 tot uitvoering van het decreet van 7 juli 2006 houdende toekenning van een rentetoeelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken;
- ▶ 28 mei 2009: MB tot wijziging van het MB van 10 juli 2007 tot uitvoering van artikel 6 van het BvR van 6 juli 2007 tot uitvoering van het decreet van 7 juli 2006 houdende toekenning van een rentetoeelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken;
- ▶ 19 november 2010: decreet tot wijziging van het decreet van 7 juli 2006 houdende toekenning van een rentetoeelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken;
- ▶ 17 december 2010: BvR tot wijziging van het BvR van 6 juli 2007 tot uitvoering van het decreet van 7 juli 2006 houdende toekenning van een rentetoeelage voor ondernemingen die lijden onder de verstoorde bereikbaarheid ten gevolge van hinder door openbare werken.

Budgettaire allocatie

- ▶ Vastleggingskrediet: 4.600.000 euro
- ▶ Vastgelegd: 4.591.979,53 euro

Toelichting

In uitvoering van het decreet van 7 juli 2006 kunnen zelfstandigen en kmo's die verstoorde bereikbaarheid ondervinden door openbare werken, een rentetoeelage aanvragen bij het Agentschap Ondernemen. Door de aanpassing van het decreet op 19 november 2010 werd deze steunmaatregel vanaf 1 januari 2011 uitgebreid

naar bestaande beroepsleningen die voor de start van de openbare werken werden aangegaan. Voordien was de maatregel alleen bestemd voor nieuwe overbruggingskredieten.

In 2012 werden 379 aanvragen ingediend en werden 367 aanvragen positief beslist voor een totaal steunbedrag van 3.300.049,99 euro (= inclusief herzieningen).

In 2013 werden 558 aanvragen ingediend en werden 379 aanvragen positief beslist voor een totaal steunbedrag van 4.591.979,53 euro (= inclusief herzieningen).

Het gebruik van de rentetoelage nam duidelijk verder toe in 2013: het aantal aanvragen steeg met bijna 50% en het toegekende steunbedrag met bijna 40% in vergelijking met 2012.

Tabel 4: RT HOW - per provincie

Provincie getroffen exploitatiezetel	Aantal toekenningen	Toegekende steun	Gemiddelde steun per dossier
Antwerpen	35	390.237,42	11.149,64
Limburg	86	866.909,67	10.080,35
Oost-Vlaanderen	124	2.095.294,90	16.897,54
Vlaams-Brabant	25	265.382,45	10.615,30
West-Vlaanderen	109	974.155,09	8.937,20
Totaal	379	4.591.979,53	12.116,04

Tabel 5: RT HOW - per groottecategorie ondernemingen

Grootte	Aantal toekenningen	Toegekende steun	Gemiddelde steun per dossier
KO	371	4.498.010,97	12.124,02
MO	8	93.968,56	11.746,07
Totaal	379	4.591.979,53	12.116,04

Tabel 6: RT HOW - per NACE-code

NACE code	Meest voorkomende activiteiten	Aantal toekenningen	Toegekende steun	Gemiddelde steun per dossier
1	Voeding: warme bakker; Prepress en drukkerij	28	341.244,73	12.187,31
2	Constructie en bewerking van metalen	6	76.212,04	12.702,01
3	Vervaardiging en reparatie van producten	3	61.349,57	20.449,86
4	Bouw/afwerking; Garagebedrijf; Groot- en detailhandel	220	2.897.849,42	13.172,04
5	Hotel, restaurant, café	63	610.263,24	9.686,72
6	Diensten: computer, bank en verzekeringen, immokantoor	21	281.628,27	13.410,87
7	Diensten: reclamebureau, reisbureau	8	66.100,32	8.262,54
8	Organisatie van beurzen; Medische diensten: huisarts, tandarts, thuisverpleging, crèche	5	98.310,79	19.662,16
9	Kapsalon, schoonheidsinstituut, fitness, sauna	25	159.021,15	6.360,85
Totaal		379	4.591.979,53	12.116,04

1.3. Ecologiepremie

Wettelijk kader - Ecologiepremie Plus

- ▶ BvR van 17 december 2010 tot toekenning van steun aan ondernemingen voor ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest, gewijzigd bij het BvR van 16 november 2012.
- ▶ MB van 24 januari 2011 tot uitvoering van het BvR van 17 december 2010 tot toekenning van steun aan ondernemingen voor ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest.

Wettelijk kader - Strategische ecologiesteun

- ▶ BvR 16 november 2012 tot toekenning van steun aan ondernemingen voor strategische ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest.
- ▶ MB van 20 december 2012 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2012 tot toekenning van steun aan ondernemingen voor strategische ecologie-investeringen in het Vlaamse Gewest.

Budgettaire allocatie

- ▶ VAK: 44.517.609,26 euro
- ▶ vastgelegd: 44.482.749,63 euro

Toelichting

In 2013 werden in het kader van de subsidiemaatregel EP Plus 527 steunaanvragen gesteund voor een totaal van 36.192.919,87 euro en een investeringsbudget van 135.271.414,96 euro.

Voor strategische ecologiesteun werden 12 steunaanvragen ingediend waarvan er 5 werden goedgekeurd voor een bedrag van 8.366.910,65 euro.

In de loop van 2013 werd voor een aantal goedgekeurde dossiers EP Plus het origineel toegekende steunbedrag gewijzigd. Dit verklaart de vermindering in het totale vastgelegde bedrag.

Tabel 7: EP Plus in 2013 toegekend - per NACE-code

Omschrijving	Nace	Aantal	Investering	Subsidie
Landbouw	0	1	285.050,50	113.016,88
Voeding, textiel, hout, papier, drukkerij	1	69	37.352.432,38	11.877.643,72
Chemie, metaal	2	67	48.411.777,71	11.739.792,89
Meubelen, overige, reparatie, water, gas	3	12	3.557.045,13	1.201.485,84
Bouw, handel, vervoer	4	248	28.471.556,92	6.415.574,60
Scheepvaart, luchtvaart, opslag, horeca, uitgeverij, film	5	42	8.520.106,40	2.608.204,90
Media, IT, financiën, onroerend, accountancy	6	30	1.296.727,69	170.964,28
Consultancy, ingenieurs, architecten, reclame, R&D, reissector, interim	7	28	1.340.619,19	268.857,18
Beveiliging, ondersteuning, openbaar bestuur, onderwijs, gezondheid, huisvesting	8	20	4.493.997,16	1.075.271,29
Kunst, cultuur, sport, overige	9	10	1.542.101,88	722.108,29
Totaal		527	135.271.414,96	36.192.919,87

Tabel 8: EP Plus toegekend in 2013 - per ondernemingsgrootte en provincie

Provincie	Ondernemingsgrootte	Aantal	Investering	Steun
Antwerpen	KMO	138	33.382.360,42	11.091.368,66
Antwerpen	GO	11	10.366.582,00	2.723.419,91
Brussels Gewest	GO	4	2.679.736,25	552.536,72
Limburg	KMO	52	12.582.804,19	3.547.507,10
Limburg	GO	5	3.969.338,71	1.117.538,51
Oost-Vlaanderen	KMO	128	22.951.588,52	6.935.946,32
Oost-Vlaanderen	GO	11	5.504.121,12	1.268.514,51
Vlaams-Brabant	KMO	53	6.991.151,19	1.705.602,69
Vlaams-Brabant	GO	7	15.207.760,35	1.533.415,01
West-Vlaanderen	KMO	113	20.007.225,66	5.234.325,85
West-Vlaanderen	GO	5	1.628.746,55	482.744,59
Totaal		527	135.271.414,96	36.192.919,87

Tabel 9: EP Plus toegekend in 2013 - per type technologie

Investeringstype	Investering	Subsidie
Energiebesparing	33.485.305,94	11.417.165,59
Hernieuwbare energie en WKK	7.467.523,33	1.986.435,60
Milieu	94.318.585,69	22.789.318,68
Totaal	135.271.414,96	36.192.919,87

Tabel 10: Strategische ecologiesteun in 2013 met vermelding van subsidie, investeringsbedrag, ondernemingsgrootte, provincie en type technologie.

Nace	Sector	Investering	Subsidie	Provincie	Ondernemingsgrootte	Investeringstype
1	Voeding, textiel, hout, papier, drukkerij	6.000.000,00	2.000.000,00	Oost-Vlaanderen	GO	Energiebesparing
2	Chemie, metaal	20.690.000,00	1.000.000,00	Antwerpen	GO	Milieu en energiebesparing
1	Voeding, textiel, hout, papier, drukkerij	45.000.000,00	1.000.000,00	West-Vlaanderen	GO	Milieu en energiebesparing
2	Chemie, metaal	68.321.800,00	3.931.236,00	Antwerpen	GO	Energiebesparing
2	Chemie, metaal	6.314.120,00	435.674,00	Antwerpen	GO	Energiebesparing
	Totaal	146.325.920,00	8.366.910,00			

1.4. Screen Flanders

Wettelijk kader

- ▶ 9 november 2012: BvR tot toekenning van steun aan audiovisuele werken van het type lange fictie-, documentaire- of animatiefilm, of van animatiereeksen;
- ▶ 12 december 2012: MB houdende de uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2012 tot toekenning van steun aan audiovisuele werken van het type lange fictie-, documentaire- of animatiefilm, of van animatiereeksen. (oproep MB);
- ▶ 15 mei 2013: MB houdende de uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2012 tot toekenning van steun aan audiovisuele werken van het type lange fictie-, documentaire- of animatiefilm, of van animatiereeksen (oproep MB op budget van 2013, behandeld in 2013).

Budgettaire allocatie

- ▶ VAK: 5.000.000 euro
- ▶ Vastgelegd: 5.000.000 euro

Toelichting

De steunmaatregel Screen Flanders is bedoeld voor lange fictie-, documentaire- of animatiefilms met een duur van minstens 60 minuten en animatiereeksen die het culturele patrimonium van het Vlaamse Gewest verrijken. Screen Flanders vertrekt vanuit het algemeen principe dat er financiering kan worden verleend op voorwaarde dat het budget dat aan de producenten wordt toevertrouwd, in het Vlaams Gewest uitgegeven wordt. Elke euro die aan een producent wordt toevertrouwd, moet op zijn minst één euro audiovisuele uitgaven in het Vlaamse Gewest opbrengen. De financiering wordt toegekend in de vorm van terugbetaalbare voorschotten op netto-ontvangsten. Er wordt gewerkt met een oproepsysteem met een gesloten steunenveloppe. Het jaarlijks budget hiervoor bedraagt 5.000.000 euro.

Deze maatregel wordt door het Agentschap Ondernemen, in samenwerking met het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) uitgevoerd. Hiervoor werd in 2013 een bedrag van 280.000 euro aan het VAF betaald. De bijdrage van het VAF situeert zich vooral in de promotie en communicatie rond de maatregel, het bijstaan van producenten bij het indienen van een dossier, de verslaggeving van de jury en het leveren van vaktechnische input aan het Agentschap Ondernemen.

Een cultureel en economisch samengestelde jury beoordeelt de projecten op basis van vastgestelde criteria en maakt een rangschikking van de projecten. De maximale steun per project bedraagt 400.000 euro en het productiehuis moet kunnen bewijzen dat ze een verbintenis aangaat op basis van uitgaven voor minimum 250.000 euro.

De terugbetaalbare voorschotten worden terugbetaald met alle netto-ontvangsten die de producent genereert als gevolg van de exploitatie van het audiovisuele werk. Van deze netto-ontvangsten wordt een percentage terugbetaald dat overeenkomt met de verhouding van de totale steun die verleend is, ten opzichte van de totale financiering van het audiovisuele werk.

De eerste oproep werd gelanceerd op 12 december 2012 en aanvraagdossiers konden worden ingediend tot 28 februari 2013. Er werden 27 aanvragen ingediend, waarvan 20 projecten geselecteerd werden voor steun. Aan deze 20 projecten werd in totaal 4.995.000 euro aan steun toegewezen.

In 2013 werd een tweede en derde oproep Screen Flanders gelanceerd met het ministerieel besluit van 15 mei 2013. Voor de tweede oproep werd een budget van 3.000.000 euro voorzien, voor de derde een budget van €2.000.000.

Voor de tweede oproep werd de uiterste indieningsdatum vastgelegd op 28 juni 2013. Er werden 15 aanvragen ingediend en 10 projecten kwamen uiteindelijk in aanmerking voor steun. De toegekende steun bij deze oproep was 2.000.000 euro.

De derde oproep liep van 29 juni 2013 tot 25 oktober 2013. De budgetenveloppe hiervoor bedroeg 2.000.000 euro, waaraan het niet-aangewende gedeelte van 1.000.000 euro van de vorige oproep werd toegevoegd.

Er werden 14 aanvragen ingediend, waarvan er 10 projecten gunstig gerangschikt werden. Samen kregen ze 2.215.000 euro aan steun toegewezen.

Enkele cijfers:

Tabel 11: Screen Flanders 2013 - Aantal ingediende dossiers per genre

Genre	Oproep 2012.01	Oproep 2013.01	Oproep 2013.02
Animatiefilm	6	1	1
Animatiereeks	3	1	2
Lange fictiefilm	18	11	11
Documentairefilm	0	2	0
Totaal	27	15	14

Tabel 12: Screen Flanders 2013 - Aantal gunstige dossiers per genre

Genre gunstige dossiers	Oproep 2012.01	Oproep 2013.01	Oproep 2013.02
Animatiefilm	6	0	1
Animatiereeks	3	1	1
Lange fictiefilm	11	7	8
Documentairefilm	0	2	0
Totaal	20	10	10

Tabel 13: Screen Flanders 2013 - Financiële gegevens van de gunstige dossiers per oproep

	Oproep 2013.02	Oproep 2013.01	Oproep 2012.01
Aantal gunstig	10	10	20
Totaal budget gunstige projecten	33.303.406	41.144.439	136.096.884
Financiering uit Vlaanderen	17.998.260	12.505.401	34.252.767
In aanmerking komende uitgaven in Vlaanderen (volgens aanvraag)	11.345.661	9.787.876	21.278.000
Gevraagde steun	2.690.000	2.469.000	5.333.000
Toegekende steun	2.215.000	2.000.000	4.995.000
Aanvaarde in aanmerking komende uitgaven in Vlaanderen	7.553.373	8.548.190	20.166.000

2. Het ondernemerschap bevorderen

2.1. kmo-portefeuille

Wettelijk kader

- ▶ 19 december 2008: BvR tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten;
- ▶ 1 januari 2009: MB tot uitvoering van het BvR van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten;
- ▶ 28 mei 2009: MB tot uitvoering van artikel 12 van het BvR van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten;
- ▶ 5 juni 2009: MB tot wijziging van het MB van 1 januari 2009 tot uitvoering van het BvR van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten;
- ▶ 14 januari 2010: MB tot wijziging van diverse bepalingen van het ministerieel besluit van 1 januari 2009 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten;
- ▶ 17 augustus 2010: MB tot wijziging van artikel 8 en artikel 16 van het ministerieel besluit van 1 januari 2009 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten;
- ▶ 5 juli 2011: MB tot wijziging van het ministerieel besluit van 1 januari 2009 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten, wat betreft de blokkering van de subsidie en de opheffing van het georganiseerd beroep van de dienstverlener.
- ▶ 19 september 2011: BvR tot wijziging van diverse bepalingen van het BvR van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten;
- ▶ 28 oktober 2011: MB tot wijziging van diverse bepalingen van het ministerieel besluit van 1 januari 2009 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten
- ▶ 5 december 2012: MB tot wijziging van het ministerieel besluit van 1 januari 2009 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten, wat betreft de verlaging van de in aanmerking komende kosten.
- ▶ 14 februari 2013: MB tot uitvoering van het BvR van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten, wat betreft de aanstelling en de werking van de auditbureau's.
- ▶ 26 april 2013: BvR tot wijziging van diverse bepalingen van het BvR van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten.

- ▶ 21 juni 2013: MB tot wijziging van diverse bepalingen van het MB van 14 februari 2013 tot uitvoering van het BvR van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten, wat betreft de aanstelling en de werking van de auditbureau's.
- ▶ 21 juni 2013: MB tot uitvoering van het BvR van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten.
- ▶ 21 november 2013: MB tot wijziging van het MB van 21 juni 2013 tot uitvoering van het BvR van 19 december 2008 tot toekenning van steun aan kleine en middelgrote ondernemingen voor ondernemerschapsbevorderende diensten, wat betreft toevoeging van het domein energie aan de pijler coaching.

Budgettaire allocatie

- ▶ VAK: 38.080.000 euro
- ▶ Vastgelegd: 38.080.000 euro

Toelichting

Tabel 14: kmo-portefeuille - verdeling budgetten per pijler

Pijler	Budget per pijler
opleiding, advies en strategisch advies	35.580.000
Technologieverkenning	2.500.000
advies internationaal ondernemen	400.000
Totaal	38.480.000
Waarvan gealloceerd op het Hermesfonds	38.080.000

Tabel 15: kmo-portefeuille - overzicht mogelijke subsidies

	Opleiding	Advies	Advies internationaal ondernemen	Technologieverkenning	Strategisch advies	Coaching
Steun %	50%	50%	50%	75%	50% en 75%	50%
Steunplafond per pijler	€2.500	€2.500	€5.000	€10.000	€25.000	€10.000
Maximum per periode	deze pijlers samen €15.000				€25.000	
Periode	1 kalenderjaar					

Tabel 16: kmo-portefeuille - toegekend subsidiebedrag per pijler (2010-2013)

Pijler	2010	2011	2012	2013
Opleiding	19.367.896,60	21.638.042,57	24.976.911,06	26.591.062,34
Advies	13.722.894,64	7.667.720,58	6.522.930,27	6.310.124,95
Technologieverkenning	1.077.270,84	1.969.798,08	2.134.829,04	2.029.053,32
Advies internationalisering	291.812,26	402.416,16	413.151,50	392.370,00
Strategisch advies	347.623,25	259.207,50	388.495,00	657.270,00
Totaal	34.807.497,59	31.937.184,89	34.436.316,87	35.979.880,61

Tabel 17: kmo-portefeuille - verdeling van subsidie en aantal steunaanvragen per pijler (2013)

Pijler	Projecten	Subsidie	% projecten	% subsidie
Opleiding	69.809	26.591.062,34	5,16%	17,54%
Advies	3.823	6.310.124,95	0,17%	1,09%
Technologie-verkenning	342	2.029.053,32	94,16%	73,91%
Advies internationalisering	124	392.370,00	0,05%	1,83%
Strategisch advies	40	657.270,00	0,46%	5,64%
Totaal	74.138	35.979.880,61	100,00%	100,00%

Tabel 18: kmo-portefeuille - verdeling van subsidie en aantal steunaanvragen naar grootte van de onderneming (2013)

Grootte	Projecten	Subsidie	% Projecten	% Subsidie
KO	64.989	30.816.301,23	87,66%	85,65%
MO	9.149	5.163.579,38	12,34%	14,35%
Eindtotaal	74.138	35.979.880,61	100,00%	100,00%

Tabel 19: kmo-portefeuille - goedgekeurde projecten per pijler en per sector waartoe de steunvragende onderneming hoort volgens haar hoofdactiviteit (2013).

Activiteit	Projecten	Subsidie	%Projecten	%subsidie
Industrie	7.356	5.342.127,82	9,92%	14,85%
Bouw en handel	25.799	13.466.550,69	34,80%	37,43%
Diensten	40.983	17.171.202,10	55,28%	47,42%
Totaal	74.138	35.979.880,61	100%	100%

Tabel 20: kmo-portefeuille - aantal erkende dienstverleners in de kmo-portefeuille (2010-2013)

	2010	2011	2012	2013
Aantal erkende dienstverleners (minstens 1 project)	1761	1710	1683	1678
Gemiddeld aantal projecten per dienstverlener	30,05	33,7	39,59	44,18

2.2. Ondernemingsplanwedstrijden organiseren en beheren

Wettelijk kader

- ▶ 31 januari 2003: decreet betreffende het economisch ondersteuningsbeleid, inzonderheid artikel 2, gewijzigd bij het decreet van 23 december 2005.

Budgettaire allocatie

- ▶ Vastgelegd (2011): 1.500.000 euro

Toelichting

In april 2011 werd de ondernemingsplanwedstrijd na onderhandelingsprocedure voor 3,5 jaar toegewezen. Het perceel "studenten" werd toegewezen aan Flanders DC voor een bedrag van 675.000 euro en het perceel "brede publiek met aandacht voor doelgroepen" werd toegewezen aan de vzw Ondernemingsplanwedstrijd Vlaanderen voor een bedrag van 825.000 euro.

Flanders DC koos voor een opdeling in wedstrijden binnen het perceel van de studenten. Er worden in het kader van deze opdracht jaarlijks 3 wedstrijden georganiseerd:

- ▶ Plan(k)gas: dit is de wedstrijd voor het secundair onderwijs;
- ▶ Battle of Talents: dit is de wedstrijd voor het hoger onderwijs;
- ▶ Bizidee: dit is de wedstrijd voor het brede publiek en met aandacht voor doelgroepen (vrouwen, 50+, laaggeschoolden, allochtonen, high potentials).

Alle wedstrijden lopen over een school- of academiejaar (start in september/oktober finale in mei/juni). De eerste wedstrijdeditie werd in juni 2012 afgerond. De tweede editie werd in najaar 2012 opgestart en afgerond in het voorjaar van 2013. De laatste editie onder het huidige contract is lopende.

Tabel 21: deelnemersaantallen

	Jaar 2	Jaar 1
Bizidee		
ideeën	191	229
deelnemers ideefase	290	396
ondernemingsplannen	94	79
deelnemers ondernemingsplanfase	172	152
gecoachte deelnemers		
Plankgas		
ingediende plannen/ teams	271	230
deelnemers	934	994
gecoachte teams	120	210
itches	164	177
Battle of Talents		
ondernemersteams	118	119
ondernemers en talenten	516	359
investeerders	109	110

De promotoren van de wedstrijden maken deel uit van het stakeholdersplatform (pre)start en komen op regelmatige basis samen met de promotoren van de maatregel steun voor advies aan prestarters. Het Agentschap Ondernemen stimuleert via dit overleg de kruisbestuiving en doorverwijzing tussen de initiatieven.

Einde december 2013 werd een nieuw bestek gelanceerd via onderhandelingsprocedure met Europese bekendmaking om de ondernemingsplanwedstrijden ook na afloop van het huidige contract verder te zetten. Hierbij worden nog twee percelen gehanteerd:

1. een wedstrijd gericht op het brede publiek, met aandacht voor de communicatie naar het hoger onderwijs en naar enkele specifieke doelgroepen zoals vrouwen
2. een wedstrijd gericht op het secundair onderwijs.

Gezien de opgezette werking inzake een stakeholderplatform Hoger Onderwijs en rekening houdende met de veelheid aan bestaande initiatieven gericht op het Hoger Onderwijs werd in samenspraak en na advies van de werkgroep ondernemend onderwijs beslist om geen afzonderlijke wedstrijd gericht op het Hoger Onderwijs meer in te richten. De finalisten van deze wedstrijd bleken dikwijls ook finalist in andere wedstrijden zodat het onderscheidend karakter van de wedstrijd als te beperkt werd ervaren. Wel wordt vanuit de wedstrijd voor het brede publiek, specifieke inspanningen inzake instroom gedaan richting het Hoger Onderwijs

De nieuwe dienstverlener(s) zullen aangeduid worden in het voorjaar 2014, zodat er continuïteit in aanbod zal zijn van deze wedstrijden.

2.3. Mediaoproep ondernemerschap

Wettelijk kader en budgettaire allocatie

- ▶ Een bekendmakingsdocument (lancering eind maart 2010);
- ▶ Ondertekende overeenkomsten tussen de productiehuisen, zenders en de minister (mei 2011);
- ▶ Middelen: 2.475.453,25 euro op rubriek 1211-1206.

Toelichting

Eind 2010 werden 8 projecten geselecteerd voor cofinanciering in kader van de Media-oproep, met als doel het ondernemerschap op positieve wijze in beeld te brengen en dit te koppelen aan een crossmediaal luik om de kijkers verder te betrekken.

In de loop van 2014 zal het laatste programma uit de media-oproep 2010 uitgezonden worden.

Tabel 22: overzicht projecten geselecteerd voor cofinanciering in kader van de Media-oproep

Projectnaam	Toegekend (€)	Uitzending vanaf
Eigen Baas	293.126,00	September 2013
Crème de la Crème	500.000,00	Voorjaar 2013
Innovatiekanaal	174.046,30	Najaar 2011
Later als ik groot ben	400.000,00	Voorjaar 2014
Wolkenkrabbers	108.300,00	Najaar 2013
Topstarter	500.000,00	Voorjaar 2013
Jonge Bazen	339.290,55	Voorjaar 2013
Start me Up	160.690,40	Najaar 2012

In 2013 werd gestart met een interne evaluatie van de uitgezonden programma's en de effecten ervan. Deze wordt in 2014 verder afgewerkt.

2.4. Peterschapsprojecten organiseren en beheren

Wettelijk kader

- ▶ BVR van 24 april 2009 voor steun aan projecten ter bevordering van het ondernemerschap;
- ▶ Bestek voor het generieke luik (lanceringsdatum: 6 mei 2011);
- ▶ Ministerieel steunbesluit voor de tweede oproep: 21 juni 2013.

Budgettaire allocatie

- ▶ Aanbesteding: 2,3 mio euro (rubriek 1211-1209)
- ▶ Oproep 2013-2014: 2,4 mio euro (rubriek 3300-3305) en 208.820 euro (rubriek 3300-3306)

Toelichting

Op 29 april 2011 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de omvorming van de ondersteuning van de peterschapsprojecten via subsidies.

In de nieuwe aanpak wordt op twee sporen gewerkt:

- ▶ enerzijds met een contractuele aansturingsmethodiek (beheersovereenkomsten);
- ▶ anderzijds met het behoud van de wedstrijdformule op beperktere schaal.

Voor de beheersovereenkomst werd de opdracht gegund aan drie organisaties: UNIZO, VOKA en de Vlaamse Confederatie Bouw. In 2013 werd bij deze organisaties, analoog aan 2011 en 2012, een bestelling geplaatst van in totaal generieke 105 peterschapsprojecten, voor een totaal budget van 2,3 mio euro. De 105 in 2011 en 2012 bestelde projecten werden in 2013 ook opgevolgd via de stuurgroep en via de nodige administratieve opvolging en uitbetalingen van subsidieschijven.

Naast de beheersovereenkomst blijft de wedstrijdformule behouden voor thematische peterschapsprojecten en projecten van organisatoren met onvoldoende track record om in aanmerking te komen voor contractuele aansturing. De eerste oproep werd op 29 november 2011 gelanceerd, de indieningsdatum voor projecten was 15 februari 2012. Projectvoorstellen konden ingediend worden rond de volgende thema's:

- ▶ Specifieke sectorale behoeften;
- ▶ Specifieke behoeften van doelgroepen die in de ondernemerspopulatie ondervertegenwoordigd zijn;
- ▶ De vergroeningsagenda;
- ▶ De verwittingsagenda;
- ▶ De combinatie gezin-arbeid en meer algemeen 'werkbaar werk'.

De eerste oproep is ondertussen administratief bijna afgehandeld.

Bij de tweede oproep binnen het tweesporenbeleid met lancering begin 2013, werd aan de lijst van thema's een zesde thema '(familiale) opvolging en overname' toegevoegd.

Opnieuw had het merendeel van de ingediende projectvoorstellen betrekking op het eerste thema. Er werden 20 projectvoorstellen ingediend. Na de ontvankelijkheidscontrole en jurering werden 17 projecten geselecteerd voor steun (in totaal voor 2.608.820 euro). Nagenoeg alle projecten zijn eind 2013 ook effectief opgestart.

2.5. De oproep brugprojecten economie-onderwijs organiseren en beheren

---

Wettelijk kader

- ▶ BVR van 24 april 2009 voor steun aan projecten ter bevordering van het ondernemerschap;
  - ▶ Ministerieel lancerings- en steunbesluit per oproep (17 september 2013 voor het steunbesluit van de oproep 2013).
-

Budgettaire allocatie

- ▶ Oproep 2013: 4 miljoen euro (rubriek 3300-3306)
-

Toelichting

In 2013 werden de lopende projecten uit de oproepen van 2008 en 2010 opgevolgd. Alle binnengekomen rapporteringen werden grondig doorgenomen en kregen feedback.

Op 31 januari 2013 werd een nieuwe oproep brugprojecten gelanceerd. De thema's van de oproep waren:

- ▶ De mate waarin een brugproject inspeelt op het Nieuw Industrieel Beleid (NIB) van de Vlaamse Regering en het Strategisch Plan STEM 2012-2020;
- ▶ De valorisatie en verankering van succesvolle projecten uit het verleden.

Voor de oproep werd 4 miljoen euro beschikbaar gemaakt. De projecten kon ingediend worden tot uiterlijk 15 april 2013. In totaal werden 58 voorstellen ingediend met een totaal gevraagd subsidiebedrag van 12.801.249,39 euro. Er werden 19 projecten gesteund en er werd een subsidiebedrag van 4.128.142,56 euro toegewezen na ondertekening door de minister van het steunbesluit op 17 september 2013. 15 projecten passen binnen het thema NIB/Strategisch Plan STEM 2012-2020. 4 projecten passen binnen het thema valorisatie en verankering, wat deze projecten moet in staat stellen zich te verankeren in het aanbod van de structurele partners.

Een overzicht van de goedgekeurde projecten, vindt men hier:

http://www.agentschapondernemen.be/sites/default/files/20130916_persmededeling_32mio_euro_voor_15brugprojecten_onderwijs-bedrijfswereld.pdf

2.6. Vlaamse Jonge Ondernemingen – Vlajo vzw

Wettelijk kader

- ▶ Jaarlijks ministerieel besluit (28 oktober 2013 voor de werkingssubsidie van 2013).

Budgettaire allocatie

- ▶ Voor 2013: 1.200.000 euro (rubriek EC208 op de algemene begroting)

Toelichting

De vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen (Vlajo) is een van de structurele partners van het agentschap op het vlak van ondernemend onderwijs.

Vlajo heeft als missie studerende jongeren vroegtijdig vertrouwd te maken met ondernemerschap, hiertoe bedrijven en scholen te mobiliseren in een win-win relatie, en zodoende bij te dragen tot de welvaart en het welzijn van Vlaanderen.

Vlajo biedt in elke fase van de schoolloopbaan programma's aan die jongeren in staat stellen ondernemende competenties te ontwikkelen en te testen in een gecontroleerde en realiteitsbenaderende context. Vlajo ontwikkelde hiertoe het 4D-pedagogisch plan: Dromen, Doen, Durven en Doorzetten, als haar definitie van ondernemerschap.

Naast de 'mini-onderneming', heeft Vlajo de voorbije jaren de leer- en doe-formules uitgebreid om een concreet aanbod te bieden voor het stimuleren van ondernemingszin. Zij richt zich zowel op jongeren uit het secundair onderwijs als hogeschoolstudenten en leerlingen uit het lager onderwijs, waarvoor ze nieuwe projecten heeft ontwikkeld om ondernemerschapattitude en -vaardigheden bij te brengen. Het gradueel ontwikkelen van ondernemende vaardigheden start met de Droomfabriek en culmineert in het hoger onderwijs met de Small Business Projects en Start Academy. Met Vlajo Challenge staat de volledige productportfolio van Vlajo (Droomfabriek incl. Kidd@bizz, BLIK, Jieha!, Vlajo Challenge, mini-ondernemingen, Studentenbedrijf.be, Small Business Projects, Start Academy) momenteel op punt.

Tabel 23: Vooropgesteld bereik VLAJO 2013

Aantal leergroepen	Objectief	Objectief
	Aantal Leergroepen	Aantal Studenten
Lager Onderwijs (5-12 jaar)		
De Droomfabriek	1.740	40.000
Secundair Onderwijs		
BLIK (13-14 jaar)	40	800
Jieha! (15-17 jaar)	250	2.500
Mini-ondernemingen (18 jaar)	450	5.400
Studentenbedrijf.be (18 jaar)	450	1.350
Hoger Onderwijs (19-25 jaar)		
Vlajo@lerarenopleiding	15	200
SBP	450	2.250
Totaal	3.395	52.500

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, vroeg de structurele partners op het vlak van ondernemerschapsonderwijs in de toekomst nauwer samen te werken. Dit leidde in 2013 tot een intentieverklaring tussen de vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen en de Stichting Onderwijs en Ondernemen om het productaanbod en de communicatie over ondernemend onderwijs beter op elkaar af te stemmen.

2.7. Stichting onderwijs ondernemen

Wettelijk kader

- ▶ Jaarlijks MB (28 oktober 2013 voor de werkingssubsidie van 2013).

Budgettaire allocatie

- ▶ 415.000 euro (rubriek EC216)

Toelichting

Stichting Onderwijs & Ondernemen is een van de structurele partners van het agentschap op het vlak van ondernemend onderwijs.

Stichting Onderwijs & Ondernemen werd in oktober 2008 in de schoot van UNIZO-Vorming opgericht en wil de brug tussen het onderwijs en de ondernemerswereld bestendigen en verbreden. Via acties en het ter beschikking stellen van informatie, werkmateriaal en -modellen en netwerken stimuleert ze ondernemingszin en ondernemerschap in het hele Vlaamse onderwijs. Ze wil via haar acties een meer ondernemende houding bewerkstelligen bij jongeren én bij leerkrachten/docenten – van in de kleuterklas tot aan de universiteit – en de beroepskeuze voor ondernemerschap op een positieve manier beïnvloeden. De Stichting richt zich zonder onderscheid tot alle partners in het onderwijs en tot de ondernemers. Haar kerntaak bestaat erin pedagogisch versterkende werkvormen aan te bieden in alle onderwijsniveaus en alle graden. Hiervoor ontwikkelde ze de volgende productportfolio:

Koffer vol ondernemingszin (basisonderwijs)

- ▶ 100 leerkrachten uit het basisonderwijs.
- ▶ 2500 leerlingen (100 x 25) basisonderwijs.

LEERONDERNEMING (Secundair Onderwijs)

- ▶ 100 Leerondernemingen in het secundair onderwijs.
- ▶ 1200 leerlingen en 120 begeleiders-leerkrachten

ZInZO: ZIN IN ZELFSTANDIG ONDERNEMERSCHAP

- ▶ 50 ondernemende trajecten in het secundair onderwijs.
- ▶ 1000 leerlingen en 50 leerkrachten

De MASTERCLASS (Secundair Onderwijs)

- ▶ 25 leerkrachten.

LEERONDERNEMING (Hoger Onderwijs)

- ▶ 40 Leerondernemingen in het hoger onderwijs, verspreid over heel Vlaanderen.
- ▶ 240 student-Leerondernemers en 40 docent-coaches.
- ▶ 40 betrokken ondernemers.

ONDERNEMERSCHAPSPROJECTEN OP MAAT

- ▶ 60 gerealiseerde ondernemerschapsprojecten.
- ▶ 15 hogescholen en/of universiteiten en/of associaties

TRAINING ONDERNEMINGSZIN EN ONDERNEMERSCOMPETENTIES voor het hoger onderwijs

- ▶ Deelname van max. 25 studenten hoger onderwijs met een duidelijk ondernemersprofiel

Masterclass (Hoger Onderwijs)

Minstens één Masterclass voor docenten

Pakaan

200 projecten verdeeld over basis-, secundair en hoger onderwijs. (samen met Flanders District of Creativity)

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, vroeg de structurele partners op het vlak van ondernemerschapsonderwijs in de toekomst nauwer samen te werken. Dit leidde in 2013 tot een intentieverklaring tussen de vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen en de Stichting Onderwijs en Ondernemen om het productaanbod en de communicatie over ondernemend onderwijs beter op elkaar af te stemmen.

2.8. Tussenstap en EFREM

Wettelijk kader

- ▶ MB per organisatie en per jaar (12 juni 2013).

Budgettaire allocatie

- ▶ Voor 2013: 500.000 euro op ECO EC 222 3300

Toelichting

Het Agentschap Ondernemen verleent steun aan de vzw's Zenitor, afdeling van Tussenstap, en EFREM. Deze vzw's staan in voor het verlenen van advies aan ondernemers in nood.

Tussenstap helpt via mail, telefonisch advies of stuurt een vrijwilliger ter plaatse om de globale problematiek in beeld te brengen. Door de problemen met zijn of haar onderneming ontstaat er grote druk op de ondernemer/onderneemster, vaak ook in zijn of haar persoonlijk leven. Een globale aanpak van de problematiek is daarom vaak aangewezen.

Efrem is net als Zenitor een organisatie die zich richt naar ondernemers in nood. Efrem is voornamelijk, maar niet uitsluitend actief in West-Vlaanderen en werkt ook via kleinere OCMW's die niet over de benodigde kennis beschikken om de ondernemers die bij hen aankloppen te kunnen helpen. Efrem treedt eveneens op als actor in schuldbemiddelingsprocedures.

Doelstelling is om beide organisaties te laten samenwerken met het oog op een efficiënte hulpverlening via het benutten van synergie. Beide organisaties hebben te kennen gegeven om in 2014 te komen tot een fusie. Gedurende 2013 is er hard gewerkt om dit te realiseren. De fusie is gepland in 2014.

Enkele resultaten van de werking van Tussenstap en EFREM:

- ▶ 51% van de actieve ondernemingen die in de eerste helft van 2011 (januari t.e.m. juni) bij Tussenstap aankloppen zijn twee jaar later (juli 2013) nog steeds actief waren: minder dan de helft had zijn zaak stopgezet (schrapping ondernemingsnummer of ontbinding en vereffening vennootschap) of was failliet. Met andere woorden: ondanks het kritiek stadium waarin veel ondernemingen bij Tussenstap aankloppen slaagt meer dan de helft er toch in om met de hulp van Tussenstap de zaak te redden. Het preventieve aanbod van Tussenstap biedt dus hoopgevende resultaten (Bron: databank Tussenstap)
- ▶ Van de 403 dossiers die Efrem in 2012 opende waarbij er op het moment van de eerste contactname met Efrem nog een zelfstandige activiteit was (met andere woorden: geen failliete of stopgezette zelfstandige activiteit), draaide 111 dossiers uiteindelijk uit op een stopzetting of faillissement en kon er in 292 dossiers de zelfstandige activiteit behouden blijven. Met andere woorden: ondanks het kritiek stadium waarin veel actieve ondernemingen in 2012 bij Efrem aankloppen, was begin 2013 toch 72% nog steeds actief als zelfstandige (Bron: jaarverslag Efrem 2012).

- ▶ Ongeveer de helft van de zelfstandigen die door Efrem geholpen worden met het aanvragen en doorlopen van de procedure van gerechtelijke bescherming (WCO), hebben nog hun zaak. Uit de cijfers van Efrem sinds de opstart van de Wet op de Continuïteit van de onderneming (1 april 2009) blijkt dat ondertussen 8% van de opgevolgde gerechtelijke reorganisaties hun herstelplan (zoals gehomologeerd door de Rechtbank van Koophandel) volledig doorlopen hebben, 10 % van de begeleidingen werden stopgezet, 2% van de dossiers werden niet toelaatbaar verklaard, 37 % diende uiteindelijk toegeleid te worden naar falings en 45 % is nog bezig met hun door de Rechtbank van Koophandel gehomologeerd herstelplan uit te voeren.

2.9. Het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg vzw

Wettelijk kader

- ▶ Jaarlijks terugkerend subsidiebesluit met ad nominatum toekenning van een subsidie aan het VCK.

Budgettaire allocatie

- ▶ In 2013 werd €334.000 vastgelegd

Toelichting

Sinds de oprichting van het VCK in 1984 is er een financiële ondersteuning geweest van de kwaliteitszorg in Vlaanderen.

De bedoeling is het bedrijfsleven en de consumenten bewust te maken van de noodzaak om te streven naar kwaliteit.

Kwaliteitszorg is een actie die permanent ondersteund wordt. Hiervoor neemt het VCK voortdurend nieuwe initiatieven.

In 2013 werd er voor gekozen om het VCK in te zetten op het bevorderen van kennisdeling rond kwaliteitszorg en het leveren van een inhoudelijke bijdrage rond het kwaliteitsthema. Dit was een grondige bijsturing in de levensloop van het VCK.

Ook in 2013 werd Kwinta gelanceerd. Kwinta is het informatie- en communicatieplatform voor Kwaliteit via Innovatie en Talent. Het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg bundelt er sinds 2013 nieuws en de laatste trends in de kwaliteitszorg op deze website en sociale media. Op www.kwinta.be vindt men onder andere dossiers waarin een kwaliteitsthema uitgediept wordt.

Het VCK heeft als opdracht om voortdurend op zoek te gaan naar nieuwe benaderingen die bijdragen tot een grotere efficiëntie voor de bedrijven en meer zelfrealisatie bij het personeel.

In 2013 waren dit de strategische doelstellingen van de organisatie:

- ▶ Veelheid aan informatie bruikbaar maken voor de managers: content en kennisplatform;
- ▶ Inspireren voor vernieuwing;
- ▶ Ondersteunen van managers als change agents;
- ▶ Onderhouden en uitbouwen van een internationaal netwerk;
- ▶ Erkennen van bedrijven en managers die voorbeelden zijn voor Vlaanderen.

2.10. Business Angels Netwerk (BAN)

Wettelijk kader

- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 17/12/2010 voor de periode 2011-2014.
-

Budgettaire allocatie

- ▶ Voor 2011-2014: 1.232.000 euro op rubriek 3200-3204
-

Toelichting

Het Agentschap Ondernemen verleent steun aan de vzw BAN Vlaanderen via een meerjarenovereenkomst (Besluit van de Vlaamse Regering), goedgekeurd voor de periode van 2011 tot 2014.

In 2013 werd door business angels (vaak in syndicaat) in 24 bedrijven geïnvesteerd voor meer dan 4.081.000 euro. Bovendien konden 12 bedrijven via BAN Vlaanderen ook een BA+lening afsluiten bij het Participatiefonds.

2.11. VLAKWA (Vlaams Kenniscentrum Water)

Wettelijk kader

- ▶ BVR van 15 juli 2011 houdende toekenning van steun aan het Vlaams Kenniscentrum Water (VLAKWA vzw);
- ▶ BVR van 20 december 2013, houdende toekenning van steun aan het Vlaams Kenniscentrum Water (VLAKWA vzw);
- ▶ Ministerieel Besluit tot toekenning van een subsidie van 26.000,00 euro voor de deelname aan het OESO-LEED onderzoeksproject "Skills for greener jobs in a local labour market context" van 9 augustus 2013;
- ▶ Ad hoc financiering.

Toelichting

Het Vlaams Kenniscentrum Water (VLAKWA) werd op 19 april 2010 opgericht. De modaliteiten van dit expertisecentrum werden door HOWEST onderzocht en vastgelegd in het EFRO-project 99 - Oprichting Expertisecentrum Water (oktober 2008 - december 2010). De relevante actoren op Vlaams niveau zijn vertegenwoordigd in de Raad van Bestuur: Aquafin nv, Boerenbond, FIT, Fedustria, HOWEST, Katho, KHBO, KU Leuven, Inagro, POM West-Vlaanderen, Universiteit Antwerpen, Universiteit Gent, Unizo, Vegebe, VITO, Vlaamse overheid - Departement LNE, VLIZ, VMW en VOKA. Deze samenstelling garandeert de focus op het genereren van toegevoegde waarde voor Vlaanderen en alle wateractoren in Vlaanderen. Het vermijden van overlap met bestaande instanties wordt tevens bewaakt. In de statuten werden volgende doelstellingen geformuleerd.

- ▶ Nationale en internationale valorisatie ondersteunen;
- ▶ Als intermediair de samenwerking ondersteunen in toegepaste complementaire en vraaggedreven onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten;
- ▶ Centraal aanspreekpunt zijn, met een loketfunctie voor adviesverlening en informatie-verstrekking;
- ▶ Strategische adviesondersteuning coördineren;
- ▶ Nationaal en internationaal waterkennis en -ervaring verspreiding.

Om de werking van het VLAKWA te financieren werd vanuit het Hermesfonds voor de periode september 2010 - december 2012 een subsidie van 925.000,00 euro toegekend. Vanuit het IWT werd eenzelfde bedrag toegekend. Deze referentieperiode werd via een wijziging van het besluit verlengd tot december 2013. Om de verdere werking van VLAKWA te kunnen garanderen werd een nieuwe subsidie toegekend van 837.698,25 euro voor de periode januari 2014-december 2015. Ook nu weer werd vanuit IWT eenzelfde bedrag toegekend. Het dossier terzake werd in december 2013 aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

Tenslotte werd voor de deelname van VLAKWA aan een onderzoek van de OESO rond 'skills for greener jobs in al local labour market context' een steunbedrag van 26.000,00 euro toegekend (augustus 2013).

2.12. Flanders DC/FFI

Wettelijk kader

- ▶ Convenant afgesloten tussen Flanders DC en het Agentschap Ondernemen voor de periode 2009-2014.

Budgettair

- ▶ Voor 2009-2014: jaarlijkse vastlegging van 500.000 euro

Toelichting

Flanders DC (www.flandersdc.be) heeft als deelmissie de creatieve sectoren in Vlaanderen aan te zetten tot een meer ondernemende attitude. Hiertoe biedt het verscheidene tools en formules aan en is het Flanders Fashion Institute (www.ffi.be) sinds 1 juli 2009 in de werking van Flanders DC opgenomen.

Belangrijk hierbij is dat Flanders DC de actoren binnen de creatieve sector, in zijn ruimste betekenis, zal sensibiliseren en inspireren m.b.t. ondernemingscreativiteit met daarbij voornamelijk een focus op ondernemerschap. Dit betekent dat Flanders DC bouwt aan een cultuur van meer ondernemerschap binnen de creatieve sector in Vlaanderen en er voor zorgt dat er nieuwe inzichten, ideeën en praktische instrumenten worden aangereikt aan deze creatieve sector.

Hierover is een convenant afgesloten tussen Flanders DC en het Agentschap ondernemen voor de periode 2009-2014. In het kader van deze convenant ontvangt Flanders DC voor zijn werking een subsidie van 500.000,00 euro per werkingsjaar. Met deze subsidie organiseert of participeert Flanders DC o.a. in minimum 10 activiteiten per jaar die ondernemerschap stimuleren bij de creatieve sector.

Hiermee worden jaarlijks minimum 300 deelnemers uit de creatieve sector bereikt.

Minimum 5 activiteiten per jaar worden uitgevoerd in partnerschap met één of meerdere relevante actoren uit de creatieve sectoren.

2.13. Grote events en individuele dossiers

Wettelijk kader

- Individuele ministeriële besluiten per project.

Toelichting

In 2013 werden door het Agentschap Ondernemen een aantal grote events ondersteund. Daarbij wordt er steeds naar gestreefd dat er een passende boodschap naar de doelgroep kan gebracht worden en/of een stand voorzien is waar informatie omtrent overheidsmaatregelen kan verstrekt worden.

Daarnaast werden ook een aantal individuele dossiers gesteund die passen binnen de verschillende beleidsaccenten van de Vlaamse regering op vlak van ondernemerschap.

Samengevat werden in dit kader in 2013 onderstaande subsidies toegekend:

Tabel 24: toegekende subsidies in 2013

Projectnaam	Naam indiener	Datum MB	Togekend steunbedrag in €
<i>Grote events</i>			
Dag van de Klant 2013	UNIZO	7/08/2013	142.000
Benelux Venture Forum	KU Leuven Research & Development	6/05/2013	20.000
Open Bedrijvendag 2013	Open Bedrijven	7/08/2013	300.000
Vlaamse startersweek	UNIZO	10/06/2013	118.750
VIL-Summit "Supply Chains of the Future - Be ready for society 2.0"	Vlaams Instituut voor de Logistiek (VIL)	17/06/2013	16.445
Beurs Ondernemen in Vlaanderen 2013	Ter Bevordering van het Ondernemerschap in België	7/08/2013	95.000
Nationaal Congres voor de Economische Beroepen 2013	Private Stichting "Forum to the Future"	7/08/2013	23.000
<i>Individuele dossiers</i>			
Uitbouw geïntegreerde werking Tussenstap	Zenitor vzw, divisie Tussenstap	27/05/2013	200.000
Integrale hulpverlening voor ondernemers in moeilijkheden	Efrem	27/05/2013	100.000
Informatisering van BAN Vlaanderen	BAN Vlaanderen	10/06/2013	49.958
Solar Team V2013-2014	SOLAR Team	6/05/2013	30.000
Budget@Home	Markant	27/11/2013	147.181
HAZO	HAZO	1/07/2013	106.975
Women on Board	Women on Board vzw	25/09/2013	36.000
Small is beautiful	Studiecentrum voor Ondernemerschap	10/12/2013	10.000

Projectnaam	Naam indiener	Datum MB	Toegekend steunbedrag in €
Toch wel Technisch - mediacampagne 2013	VSKO	20/12/2013	150.000
Bryo4Ever januari 2014 en 2015	Voka - Project Services vzw	19/12/2013	99.200
Microkredieten Hefboom	Hefboom vzw	20/12/2013	330.000
Huis van de Mode	Flanders District of Creativity	11/12/2013	500.000

2.14. Uitbouw van het Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk

Het Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk (VON) van het Agentschap Ondernemen wil meer en sterker ondernemerschap stimuleren door kennis en ervaring uit te wisselen, projecten aan te zetten tot onderlinge structurele samenwerking en deze samenwerking te ondersteunen via allerlei middelen. Finaal moet dit de efficiëntie en de effectiviteit van zowel de subsidieverstrekking als de dienstverlening van de Vlaamse overheid ten goede komen en verhogen. Het VON is in eerste instantie een netwerk van intermediaire belangenorganisaties, promotoren en medewerkers die actief zijn op het vlak van ondernemerschapsbevordering binnen de gesteunde projecten. Daarnaast bevinden zich onder de leden eveneens sectorfederaties, kenniscentra, onderwijsinstellingen en zuivere privébedrijven.

Het afgelopen jaar 2013 vormde voor het VON een kanteljaar. Sinds de opstart in 2008 is vanuit het Agentschap Ondernemen een sterke impuls gegeven aan de platformwerking, het instrument om stakeholders rond een beleidsthema te laten werken, kennis en ervaring uit te wisselen en beleid mee vorm te geven. In 2013 werden afspraken gemaakt met de betrokken diensthoofden en de platformleiders om het VON ondersteunend aan deze platformen te positioneren, vanuit een subsidiariteitsgedachte: wat platformen beter kunnen moet het VON niet doen en omgekeerd. In de praktijk treedt het VON op daar waar er nood is aan thema-overkoepelende acties of daar waar geen platformwerking bestaat. Daarnaast werd het werkkterrein van het VON verder uitgebreid met de actieve ondersteuning van de werking van platformen en het platformleiders (zie *centrale ondersteuning van de platformwerking*). De VON-coördinator werd het centrale aanspreekpunt voor de platformwerking. Met deze nieuwe aanpak neemt het VON na 5 jaar een sterke doorstart.

Het Agentschap Ondernemen ziet haar rol breder dan het louter financieel ondersteunen en opvolgen van projecten en heeft daarom juist aandacht voor het bestendigen en verhogen van de efficiëntie en de effectiviteit van zowel de subsidieverstrekking als de dienstverlening. Eén van de instrumenten hiertoe zijn de fysieke netwerksessies. Op deze VON-sessies wordt een informatief, inspirerend en/of interactief seminarie gekoppeld aan informele netwerking. Het agentschap creëert hiermee een forum waarop aan de VON-leden de kans wordt geboden onderling kennis te maken om zo projecten en leden aan te zetten tot onderlinge structurele samenwerking en uitwisseling van kennis en ervaring. In 2013 werden volgende fysieke VON-sessies georganiseerd:

- ▶ organisatie van het VON-nieuwjaarsevent (i.s.m. het VIN)
- ▶ organisatie van VON-sessies:
  - ▶ Startersforum - Les Ateliers des Tanneurs
  - ▶ LEDnetwerk-event - Hotel The Domican
- ▶ mede-organisatie beurs 'Ondernemen in Vlaanderen'

Centrale ondersteuning van de platformwerking

Platformwerking is het instrument van het Agentschap Ondernemen om de afstemming tussen gesteunde initiatieven met een gemeenschappelijk thema te ondersteunen met als doel (algemene definitie):

- ▶ het bevorderen van de samenwerking;
- ▶ het voorkomen van overlappingsen;

- ▶ het realiseren van kennisuitwisseling en -opbouw;
- ▶ het aanzetten/stimuleren tot ontwikkeling van nieuwe ideeën en nieuwe projecten;
- ▶ het bevorderen van de efficiëntie maar ook van de effectiviteit van de ingezette middelen.

In het licht van de gewijzigde rol van het agentschap van een eerder actor- naar een duidelijke regisseursrol winnen deze platformen aan belang en is platformwerking hét instrument bij uitstek om beleid in samenwerking met, al dan niet, structurele intermediaire partners vorm te geven en uit te voeren. De werking van een platform speelt in op de specifieke noden van de overheid en de partners en de specifieke karakteristieken van het uit te rollen beleid. Zo ontstaan er diverse vormen van platformwerking, waarbij het uitgetekende standaardproces niet altijd kan gevolgd worden. Maatwerk is noodzakelijk. Zo kan de rol van het agentschap in het ene platform sturend en in een ander faciliterend zijn. Alle platformleiders ontwikkelen een eigen methodiek en traject, in vele gevallen zonder concreet zicht te hebben op de werking van andere platformen, zowel naar leden, doelstellingen, voortgangsrapportering als methodiek. Dit 'nieuwe werken' is dan ook organisch gegroeid tot een omvangrijke en niet onbelangrijke taak. Het programma ter ondersteuning, zowel naar de ontwikkeling van specifieke competenties als het capteren en verspreiden van mogelijke methodieken, is deze evolutie niet gevolgd. Om hierop in te spelen werd een project uitgerold ter ondersteuning van de platformleiders dat zijn aanvang nam in 2013 en verder wordt uitgevoerd in 2014.

In 2013 werden hiertoe volgende acties ondernomen:

- ▶ organisatie van een vormingstweedaagse rond 'multipartijenoverleg'
- ▶ opstart van een intervisietraject tussen platformleiders onderling (kennis- en ervaringsuitwisselingsforum)
- ▶ creatie van een centraal contactpunt voor ondersteuning platformwerking (incl. een databank met methodieken om een platform te leiden)
- ▶ online discussieforum op Brainspot

Verder ondersteunt de VON-coördinator platformleiders in de uitbouw van het platform door advies omtrent aanpak, planning en methodieken. Het VON werd zo onder meer betrokken bij de concrete uitbouw van het NIB-leerplatform, het toekomstig platform rond incubatoren, het Forum Ondernemend Hoger Onderwijs en het Startersplatform.

Samenwerking Vlaams Innovatienetwerk loont

Innovatie en ondernemen, meer bepaald ondernemerschap, zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Toch ervaren Vlaamse ondernemers de door de overheid aangeboden diensten ter ondersteuning van innovatie en ondernemerschap vaak als twee verschillende werelden. Elk op hun eigen domein bevorderen het Vlaams Innovatienetwerk (VIN) en het Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk (VON) samenwerking, netwerking en kennisdeling tussen de leden. Na enkele jaren is er reeds een behoorlijke werking opgebouwd. In het veld zijn de respectievelijke netwerkleden (organisaties en hun medewerkers) vaak actief in zowel het domein van innovatie als het domein van ondernemerschap (of althans op het raakvlak tussen innovatie en ondernemerschap). Desondanks is er weinig interactie tussen de leden over de beide netwerken heen. Nochtans liggen hier nog voldoende opportuniteiten en uitdagingen.

Om hierop in te spelen hebben het VIN en het VON enkele sessies gezamenlijk georganiseerd. Zo werd er voor het eerst samengewerkt voor de **inhoudelijke sessie rond hoogtechnologisch ondernemerschap** (10 december 2012), naar aanleiding van de IWT-studie "De rol van het ondernemersteam in het succes van

technologische starters". Daarnaast werd voor de eerste maal dit jaar het **nieuwjaarsevent** (januari 2013) gezamenlijk georganiseerd. In *Les Halles des Tanneurs* werden 200 genodigden verwelkomd.

Uit de evaluaties van beide events mocht blijken dat het samenbrengen van promotoren uit ondernemerschapsbevorderende projecten en de innovatiezijde tot goede synergiën en verregaande samenwerking kan leiden. Mede naar aanleiding van deze positieve evaluaties werd in onderling overleg besloten de samenwerking in de toekomst te continueren.

2.15 Microsoft Innovation Center (MIC)

MIC vzw is een samenwerking van Microsoft met een aantal private en publieke partners. Door het Agentschap Ondernemen werd een subsidie van 1.345.000 euro verleend aan deze vzw voor een periode van 3 jaar. MIC heeft vestigingen in Genk en in Kortrijk.

MIC richt zich op de zorgsector, meer bepaald op vier domeinen om de innovatie en het ondernemerschap in de zorgsector te stimuleren.

- ▶ Opzetten van een netwerk rond IT in de zorgsector door het organiseren van netwerkevenementen, een website, nieuwsbrieven en sociale netwerken
- ▶ Stimuleren van de kennis over nieuwe technologieën door het organiseren van conferenties, seminaries en workshops. Deze zijn zowel gericht op de nieuwste technologische trends als op overige aspecten van het ondernemerschap.
- ▶ Het stimuleren van toegepaste innovatie rond deze technologieën.
- ▶ Ondersteuning van IT-startups

MIC Vlaanderen vzw begeleidt vandaag 49 startende ondernemingen. Het doel van de activiteiten die het MIC Vlaanderen vzw aanbiedt is de starters te begeleiden door de verschillende fases van de levenscyclus van een onderneming (b.v. Health Accelerator die starters help in de laatste fase voor ze effectief naar de markt gaan) en hun kans op succes aanzienlijk te verhogen.

3. De omgevingsfactoren faciliteren

3.1 Economisch locatiebeleid

Wettelijk kader

- ▶ decreet Ruimtelijke Economie d.d. 13 juli 2012;
- ▶ actieplan 'economisch locatiebeleid' dat werd meegedeeld aan de Vlaamse Regering op voorstel van de minister bevoegd voor de Economie op 16 december 2011;
- ▶ Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, uitvoeringsbesluit adviesverlenende instanties;
- ▶ protocol inzake 'taakverdeling inzake de verplichtingen voor een plan-mer voor een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan - afspraken over de verantwoordelijke instantie voor de plan-mer voor een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan', goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 5 juni 2009 en gelijkaardig protocol inzake taakverdeling voor ruimtelijke veiligheidsrapporten.

Budgettaire allocatie

- ▶ VAK: 270.180,00 euro

Toelichting

De voornaamste taken binnen het economisch locatiebeleid hebben betrekking op:

- ▶ het onderbouwen van de ruimtebehoeften voor de verschillende types van economische activiteiten en het doorvertalen van deze inzichten naar eigen beleidsinitiatieven en in het kader van adviezen over ruimtelijke structuur-en uitvoeringsplannen met als doel een ijzeren voorraad bedrijventerreinen en andere geschikte bedrijfshuisvestingsmogelijkheden;
- ▶ het op punt stellen van informatie over bedrijventerreinen (startend vanaf zoekzones) en bedrijfsvastgoed en het ter beschikking stellen van informatie hierover aan geïnteresseerden, onder meer via vestigingsadvies op maat
- ▶ het informeren en adviseren van bedrijven met vragen over de ruimtelijke ordening, desgevallend ook mee ondersteunen van het besluitvormingsproces om tot oplossingen te komen.

Enkele kengetallen over deze activiteiten:

- ▶ er werden meer dan 50 adviezen afgeleverd aan de bevoegde overheden over ruimtelijke uitvoeringsplannen en planologische attestaten;
- ▶ er werden 161 vragen m.b.t. vestigingsinformatie en ruimtelijke ordening behandeld;
- ▶ er werden 3 studies gefinaliseerd:
  - ▶ een ruimtebehoefteraming voor economische activiteiten
  - ▶ een studie naar de ruimtelijke component van het NIB (over speerpuntclusters)
  - ▶ een aftoetsing van ruimtelijke logistieke concepten bij marktpartijen

Voor het uitwerken en bewerkstelligen van een economisch locatiebeleid wordt naast de inzet van eigen personeel ook beroep gedaan op externe competenties (onder meer studiebureaus) maar ook op partners op basis van projectsubsidies. In 2013 werd nog een bijkomend bedrag van 190.000 euro vastgelegd binnen het bestaande raamcontract met Arcadis voor de opmaak van milieueffectrapportages en aanverwante documenten of studies. Studies die in 2013 werden opgestart waren onder meer MER-screening Sterrenhoek Aalst, verzoek tot raadpleging Hannekenshoek Herentals, bijkomende bouwfysisch onderzoek van het militair domein Diest Leopoldkazerne.

Binnen het raamcontract met Sertius voor de opmaak van ruimtelijke veiligheidsrapporten werd een bedrag van 28.150 euro vastgelegd. Dit ter afronding van het RVR in het kader van de afbakening van het stedelijk gebied Hasselt-Genk en de opmaak van een RVR voor het project Closing the Circle op het voormalige Remo-stort in Houthalen-Helchteren.

Voor de opmaak van een leidraad voor lokale besturen rond het thema bedrijfshuisvesting werd in 2013 een bedrag vastgelegd van 52.030 euro.

3.2. Activeringsbeleid

Wettelijk kader

- ▶ actieplan 'activeringsbeleid on(der)benutte bedrijventerreinen' dat werd meegedeeld aan de Vlaamse Regering op voorstel van de minister bevoegd voor de Economie op 16 december 2011.

Budgettaire allocatie

- ▶ VAK: 250.000,00 euro

Toelichting

In de afgelopen jaren werd door de activeringsteams geïnvesteerd in het in kaart brengen van de on(der)benutte bedrijfsgronden en in het documenteren ervan. Daaropvolgend werden de eigenaars systematisch aangespoord om hun gronden te ontwikkelen of te verkopen.

Ter intensivering van deze aanpak werd in 2012 in elke provincie een activeringsteam gesubsidieerd. Die activeringsteams blijven de eigenaars contacteren maar werken ook oplossingen uit om moeilijk vermarktbaar percelen of delen van bedrijventerreinen toch ontwikkeld of verkocht te krijgen. Zo moet er bijvoorbeeld een oplossing gezocht worden voor de ontsluiting van achterliggende percelen. Tegelijk werden niet- activeerbare terreinen opgelijst die beter herbestemd kunnen worden.

In dit kader werd een bedrag van 250.000 euro vastgelegd. De activeringsteams die wilden inzetten op een traject waarbij in ruil voor deze te herbestemmen zones alternatieve bedrijfshuisvestingsmogelijkheden worden gezocht, kunnen dit traject via deze subsidie ook effectief opstarten. De subsidie moet dan dienen om tezamen met de betrokken lokale besturen en desgevallend met de provincie de nodige stappen te zetten om zoekzones in rechtszekere vestigingslocaties om te zetten.

Alle drie de voorstellen beogen een dubbel resultaat:

1. de herbestemming van niet meer te realiseren on(der)benutte delen van bedrijventerreinen naar meer wenselijke en haalbare functies;
2. het zoeken en afwegen van locaties die meer geschikt zijn voor de vestiging van ondernemingen met specifieke inspanningen om het bestemmingsproces op te starten en/of de nieuwe bedrijfshuisvestingsmogelijkheden ook effectief te realiseren.

3.3. Subsidiëring van de (her)aanleg van bedrijventerreinen

Wettelijk kader

- ▶ 16 mei 2007: BVR houdende subsidiëring van bedrijventerreinen gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 30 mei 2008;
- ▶ 1 oktober 2007: MB houdende de uitwerking van de CO2-neutraliteit op de bedrijventerreinen, gewijzigd bij besluit van 5 juni 2009;
- ▶ 24 mei 2013: BVR houdende subsidiëring van bedrijventerreinen;
- ▶ transfer aan W&Z als gevolg van beslissing Vlaamse Regering d.d. 19 juli 2013 in het kader van het project Blue Gate Antwerpen.

Budgettair allocatie

- ▶ VAK: 32.000.000,00 euro
- ▶ Vastgelegd: 30.633.988,76 euro
- ▶ bijkomende vastlegging van 1,8 miljoen euro op afzonderlijke rubriek voor transfer aan W&Z

Toelichting

In vergelijking met 2012 werd € 2.093.894,3 meer vastgelegd en werden 50 bedrijventerreinen financieel gesteund (41 in 2012).

36% van de steun zijnde 11.001.731,40 euro werd toegekend aan nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen.

€19.127.250,33 of ongeveer 62% van het budget werd gebruikt voor de heraanleg van verouderde bedrijventerreinen en brownfields. Dit werd verdeeld over 14 dossiers waarvan 6 dossiers die in 2013 voor de eerste keer een subsidie kregen.

In 2013 werd ook aan 4 bedrijventerreinen een subsidie voor het voortraject toegekend. Het ging om volgende projecten:

- ▶ Cat Site en omgeving in Vilvoorde
- ▶ Zinkstraat in Balen
- ▶ Rittweger site in Machelen
- ▶ Catenberg & Stuyvenberg in Rumst

Er werd aan 19 bedrijventerreinen een beheersubsidie toegekend voor het uitvoeren van het beheer op het bedrijventerrein gedurende een periode van 5 jaar. In totaal werd hiervoor ongeveer €2.900.000 vastgelegd.

Tabel 25: overzicht van de steun toegekend aan bedrijventerreinen, per provincie

Provincie	nieuw		oud		voortraject		Totaal	
	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag	aantal	bedrag
Antwerpen	3	€978.568,07	3	€2.112.153,94	2	€249.068,91	8	€3.339.790,92
Limburg	5	€2.339.809,10	4	€959.930,27			9	€3.299.739,37
Oost Vlaanderen	4	€1.193.738,57	2	€7.033.117,46			6	€8.226.856,03
Vlaams Brabant	4	€1.561.474,35	3	€5.165.907,66	2	€255.938,12	9	€6.983.320,13
West Vlaanderen	16	€4.928.141,31	2	€3.856.141,00			18	€8.784.282,31
Totaal	32	€11.001.731,40	14	€19.127.250,33	4	€505.007,03	50	€30.633.988,76

3.4. Ondernemingsvriendelijke gemeente

Wettelijk kader

- ▶ VAK: 1.500.000,00 euro

Budgettaire allocatie

- ▶ Vastgelegd: 1.407.115,00 euro

Toelichting

Om gemeenten te sensibiliseren rond het belang van een ondernemingsvriendelijke beleid en hen daarbij te ondersteunen, werd 1 miljoen euro vastgelegd voor een nieuwe oproep. De oproep zelf zal in 2014 gelanceerd worden en focussen op mobiliteit en bereikbaarheid, met o.a. aandacht voor de meerwaarde van Open Data daarin.

Daarnaast werd een subsidie van 407.115 euro toegekend aan VVSG voor de verder zetting van het project Overlegtafels Economie gedurende 18 maanden.

Verder werd de oproep rond Toerisme, Horeca en Citymarketing waarvoor eind 2012 de middelen waren vastgelegd, gelanceerd en afgehandeld. In het kader van deze oproep werden 10 projecten geselecteerd voor subsidiëring:

Tabel 26: overzicht gesteunde projecten 4de OVG-oproep

Project	toegekende subsidie
Guidea: Horeca beleidsplan light	€72.269,09
Leuven: gezondheidsmetropool Leuven	€206.840,00
Horeca Vlaanderen: Kwaliteitsvolle Horeca (Mystery visit)	€172.842,00
Oudenaarde: Toeren met taxi's - stimuleren van toegankelijk reizen in Vlaamse Ardennen	€129.680,00
Voka: Tak 27 - 3 steden x 3 opportuniteiten x 3 designtechnieken = sterker imago voor Tienen, Aalst en Kortrijk	€227.351,27
Turnhout: Horeca innovatiecoach	€220.800,00
Sint-Truiden: Lokaal Toeristisch Partnerschap	€287.280,50
Edegem: de Zuidrand dat smaakt	€248.800,00
Unizo Westhoek: Ondernemen met erfgoed	€159.665,70
Mechelen: Labo voor gezinsvriendelijke horeca	€258.800,00
Totaal	€1.984.328,56

Tot slot zette het Agentschap in op het stimuleren van afstemming en ervaringsuitwisseling tussen eerder gesubsidieerde projecten en op het versterken van de relaties met de lokale besturen.

4. De Europese middelen optimaal aanwenden

4.1. Een efficiënt beheer van het EFRO-fonds: Doelstelling 2 gebieden

---

Wettelijk kader

De wettelijke basis voor de programmaperiode 2007 - 2013 wordt gevormd door de volgende Europese Verordeningen en beschikkingen:

- ▶ VERORDENING (EG) Nr. 1083/2006 VAN DE RAAD van 11 juli 2006 houdende algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en het Cohesiefonds en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1260/1999;
- ▶ VERORDENING (EG) Nr. 1080/2006 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 5 juli 2006 betreffende het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1783/1999;
- ▶ VERORDENING (EG) Nr.1828/2006 VAN DE COMMISSIE van 8 december 2006 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad houdende algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en het Cohesiefonds, en van Verordening (EG) nr. 1080/2006 van het Europees Parlement en de Raad betreffende het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling;
- ▶ BESCHIKKING C(2007) 6312 van 7 december 2007 tot goedkeuring van het Vlaamse EFRO doelstelling 2 - programma 2007 - 2013 (gewijzigd bij beschikking C(2010)7020 van 8 oktober 2010)

Budgettaire allocatie

- ▶ VAK: 3.000.000
- ▶ Vastgelegd: 1.024.818,49 euro

Toelichting

Het doelstelling 2 - programma Vlaanderen 2007-2013 kende een effectieve start begin 2008 na de goedkeuring door de Europese Commissie bij beschikking C(2007) 6312 van 7 december 2007. Het beschikt over een globaal programmabudget van 500 miljoen euro, waarvan 201 miljoen euro EFRO - middelen. Projecten over geheel Vlaanderen komen in aanmerking voor subsidiëring.

Het Agentschap werd door de Vlaamse Regering aangeduid als uniek loket en als beheers- en certificatieautoriteit, verantwoordelijk voor het algemeen beheer en de financiële afhandeling van het programma. Het kan hierbij een beroep doen op 5 provinciale en 2 stedelijke contactpunten.

Er kunnen initiatieven worden ondersteund in het kader van 4 prioriteiten:

- ▶ Stimuleren van kenniseconomie en innovatie,
- ▶ bevorderen van ondernemerschap,
- ▶ verbeteren van ruimtelijk - economische omgevingsfactoren,
- ▶ bevorderen van de stedelijke ontwikkeling.

Het programma kende een vlotte uitvoering. Eind 2013 was het volledige beschikbare budget toegekend waarbij 498 projecten werden gesteund.

Tabel 27: Overzicht EFRO-steun

	Beschikbaar/toegekend in €	Projecten
Prioriteit 1	48.227.098	189
Prioriteit 2	33.227.098	157
Prioriteit 3	63.227.098	87
Prioriteit 4	48.227.097	51
Programmawerking	8.037.850	14
Totaal	200.946.241	498

Binnen de prioriteiten kenniseconomie en ondernemerschap verliep dit via projectoproepen rond o.m. kennisdiffusie, cleantech, ICT - stimulering bij kmo's, innovatie-infrastructuur, energie-efficiëntie in de sociale huisvesting, interregionale samenwerking, ondernemerschap (algemeen), preventief bedrijfsbeleid en renovatie van handelspanden.

Binnen prioriteit 3 betrof het de ontsluiting/revitalisatie van bedrijventerreinen, logistieke infrastructuur, bedrijfshuisvesting, opleidings- en vormingsinfrastructuur en sociale economie - projecten. Binnen prioriteit 4 werden geïntegreerde stedelijke projecten goedgekeurd in de centrumsteden en het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel, gericht op het versterken van het economisch draagvlak en het verbeteren van mobiliteit en leefbaarheid. Tevens werden in Antwerpen en Gent een aantal kleinschalige projecten in achtergestelde buurten ondersteund, welke de wijken als geheel opnieuw aantrekkelijk moeten maken voor wonen en werken.

Voor projecten met een economische finaliteit, werd sinds de start van het programma tot 31 december 2013, een bedrag van 87.792.521 euro aan cofinanciering in het Hermesfonds vastgelegd (waarvan 817.808 euro in 2013).

Een overzicht van de goedgekeurde EFRO-projecten de voorbij periode 2007-2013, vindt men hier: <http://www.agentschapondernemen.be/artikel/overzicht-van-goedgekeurde-projecten>

Gezien de EFRO - middelen begin 2013 nagenoeg reeds volledig werden toegekend, hadden de activiteiten voornamelijk betrekking op de efficiënte opvolging van de goedgekeurde projecten, de tijdige afhandeling/controle van betalingsaanvragen, de afsluiting van beëindigde projecten en de monitoring van niet-benutte middelen (ingeval van lagere uitgaven dan geraamd). Tevens werd, met het oog op het maximaliseren van effecten en impact van het programma, verder aandacht besteed aan de disseminatie van projectresultaten (o.m. via de verspreiding van een projectbrochure) en het bevorderen van netwerking tussen aanverwante projecten o.m. via de bestaande platforms.

Naast de verdere uitvoering van het lopende programma werden tevens de nodige acties ondernomen voor de voorbereiding en operationalisering van het toekomstig cohesiebeleid na 2013. De Entiteit Europa Economie stond in voor de coördinatie van de werkgroep belast met de opstelling van het nieuwe EFRO-programma (geraamd budget: +/- 200 miljoen euro). Rekening gehouden met de voorziene financiële concentratie in de

Europese verordeningen wordt 80% hiervan gericht op 3 thematische doelstellingen: (1) onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie; (2) versterking van het concurrentievermogen van kmo; (3) ondersteunen van overgang naar koolstofarme economie in alle sectoren. De resterende middelen worden aangewend voor de ondersteuning van een duurzame stedelijke ontwikkeling. Naar verwachting zal het nieuwe operationeel programma, na goedkeuring door de Vlaamse Regering en de Europese Commissie, in het 2^e semester van 2014 kunnen van start gaan.

4.2. Een efficiënt beheer van het EFRO-fonds: transnationale programma's – Doelstelling 3 gebieden Interreg

Het Agentschap beheert de EFRO doelstelling-3 programma's, adviseert promotoren, beslist mee over de goedkeuring van projecten, en zorgt voor de Vlaamse cofinanciering van economische projecten.

Voor de periode 2000-2006 bedroeg het bedrag aan EFRO middelen dat Vlaanderen kon inzetten voor deelname aan de grensoverschrijdende - transnationale - en interregionale programma's nog 53 miljoen euro. Voor de doelstelling-3 programma's 2007-2013 was dit bedrag opgelopen tot 118,5 miljoen euro. Voor de nieuwe periode 2014-2020 zal dit bedrag naar verder oplopen tot 172 MEUR.

Concreet beheert het Agentschap vier grensoverschrijdende, twee transnationale en drie interregionale operationele (meerjaren)programma's die ook na 2013 verder gezet zullen worden.

De grote thema's en prioriteiten van de doelstelling 3 - of Interreg IV - programma's zijn een versnelde realisatie van de doelstellingen uit de Lissabon- en Göteborg-agenda's. De nadruk ligt hierbij onder meer op:

- ▶ het aanmoedigen van innovaties in ondernemingen, het stimuleren van het ondernemerschap en de groei van de kenniseconomie;
- ▶ het vergroten van de aantrekkelijkheid en de toegankelijkheid van lidstaten, regio's en steden door het verbeteren van de vervoer- en communicatie-infrastructuur;

de bescherming van het milieu en het gezamenlijke beheer van natuurlijke en technologische risico's.

De volgende EFRO - middelen zijn voor de verschillende programma's beschikbaar gesteld door de deelnemende regio's en lidstaten voor de periode 2007 - 2013:

Tabel 28: EFRO - middelen beschikbaar gesteld door de deelnemende regio's en lidstaten voor de periode 2007-2013

Programma's	EFRO-budget
Grensoverschrijdende programma's (IVA)	
Grensregio Vlaanderen-Nederland	95 miljoen
Euregio Maas-Rijn	72 miljoen
Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen	138 miljoen
2 Zeeën	167 miljoen
Transnationale programma's (IVB)	
Noordzee Regio	138 miljoen
Noordwest Europa	355 miljoen
Interregionale programma's	
Interregionaal samenwerkingsprogramma (Interreg IVC)	321 miljoen
URBACT II	53 miljoen
INTERACT II	34 miljoen

Gedurende 2013 werd in grote mate gewerkt aan het voorbereiden van de opvolgers van bovenstaande programma's voor de periode 2014-2020.

In 2013 nam het Agentschap Ondernemen als vertegenwoordiger van de Vlaamse overheid in de Comités van Toezicht en Stuurgroepen van deze programma's deel aan 79 officiële Comités en Werkgroepvergaderingen die verband hielden met het voorbereiden van nieuwe Operationele Programma's (61) of het opvolgen van de lopende Interreg programma's en projecten (18). Het Agentschap Ondernemen was in 2013 bovendien (mede)organisator van 13 workshops of seminaries ten behoeve van Vlaamse projectpromotoren en -uitvoerders van Interreg projecten.

Op 31/12/2013 waren de beschikbare EFRO middelen in de verschillende Interreg programma's volledig vastgelegd.

De participatie aan Interreg programma's door Vlaamse promotoren bleef in 2013 nagenoeg onveranderd aangezien er geen grootschalige of reguliere projectoproepen meer georganiseerd werden. De Interreg programma's omvatten ruim 800 goedgekeurde projecten. In ruim 440 van deze projecten waren Vlaamse projectuitvoerder betrokken als begunstigde van EFRO steun. Deze Vlaamse projectuitvoerders stonden voor een gemobiliseerd projectbudget van 415 miljoen euro waarvan 190 miljoen euro aan EFRO-steun voor projecten in Vlaanderen rond kenniseconomie en innovatie, milieu en energie, connectiviteit en transport alsook leefbare steden en gemeenschappen.

Wat financiering door het Hermes fonds betreft werden gedurende 2013 drie nieuwe cofinancieringsdossiers goedgekeurd voor een bedrag van 207.010,39 euro (totale projectkost 992.333,68 euro). Het gemiddelde cofinancieringspercentage bedroeg hiermee 20,86% in 2013.

Sinds de start van de Interreg IV periode in 2007 werden 64 dossiers betoelaagd voor een steunbedrag van 22.574.530,44 euro (totale projectkost 81.876.734,40euro). Het gemiddelde Hermes cofinancieringspercentage tussen 2007-2012 bedraagt hiermee 25,6%.

Meer gedetailleerde informatie over de uitvoering van het Interreg IV-programma in Vlaanderen vindt men op <http://www.agentschapondernemen.be/efro> onder de rubriek "EFRO in Vlaanderen én Europa (D3 - INTERREG)".

4.3. Het Enterprise Europe Network (E.E.N.)

Infosessies en workshops

In 2013 organiseerde de dienst Enterprise Europe Network Vlaanderen van Agentschap Ondernemen 13 infosessies en workshops voor ondernemingen (hetzij centraal in Brussel, hetzij in de provincies). Hiermee werden 502 Vlaamse ondernemers bereikt. De onderstaande thema's kwamen daarbij aan bod:

- ▶ Normen en standaardisering: roadshow met 7 workshops
- ▶ Intellectuele eigendomsrechten in een internationale context
- ▶ Intellectuele eigendomsrechten: auteursrecht
- ▶ Europese netwerken ter beschikking van de kmo's
- ▶ Goede en betrouwbare internationale partners vinden
- ▶ Etikettering in de voedingssector
- ▶ Het statuut van de bekende afzender ('known consignor') en de beveiliging van de luchtvracht (webinar)

Kmo-feedback

Enterprise Europe Network Vlaanderen (team Agentschap Ondernemen) nam ook deel aan diverse openbare en interne consultaties van de Europese Commissie. In dit kader werden 5 rondetafels en 5 bevestigingen georganiseerd om feedback te verzamelen over Europese beleidsthema's bij kmo's en hun vertegenwoordigers. Dit resulteerde in 89 ingevulde enquêtes en 53 deelnemers aan rondetafelgesprekken. In 2013 werden volgende thema's behandeld:

- ▶ Misleading advertising and marketing practices
- ▶ Het statuut van de bekende afzender en de beveiliging van de luchtvracht
- ▶ Customs infringements and sanctions
- ▶ Credit rating of SMEs
- ▶ A new European approach to business failure and insolvency
- ▶ Green Action Plan for SMEs

Europese Dienstenrichtlijn

Agentschap Ondernemen is het middle office voor de implementatie van de Europese Dienstenrichtlijn (EDRL). Ook hier werkt Enterprise Europe Network Vlaanderen actief aan mee, door het organiseren van infosessies, het beheer van een meldpunt voor Vlaamse ondernemers die inzake EDRL in het buitenland problemen ondervinden en het beantwoorden van individuele ondernemersvragen in dit domein. Zo werden in 2013 enkele individuele cases van Vlaamse ondernemers in de buurlanden Nederland, Frankrijk en Luxemburg begeleid.

Samenwerking met stakeholders

In de eerste plaats wordt erover gewaakt dat de werking van Enterprise Europe Network Vlaanderen ingebed is in de kwalitatieve dienstverlening van het Agentschap Ondernemen om zo een toegevoegde waarde en een Europese dimensie te bieden aan de acties van het Agentschap Ondernemen. Maar daarnaast is er ook frequent overleg met andere Vlaamse stakeholders en overheidsdiensten (IWT, FIT, Agentschap Binnenlands Bestuur...) om zo te komen tot een werkbare samenwerking en een adequate doorverwijzing ten dienste van de kmo. Met eenzelfde doel voor ogen worden ook regelmatig afspraken gemaakt en gezamenlijke acties ondernomen met het middenveld in het Vlaamse ondernemerslandschap.

Adviesverlening

Enterprise Europe Network Vlaanderen behandelde in 2013 in totaal 84 vragen voor gespecialiseerd advies van ondernemers en leverde hiervoor een gepersonaliseerd dossier aan. Daarnaast werden 55 bedrijven ter plaatse bezocht voor een intensere begeleiding.

Partnering services

Om de partnerwerking van Enterprise Europe Network Vlaanderen meer bekendheid te geven, werd in 2013 een aparte brochure 'Op zoek naar nieuwe handelspartners in het buitenland?' aangemaakt waarin die partnerwerking nader wordt toegelicht en waarin de agenda met internationale bedrijvencontactdagen voor het lopende jaar is opgenomen.

In 2013 werden 163 Vlaamse bedrijven begeleid door Enterprise Europe Network Vlaanderen naar aanleiding van de volgende events met een brokerage luik:

- ▶ De uitgaande bedrijvenmissies naar Kaunas (LT) en Hong Kong (n.a.v. de Hong Kong Fashion Week 2013).
- ▶ De netwerkevents China Mission for Growth (Beijing, CN), Portugal Mission for Growth (Lissabon, P), Greece Mission for Growth (Athene, GR), Russia Mission for Growth (Moskou, RU), Automotive Day (Saarbrücken, D) en het Centexbel Congress on Innovations of Textile in Health Care (Gent).
- ▶ De vakbeurzen Anuga Food Tec (Keulen, DE), Biogaz Europe/Bois Energie (Nantes, FR), Medica (Düsseldorf, DE), European Seafood Exposition (Brussel), Infopol (Kortrijk), Futurallia2013 (Istanbul, TR), Space 2013 (Rennes, FR), Polagra (Poznan, PL) en ConhIT (Berlijn, DE).

Tijdens deze brokerage events hadden 163 Vlaamse ondernemers 538 meetings met buitenlandse bedrijven.

Om bedrijven op de hoogte te houden van nieuwe buitenlandse zakenvoorstellen die door het netwerk verspreid worden, verstuurt Enterprise Europe Network Vlaanderen maandelijks een elektronische Business Cooperation Newsletter met een overzicht van de meest relevante zakenvoorstellen van die maand. Op die manier werden in 2013 maandelijks 197 bedrijven bereikt die interesse toonden voor deze dienstverlening.

De partnerwerking van Enterprise Europe Network Vlaanderen via Agentschap Ondernemen heeft ertoe geleid dat in 2013 13 Partnership Agreements tot stand kwamen tussen Vlaamse en buitenlandse bedrijven.

Enterprise Europe Network Vlaanderen draagt dus bij tot het realiseren van het Vlaams regeerakkoord en Vlaanderen In Actie - Pact 2020, aangezien het bovenstaande gekaderd kan worden binnen het actiepunten 'De Open Ondernemer'. Kennisdeling en -diffusie over de grenzen heen en het internationaal (in hoofdzaak Europees) oriënteren van de Vlaamse ondernemer zijn immers kernopdrachten van de entiteit. En door middel van de organisatie van brokerage events, de facilitering van partnerschappen en de transnationale uitwisseling van best practices wordt de Vlaamse kmo in contact gebracht met zijn/haar collega's in de Europese Unie en daarbuiten.

Info rond aanbestedingen

De aanbestedingsdienst van Enterprise Europe Network Vlaanderen heeft haar klantenbestand van 100 bedrijven in 2013 geconsolideerd. Aan de hand van de Tender Alert Service krijgen deze bedrijven wekelijks via e-mail een op maat aangemaakte lijst met aanbestedingen die voor hen relevant zijn.

Daarnaast kunnen bedrijven via de website van Enterprise Europe Network Vlaanderen steeds gebruik maken van een eenvoudige zoekmachine om relevante overheidsopdrachten terug te vinden.

Geregeld verstrekt het team van het Agentschap Ondernemen bijkomende informatie omtrent transnationale overheidsopdrachten en verleent het assistentie aan ondernemers die op deze oproepen intekenen.

Erasmus voor Jonge Ondernemers

Enterprise Europe Network Vlaanderen coördineert in Vlaanderen ook het Erasmus voor Jonge Ondernemers programma, waardoor het bijdraagt aan de twee ViA-actiepunten 'De Lerende Vlaming' en 'De Open Ondernemer'. Dit programma werd op 1 januari 2009 door de Europese Commissie immers gelanceerd als onderdeel van de Small Business Act met als doel jonge ondernemers ervaring te laten opdoen bij ervaren gastondernemers in andere EU-lidstaten.

In 2013 hebben zich voor Vlaanderen 10 gastondernemers en 7 nieuwe ondernemers ingeschreven voor het programma. Hieruit zijn 8 uitwisselingen tot stand gekomen.

Om Erasmus voor Jonge Ondernemers meer bekendheid te geven, werden in 2013 geregeld infosessies georganiseerd en ondernemersbeurzen bezocht.

Succesverhalen en Good Practices

Enterprise Europe Network Vlaanderen publiceert regelmatig de succesverhalen van Vlaamse ondernemers die gebruik maakten van de dienstverlening om meer visibiliteit aan het netwerk te geven in de media. In 2013 speelde Enterprise Europe Network Vlaanderen een actieve rol in 14 succesverhalen die via verschillende mediakanalen werden verspreid.

In haar dagelijkse werking ontwikkelt Enterprise Europe Network Vlaanderen ook werkpraktijken die door het Europese netwerk als geheel als goede praktijk worden gevalideerd en die dienen als inspiratiebron voor andere netwerkpartners. In 2013 werden twee praktijkvoorbeelden ingediend en gevalideerd door de Europese Commissie als voorbeeld voor andere netwerkpartners. Zij beschrijven praktijken voor de organisatie van infosessies ('Roadshow CE-marking, a new approach to organizing seminars for SMEs by maximizing the output

with limited means') en de organisatie van bedrijfsmissies en brokerage events ('Combining the strengths of company missions and brokerage events').

Deelname sectorgroepen

Binnen het Enterprise Europe Network wordt steeds meer aandacht besteed aan de werking in sectorgroepen. Een sectorgroep is een groep van netwerkpartners die zich tijdelijk verenigen met als doel specifieke noden van bedrijven uit een welbepaalde sector te lenigen. Met andere woorden, een sectorgroep is een platform waar netwerkpartners elkaar ontmoeten en intensief samenwerken rond bepaalde thema's. Op die manier doorkruisen de sectorgroepen de dagelijkse werking van het Enterprise Europe Network en versterken ze aldus. Enterprise Europe Network Vlaanderen is vertegenwoordigd in de volgende sectorgroepen:

- ▶ Creative Industries
- ▶ Automotive, Logistics and Transport
- ▶ Agro-food
- ▶ Tourism & Cultural heritage

Algemene promotie van Enterprise Europe Network Vlaanderen

Om de bekendheid bij ondernemingen in Vlaanderen te vergroten, heeft Enterprise Europe Network Vlaanderen in 2013 geopteerd om te werken met promotiefilms. Er werden 10 films gemaakt en uitgezonden op Kanaal Z op verschillende tijdstippen:

- ▶ 1 promotiefilm over de adviesverlening aan bedrijven.
- ▶ 3 reportages over de bedrijvencontactdagen. Daarvoor werd ook ter plaatse gefilmd, nl. op de beurzen Eurofinish (Gent), Infopol (Kortrijk) en het Centexbel Congress on Innovations in Textile for Health Care (Gent).
- ▶ 1 promotiefilm over de werking van Erasmus for Young Entrepreneurs.
- ▶ 3 reportages over infosessies en workshops (de roadshow Normering in Heusden-Zolder & Geel en een workshop tijdens de beurs Expand 13 in Antwerpen).
- ▶ 2 films over het afsluiten van een Partnership Agreement tussen Vlaamse en buitenlandse bedrijven (met een Roemeens bedrijf en met een Canadees bedrijf).

Deze films zijn terug te vinden op de website van Enterprise Europe Network Vlaanderen (www.enterpriseeuropenvlaanderen.be) en op YouTube.

Om klanten te informeren over Europese topics en eigen acties verspreidt Enterprise Europe Network Vlaanderen tweemaandelijks een elektronische Nieuwsbrief.

Tot slot dient nog vermeld te worden dat het aantal unieke bezoekers van de website van Enterprise Europe Network Vlaanderen (www.enterpriseeuropenvlaanderen.be) in 2013 in totaal 3.916 bedroeg.

5. Beleidsopdrachten, bijzondere opdrachten en projecten

5.1. (Pre)starterssteun

Wettelijk kader

- ▶ BVR van 24 april 2009 voor steun aan projecten ter bevordering van het ondernemerschap;
- ▶ Bestek voor het generieke luik (lanceringsdatum: 24 januari 2011, onderhandelingsprocedure met bekendmaking): 2 miljoen euro;
- ▶ MB voor de oproep van 27 januari 2011: 2,5 miljoen euro.

Toelichting

In 2011 werd in het kader van de startersinitiatieven de nieuwe maatregel 'steun voor advies aan prestarters' gelanceerd. De maatregel bestaat uit twee sporen. Enerzijds kan de prestarter in een begeleidingstraject een advies krijgen over de haalbaarheid van zijn of haar idee. De prestarter betaalt 100 euro voor het ganse traject (minimaal 2 individuele gesprekken en workshops), het Agentschap Ondernemen past 800 euro bij. Deze opdracht werd in juni 2011 toegewezen aan Unizo, met Voka als onderaannemer. De opdracht wordt uitgevoerd onder de naam 'Go4Business'.

In de loop van 2013 werd de opdracht gewijzigd zodat Voka niet langer onderaannemer is van Unizo. Unizo voert de opdracht nu alleen uit.

Tot einde 2013 werden volgende resultaten bereikt. 2.401 prestarters toonden interesse in de maatregel. 1.405 daarvan stapten effectief in het begeleidingstraject. Tot einde 2013 werden 759 haalbaarheidsrapporten afgeleverd aan de prestarters, 159 personen beëindigden het begeleidingstraject vroegtijdig en 487 prestarters waren nog in begeleiding aan het einde van 2013.

Naast dit generieke spoor, is er ook specifieke aandacht voor een aantal doelgroepen, namelijk starters met een hoog groeipotentieel, vrouwen, allochtonen, ouderen en personen met een arbeidshandicap.

Volgende projecten krijgen ondersteuning:

- ▶ Vrouwen: Ondernemer in Zich(t) (Markant, Zenitor, Unizo)
- ▶ Allochtonen: AZO! (Stebo en Gusto)
- ▶ Starters met groeipotentieel: Bryo (Voka)
- ▶ Arbeidsgehandicapten: Z²O (GTB)
- ▶ 50+: Start50plus (Neos, Zenito, Integraal, Unizo)

Deze projecten lopen allemaal af tussen februari en augustus 2014. Om die reden werd het beleid in het najaar 2013 geëvalueerd. Einde 2013 werden twee overheidsopdrachten gelanceerd, onderhandelingsprocedures met Europese bekendmaking, voor de vernieuwing van het contract inzake de ondernemingsplanwedstrijden en voor de vernieuwing van de begeleiding van de prestarters tot toetsen van de haalbaarheid van hun idee. Begin 2014 werd dan ook de oproep tot lidmaatschap van het stakeholderplatform prestart voor doelgroepen gelanceerd, zodat continuïteit zal bestaan in de dienstverlening gericht op doelgroepen.

Oproep startersinitiatieven

De oproep startersinitiatieven sluit aan bij de prestartersmaatregel en wil via projectsubsidies een kader bieden om continuïteit te realiseren voor de begeleiding en omkadering van (specifieke groepen van) starters.

Mensen die net gestart zijn met een onderneming of jonge ondernemingen kunnen geen beroep meer doen op de prestarterssteun. Zij hebben nochtans ook nood aan informatie en begeleiding. De oproep ondernemerschap wil een kader bieden aan projecten die gericht zijn naar starters om zo te voorzien in blijvende dienstverlening naar starters toe. In het generieke luik van deze oproep wordt er ruimte voorzien voor steun voor het informeren, inspireren en coachen van starters.

Verder zijn er in de oproep drie luiken gericht op 'starters in creatieve sectoren', 'starters in kennisintensieve diensten & vrije beroepen' en 'kennisgebaseerde bedrijven en spin-offs'. De oproep sluit hiermee aan bij verschillende beleidskaders waarbinnen ondernemerschap voor bepaalde doelgroepen wordt gestimuleerd.

Het is de bedoeling dat in de projecten die gesubsidieerd worden, extra aandacht wordt besteed aan een aantal specifieke items die bij starters (generiek of binnen de doelgroepen) meer spelen dan bij de gemiddelde ondernemer en hen hierrond zowel te informeren als daadwerkelijk te ondersteunen.

De oproep werd gelanceerd op 22 januari 2013. De uiterste indieningsdatum was 25 april 2013. In totaal werden er 50 projectvoorstellen ingediend, voor een totaal gevraagd subsidiebedrag van meer dan 19,5 miljoen euro.

Op 24 oktober 2013 ondertekende de minister de steunbesluiten voor de 3 specifieke doelgroepen voor het verlenen van steun aan:

- ▶ 4 projecten in het luik starters in creatieve sectoren (in totaal 1.525.630,92 euro aan toegekende subsidies);
- ▶ 1 project in het luik starters in kennisintensieve diensten en vrije beroepen (432.100 euro);
- ▶ 8 projecten in het luik kennisgebaseerde bedrijven en spin-offs (in totaal 3.410.519,35 euro)

Voor het generieke luik naar projecten voor steun voor advies aan starters ondertekende de minister op 18 december 2013 het steunbesluit. In dit luik worden 4 projecten gesteund voor een totaalbedrag aan toegekende subsidies van 1.148.706 euro.

Daarnaast kregen ook onderstaande projecten gericht op starters in 2013 steun van het Agentschap Ondernemen.

Tabel 29: Individuele dossiers starters

Projectnaam	Naam indiener	Datum MB	Toegekend steunbedrag in €
Creatieve Starters Netwerk	Flanders District of Creativity	13/12/2013	493643
KEA	Flanders Business School	13/12/2013	472029
The Second Phase	The Second Phase vzw	13/12/2013	190500
Doordacht Ondernemen	UNIZO	18/12/2013	500000

De gesteunde projecten zijn eind 2013 van start gegaan, op een aantal projecten na die begin 2014 starten.

5.2. Gazellesprong

Meer doorgroei van bestaande ondernemingen is een van de doelstellingen van het Pact 2020. Met de introductie van de 'Gazellesprong' wordt een extra inspanning geleverd voor het tot stand brengen van een specifiek beleid voor groeiondernemingen.

Het gazellebeleid wordt uitgebouwd met een stakeholderplatform waarin eind 2012 (na publicatie van een oproep) acht stakeholders werden geselecteerd, met name Voka, Unizo, Agoria, Antwerp Management School, Innotek, SPK, BAN Vlaanderen en iMinds.

Het beleid werkt rondom een aanbod aan bedrijven dat in drie pijlers kan worden verdeeld:

1. Informatieverstrekking en opleidingen voor bedrijven die zelf hun weg zoeken om groeiknelpunten te overwinnen. Deze activiteit zal worden uitgerold door de acht geselecteerde platformleden, waarbij zij financiële steun krijgen van het Agentschap Ondernemen;
2. Een via de kmo-portefeuille gesubsidieerde strategieoefening in geselecteerde (potentiele) groeibedrijven – opportuniteitsanalyse genoemd – waarbij externe consultants aan een intern team in het bedrijf hulp bieden bij de detectie van knelpunten voor groei en hulp biedt bij het ontsluiten van groeipotentieel. De preselectie/acquisitie zal gebeuren door de platformleden.

Voor de strategie-oefening ontwikkelden de Antwerp Management School en de Universiteit Hasselt samen een nieuwe, aangepaste tool specifiek op basis van de noden van groeibedrijven.

Binnen het systeem van de kmo-portefeuille werd in het jaar 2013 een extra domein gecreëerd binnen de pijler 'strategisch advies'. 75% van de consultantkost wordt betaald. De bedrijven die deze tool doorlopen zullen van het Agentschap Ondernemen proactief een overzicht krijgen van relevante ondersteuningsmaatregelen en doorverwijzingen naar andere instanties en middenveldorganisaties voor de realisatie van het actieplan dat werd opgemaakt.

3. De uitwisseling van ervaring met andere groeiondernemers zal worden gefaciliteerd via twee pistes. Enerzijds zullen de bedrijven die de strategieoefening (opportuniteitsanalyse) hebben doorlopen en beoordeeld worden als 'potentiële internationale groeier' hulp krijgen bij de realisatie van hun actieplan door hen betoelaagde coaching aan te bieden via ervaren coaches. Het is de ambitie om ervaren (ex-)ondernemers van groeibedrijven te kunnen inschakelen voor deze coaching. De betoelaging en selectie van deze coaches zal gebeuren via het systeem van de kmo-portefeuille, waar een afzonderlijke pijler 'coaching' zal worden gecreëerd, met o.a. een domein Gazellesprong. Deze coachingkost zal voor 50% betoelaagd worden, met een maximum van 10.000 euro. Bedrijven met internationaal groeipotentieel zullen worden uitgenodigd om te participeren in een specifiek netwerk waar zij onderling ervaring kunnen uitwisselen. Bij de opmaak van dit netwerk zullen de acht geselecteerde platformleden een belangrijke rol krijgen.

Heel het bovenstaande kadert in de ontwikkeling van de 'competenties' van de gazelle-ondernemer.

Daarnaast volgt de gazellesprong ook een belangrijk spoor inzake het ontwikkelen van 'ambities' van ondernemers en ondernemingen. De doelstelling is die ambities op een hoger niveau te brengen en zo een verandering in de ondernemerscultuur op gang te brengen om meer gevestigde bedrijven aan te zetten om ambitieus te zijn op vlak van groei en internationalisering.

Meer informatie is te vinden op www.agentschapondernemen.be/themas/snelle-groeiers-gazellen

5.3. Opvolging en overname

Het Masterplan voor opvolging en overname loopt over de periode 2011-2014 en bestaat uit activiteiten op het vlak van bewustmaking, informatie en begeleiding, geflankeerd door een nieuw gunstig regime voor schenking van familiale ondernemingen. Het geïntegreerd beleid is ontwikkeld vanuit drie dimensies: de fasen van het opvolgingsproces, de aspecten van het opvolgingsproces en de stakeholders in het opvolgingsproces. Dit beleid moet leiden tot meer geslaagde bedrijfsoverdrachten in de Vlaamse ondernemingen en vermijden dat expertise en knowhow samen met de zaakvoerders op pensioen gaan.

Door de veroudering van de babyboomgeneratie zullen een groot aantal ondernemers de fase van opvolging en/of overname doorlopen. Vandaag is in Vlaanderen al ruim 34% van de zelfstandige ondernemers in hoofdberoep tussen de 50 en 65 jaar en 19% is ouder dan 55 jaar. Dat zijn respectievelijk ongeveer 126.500 en 71.600 ondernemers. Van de 50+ is 43% tussen de 50 en de 55 jaar, en 57% tussen de 55 en de 65 jaar. Twee op drie oudere ondernemers zijn mannen (66%).

KeFiK, het Kenniscentrum voor Financiering van kmo, raamt het totale aantal Vlaamse ondernemingen die de komende tien jaren op basis van de leeftijd van de ondernemer maatregelen moeten nemen om het overleven van hun activiteit te garanderen, op 95.650 natuurlijke personen en 95.903 rechtspersonen. Gezien de vaststelling dat bedrijfsoverdrachten een ingewikkeld proces zijn waarbij zowel psychologische, financiële, legale als fiscale aspecten een rol spelen, dienen de ondernemers in de eerste plaats bewust gemaakt te worden van het feit dat men continu aandacht moet hebben voor een mogelijke bedrijfsoverdracht en tevens van het feit dat een succesvolle overdracht tijdig dient voorbereid te worden.

Eens de ondernemers zich bewust zijn van de noodzaak van een tijdige voorbereiding van de overdracht, dienen ze gemakkelijk toegang te vinden tot voldoende informatie, advies, opleiding en begeleiding. Ook de kandidaat overnemers moeten over voldoende informatie, advies en begeleiding kunnen beschikken zodat ze goed voorbereid het overnameproces kunnen doorlopen.

Acties op vlak van bewustmaking:

In de eerste jaren lag de focus op het bewustmaken en ondersteunen van de ondernemer die wil overdragen. In de komende jaren wordt het actieterrein uitgebreid naar familiale opvolgers, starters die willen overnemen en groeiers die willen overnemen. In oktober 2013 kregen ruim 30.000 ondernemers ouder dan 55 jaar een brief van minister-president Kris Peeters. Met deze brief en de begeleidende folder "Al gedacht aan opvolging?" wil hij ondernemers er van bewust maken dat het voorbereiden van de bedrijfsoverdracht veel aspecten heeft en verschillende jaren in beslag kan nemen. Op tijd beginnen met er over nadenken, er over praten en informatie inwinnen is dus de boodschap. De brief werd ondersteund met advertenties in vakbladen en radiospots. Deze mediacampagne werd geëvalueerd op haar effectiviteit in 2012.

Acties op vlak van informatieverstrekking:

Het Agentschap Ondernemen wil het beschikbare aanbod aan informatie voor ondernemers transparant te maken door middel van:

- ▶ Het gratis informatiepakket bedrijfsoverdracht. Dit infopakket werd geëvalueerd op haar effectiviteit in het jaar 2013;

- ▶ Infosessies van partners en dienstverleners;
- ▶ Adviesmarkten met gratis 1-op-1 gesprekken over diverse aspecten van bedrijfsoverdracht;
- ▶ Vormingsprogramma's;
- ▶ Een portaalsite met:
  - ▶ Informatie over de verschillende aspecten van het opvolgingsproces;
  - ▶ Zelftests;
  - ▶ Een agenda van seminaries en evenementen;
  - ▶ Filmpjes.

In 2013 werden 1.000 gratis informatiepakketten opgevraagd bij het Agentschap Ondernemen. Geïnteresseerden kunnen het gratis informatiepakket aanvragen via www.agentschapondernemen.be en het gratis nummer 0800 20 555.

De derde Week van de bedrijfsoverdracht was een succes met ongeveer 1.800 bezoekers.

De laatste week van oktober organiseerden specialisten in de juridische, fiscale, financiële of menselijke aspecten infosessies in samenwerking met Agentschap ondernemen. Dit jaar konden ondernemers ook inschrijven voor individuele adviesgesprekken en dit aanbod viel evenzeer in de smaak.

Om tegemoet te komen aan informatie op maat, werd een overheidsopdracht uitgeschreven om opleidingspakketten uit te werken voor vier doelgroepen:

- ▶ Familiale overdracht;
- ▶ De onderneming voorbereiden op verkoop;
- ▶ Starters die willen overnemen;
- ▶ Groeiers die willen overnemen.

Deze opleidingspakketten werden in 2013 uitgewerkt en getest. In het jaar 2014 zal het Agentschap Ondernemen partners zoeken om deze opleidingen frequent te organiseren via de vernieuwing en verlenging van het stakeholderplatform.

Acties op vlak van begeleiding:

Ondernemers die bij hun oriëntatie in de overdracht van hun bedrijf persoonlijke coaching als klankbord zoeken, kunnen steun bekomen voor het aantrekken van een professionele coach. Deskundigen zijn het erover eens dat ook de emotionele factoren van een bedrijfsoverdracht ernstig moeten genomen worden.

Bij wijze van proef werd in het EFRO-project 'Strategisch Ondernemen' voor kandidaat-overdragers die zich nog in de oriëntatiefase bevinden, de mogelijkheid voorzien om gedurende maximaal 12 maanden tot 10.000 euro subsidies te krijgen voor individuele coaching. Dit met de expliciete bedoeling om deze maatregel na evaluatie te integreren in de kmo-portefeuille. De kmo-portefeuille voorziet naast het overdrachtsplan in de peiler strategisch advies ook de coaching. In 2013 werden 3 coachingtrajecten opgestart en 15 overdrachtsplannen. Daar waar coaching bedoeld is voor de ondernemer, legt het strategisch advies over een overdrachtsplan de focus op de onderneming.

Acties op vlak van fiscale maatregelen:

Om ondernemers een signaal te geven dat ze met de voorbereiding van de bedrijfsoverdracht moeten starten tijdens hun leven, bracht de Vlaamse regering de schenkingsrechten op nul. Sinds 1 januari 2012 is een schenking van een familiale onderneming of vennootschap vrijgesteld van schenkingsrechten. De vrijstelling op de successierechten, een tijdelijke crisismaatregel voor wie aan de loonlastenvoorwaarden voldeed, werd vervangen door twee fors verlaagde tarieven van 3 en 7 procent. Als de ondernemer toch voortijdig zou overlijden, gelden verlaagde successierechten van 3 procent voor een overdracht in rechte lijn en van 7 procent voor anderen. Dat is een aanzienlijke verlaging. De strategische heroriëntering van de schenkingsrechten ter ondersteuning van de bedrijfsoverdracht is duidelijk een succes.

Acties op vlak van stakeholdermanagement:

Het Agentschap Ondernemen werkt samen met geselecteerde partners. Gesubsidieerde proefprojecten over opvolging en overname werden samen gebracht in een stakeholdersplatform. Om het beleid te verankeren, werd een oproep gelanceerd om een nieuw stakeholdersplatform samen te stellen. Acht partners werden geselecteerd (Voka, Unizo, VKW Limburg, Antwerp Management School, Universiteit Hasselt, Guberna, BAN-Vlaanderen en BVOB). Einde 2013 werd de interne procedure binnen het Agentschap Ondernemen opgestart om de werking van het stakeholderplatform met een jaar te verlengen.

5.4. Detailhandelsbeleid

Eind december 2012 keurde de Vlaamse regering de nota “Winkelen in Vlaanderen 2.0” goed, een volgende stap in het kernversterkend beleid. In deze nota werd een budget van 13 miljoen euro voorzien voor projecten die gemeenten moeten ondersteunen bij het opnemen van de regierol in hun detailhandelsbeleid. De nota voorzag 3 oproepen die kernversterking ten goede moeten komen:

- ▶ Oproep kernversterkende maatregelen: de oproep ‘Kernversterkende maatregelen’ wilde alle steden en gemeenten aanzetten tot het ondernemen van actie rond kernversterking en was daarom zeer breed opgevat. Binnen deze oproep konden steden en gemeenten uiteenlopende projecten indienen waarvan zij konden motiveren dat deze de handel in het kernwinkelgebied zouden versterken.
- ▶ Oproep Aankoop handelspanden: met deze oproep wilde de Vlaamse Regering de steden en gemeenten stimuleren tot het voeren van een actief beleid op het gebied van commercieel vastgoed in functie van de doelstellingen van hun strategisch commerciële visie. Het kunnen sturen op beschikbaarheid, type, ligging, uitstraling, oppervlaktes en prijszetting gaf de lokale besturen een grote hefboom om een attractief winkelaanbod in de kern te bekomen.
- ▶ Oproep Renovatie handelspanden: de oproep ‘Renovatie Handelspanden’ had als doelstelling de steden en gemeenten te ondersteunen bij het opwaarderen van hun kernwinkelgebied. Aantrekkelijke handelspanden zijn van groot belang voor de uitstraling van een winkelstraat. Daarom werd binnen deze oproep voorzien in een subsidie voor steden en gemeenten indien zij een subsidiereglement opstelden ter ondersteuning van handelaars die hun handelspand wilden renoveren.

Daarnaast werd in de nota ook ingegaan op de visie op het integraal detailhandelsbeleid na de regionalisering van de Ikea-wet.

Het Agentschap Ondernemen staat in voor de beleidsondersteuning op het vlak van detailhandel en heeft als opdracht de beleidsinitiatieven uit te voeren.

In maart 2013 werd een ViA-studiedag georganiseerd in Mechelen waar de nota “Winkelen in Vlaanderen 2.0” werd toegelicht voor steden, gemeenten en alle stakeholders van de detailhandelssector.

Er werden in samenwerking met de VVSG ook in iedere provincie informatiesessies georganiseerd om vragen over de oproepen kernversterking te beantwoorden. Op basis van die infosessies werd een lijst met vaak gestelde vragen opgemaakt. Na jurering werden 75 projecten “kernversterkende maatregelen”, 12 projecten “renovatie handelspanden” en 3 projecten “aankoop handelspanden” goedgekeurd. Voor deze laatste oproep kunnen echter ook nog in 2014 projecten ingediend worden tot het voorziene budget opgebruikt is. Meer informatie over de goedgekeurde projecten in het kader van deze oproepen vindt men op: <http://www.detailhandelvlaanderen.be/steunmaatregelen/kernversterkende-maatregelen-goedgekeurde-projecten>

In 2013 werd het project Commerciële Inspiratie opgestart. Dit project, georganiseerd als een overheidsopdracht, zal worden uitgevoerd door het consortium UNIZO/WES. Gespreid over 4 jaar krijgen 600 handelaars een intensieve en geïntegreerde trajectbegeleiding om hun winkelconcept aan te passen aan de sterk gewijzigde marktomstandigheden. Uiteraard zal er binnen dit project ook grote aandacht zijn voor e-commerce en omni-channel.

Het in 2012 gestarte EFRO-project Kennisnetwerk Detailhandel, een samenwerking van Agentschap Ondernemen en de 5 Vlaamse provincies, liet in 2013 het volledige winkelapparaat in alle 208 Vlaamse gemeenten inventariseren. Verder werden ook 30.000 gezinnen bevroegd naar hun koopgedrag om op die manier de koopstromen in Vlaanderen in kaart te kunnen brengen. Alle verzamelde data werden verwerkt in 308 feitenfiches, waarvan een eerste ontwerp eind 2013 werd voorgelegd aan de steden en gemeenten voor terugkoppeling. Ondertussen werd ook de portaalsite van het Kennisnetwerk Detailhandel gebouwd. Het is de bedoeling om via www.detailhandelvlaanderen.be alle informatie, relevant voor detailhandelsbeleid te ontsluiten vanaf begin 2014.

5.5. Materialenscan

Naar aanleiding van het toenemend belang van duurzaam materialenbeheer en de groeiende aandacht vanuit zowel de overheid als het bedrijfsleven, werd in 2013 ook binnen het Agentschap Ondernemen de shift gemaakt van eco-efficiëntie naar duurzaam materialenbeheer. In dit kader werd, in samenwerking met de OVAM, een programma uitgewerkt voor de ontwikkeling en uitvoering van een materialenscan. Dit initiatief kan gezien worden als een concrete bijdrage vanuit het beleidsdomein Economie aan het Vlaams Materialenprogramma (transversaal thema duurzaam materialenbeheer van ViA).

De materialenscan werd in de eerste helft van 2013 ontwikkeld door Arcadis i.s.m. Createlli via een overheidsopdracht van de OVAM, in samenspraak met het Agentschap Ondernemen. Deze nieuwe scan omvat een inventarisatie van het materiaalgebruik, van de in- en outputstromen en van de kosten van afvalproductie en materiaalgebruik. Daarbij levert de scan ook advies op maat aan de kmo, op het vlak van bvb. het verhogen van materiaalefficiëntie, materiaalsubstitutie of ketenbeheer.

In september 2013 werd via een overheidsopdracht van het Agentschap Ondernemen de uitvoering van 225 scans uitbesteed (in percelen van 25 stuks) aan 6 opdrachtnemers: Clusta, Centexbel i.s.m. Flanders Plastic Vision, C2C-Platform, Haskoning, Sirris en Verhaert. Daarbij werd voorzien in een uitgebreide opleiding en een grote ondersteunende communicatiecampagne via folders, artikels, website www.materialenscan.be, infosessies e.d. Het traject wordt begeleid door een brede klankbordgroep bestaande uit alle relevante sectorfederaties en andere bedrijfsorganisaties.

Minstens tot eind 2014 kunnen 225 geïnteresseerde kmo's een beroep doen op deze gratis materialenscan, die leidt tot een uitgebreid rapport met een eerstelijnsadvies op maat.

Uiteraard is het de bedoeling dat de geformuleerde maatregelen en adviezen ook effectief uitgevoerd worden. Hiertoe wordt doorverwezen naar gespecialiseerde experts of kenniscentra in tweede lijn en wordt de kmo wegwijs gemaakt in de beschikbare reguliere financieringskanalen voor verder advies of implementatie (bvb. kmo-portefeuille, ecologiepremie, IWT-steun, e.a.). Tenslotte kan de scan ook voor aansluiting zorgen bij andere overheidsgesubsidieerde initiatieven, zoals bvb. de lopende projecten n.a.v. de oproepen 'Fabriek van de Toekomst' in het kader van het Nieuw Industrieel Beleid.

Met dit initiatief trachten de OVAM en het Agentschap Ondernemen de kmo alles in handen te geven om zijn materiaalverbruik én de bijhorende productiekosten effectief te verlagen.

5.6. Brownfieldconvenanten

Het decreet van 30 maart 2007 (BS 19 juni 2007) betreffende de brownfieldconvenanten ("Brownfielddecreet") bestaat ondertussen 6 jaar en voorziet sinds de laatste decretale wijziging d.d. 3 februari 2012 (BS) in een jaarlijkse oproep.

Zo werd op 18 april 2013 een vierde oproep in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd, waarop kon worden ingeschreven van 2 september t.e.m. 13 september 2013. Deze oproep omvatte zowel economische projecten als stads- en dorpskernprojecten, mits deze voldeden aan enkele specifieke criteria.

Er werden 26 projecten ingediend, waarbij de projectindieners de kans kregen om hun project aan de Brownfieldcel en de ambtelijke werkgroep toe te lichten op 1 en 17 oktober 2013.

Van deze 26 projecten werden er 22 door de Vlaamse Regering op 31 januari 2014 ontvankelijk verklaard.

Voor projecten uit voorgaande oproepen werd door de Vlaamse Regering op 31 januari 2014 ook nog:

- ▶ 8 brownfieldconvenanten definitief goedgekeurd;
- ▶ 4 ontwerpconvenanten goedgekeurd met het oog op de organisatie van een informatievergadering;
- ▶ 3 convenanten afgesloten wegens het behalen van de doelstellingen;
- ▶ 2 addenda goedgekeurd.

Binnenkort zal voor de 22 dossiers uit de 4de call dan ook de gegrondheid beoordeeld worden waarna de onderhandelingen starten.

Door de laatste decreetswijziging is ook voorzien dat het instrument brownfieldconvenant 2 jaarlijks dient te worden geëvalueerd. Dit zal een eerste maal in 2014 gebeuren. In voorbereiding hierop werd vanuit het Agentschap Ondernemen in 2013 aan de Brownfieldcel reeds een voorstel gedaan van een mogelijke inhoud en wijze van evalueren. Dit mondt uit in een bestek dat in december 2013 werd gepubliceerd.

Daarnaast biedt het Agentschap Ondernemen dagdagelijks ondersteuning aan de Brownfieldcel en de onderhandelaars voor de 47 lopende convenanten met stuurgroepen in 2013. Dit omvat zowel inhoudelijke als administratieve ondersteuning aan de onderhandelaars die als voorzitter van deze stuurgroepen optreden.

5.7. Preventief Bedrijfsbeleid

In 2013 meldden zich 31 bedrijven vrijwillig aan. Na financiële screening bleek dat bij allen continuïteitsbedreigende elementen in hun onderneming aanwezig waren en zij dus binnen de huidige bandbreedte PBB vielen.

De aangemelde bedrijven variëren van tewerkstellingsgrootte. 8 bedrijven hebben minder dan 5 werknemers; 9 bedrijven zitten in de grootteklasse 5 tot 20 werknemers, 7 bedrijven hebben tussen 20-50 werknemers en 7 bedrijven hebben meer dan 50 personeelsleden.

De bedrijven die in 2013 gebruik gemaakt hebben van het stappenplan preventief bedrijfsbeleid stellen samen ruim 1.000 personeelsleden tewerk.

Voor deze bedrijven werd een ondernemingsscan opgemaakt die resulteerde in het formuleren van drie prioritaire aandachtspunten en/of een globaal advies. 15 scans werden uitgevoerd door de externe partner KPMG. Er werden 8 doorstartplannen goedgekeurd en gesubsidieerd via de kmo-portefeuille voor een totaal bedrag van €180.750,00.

Midden 2013 werd de tussenkomst van het agentschap ondernemen in het opmaken van doorstartplannen verhoogd van 50% tot 75% van het totale bedrag met een maximum van €25.000,00 per project.

Wat betreft het consulteren van de website preventief bedrijfsbeleid tussen 1 januari 2013 en 31 december 2013 werden er 2.433 weergaves genoteerd. Van de 1.808 unieke bezoekers op de site kwamen er 1.275 via google, 263 via www.kijknaaruwonderneming.be, 356 gebruikten de directe link, 86 kwamen via www.eunomia.be en 55 via www.tussenstap.be. De rest kwam via diverse kanalen.

Einde 2012 werd een projectoproep 'faillissementspreventie' gelanceerd. Voor deze oproep werd een bedrag van 5 miljoen euro vrijgemaakt. Voor bedrijven die dreigen in moeilijkheden te geraken wordt via de projectoproep een dienstenaanbod gecreëerd bij werkgeversorganisaties of organisaties die samenwerken met werkgeversorganisaties.

De projectoproep is er op gericht bij te dragen aan oplossingen voor een acuut probleem. De ingediende projecten moeten aantonen dat ze bij het verkrijgen van de subsidie onmiddellijk operationeel kunnen zijn om de piek aan faillissementen waarmee het Vlaamse Gewest geconfronteerd wordt mee te helpen bestrijden door onmiddellijke bijstand aan bedrijven in moeilijkheden of die dreigen in moeilijkheden te komen. Om onmiddellijk operationeel te zijn zal de projectpromotor de nodige samenwerkingsverbanden dienen af te sluiten om snel de nodige competenties binnen het projectteam te verzamelen.

Op korte termijn, de hoofddoelstelling van deze projectoproep, moet de aandacht van elke ondernemer met mogelijke continuïteitsproblemen gevestigd worden op de bestaande instrumenten, dienstverleners en projecten die ter zijner beschikking zijn om een snelle en effectieve interventie mogelijk te maken. Een specifieke doelstelling van dit project is de toeleiding naar de instrumenten van het Agentschap Ondernemen en meer in het bijzonder het stappenplan Preventief Bedrijfsbeleid te versterken.

Als nevendoelestelling naast het onmiddellijk vermijden van faillissementen moeten de projecten die gesubsidieerd worden via deze oproep bij ondernemers op langere termijn een proces op gang brengen dat ertoe leidt dat ze op regelmatige tijdstippen de positieve en negatieve punten van hun bedrijf (laten) analyseren. Deze analyse moet ertoe bijdragen dat signalen continu, tijdig en bewust gecapteerd worden zodat op de meest adequate manier kan gehandeld worden.

Om in aanmerking te komen voor subsidie moeten de projecten gericht zijn op financieel gezonde ondernemingen die problemen willen voorkomen of bestaande moeilijkheden willen opvangen. De eindklant van de projectoproep inzake 'faillissementspreventie' is dan de onderneming, gevestigd in het Vlaamse gewest en die voldoet aan de Europese kmo-definitie.

De ondersteunde projecten zijn:

- ▶ Screening4you (NSZ)
- ▶ Ondernemershorizon (Unizo)
- ▶ BouwFin - Gezonde financiën in de bouw (Confederatie Bouw)
- ▶ Een betere kijk voor een zekere toekomst - Faillissementspreventie in Land- en Tuinbouw (Boerenbond)
- ▶ MEAT 2020 - faillissementspreventie in de vleesverwerkende nijverheid (Febev vzw)
- ▶ Ondersteuning rendementsherstel boekhandels (Boek.be)

Om de projecten bekend te maken werd een samenvattende brochure ontwikkeld en ter beschikking gesteld via de klassieke kanalen.

Het Agentschap Ondernemen organiseert om de vier maanden ervaringsuitwisseling en kennisdeling tussen de projectpromotoren in een stuurgroep. Op deze stuurgroep worden ook de voorzitter en ondervoorzitter van het Comité Preventief Bedrijfsbeleid uitgenodigd.

5.8. Geïntegreerde benadering van ondernemers - geïntegreerd loket

De Vlaamse overheid wil in het kader van het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid (Vlaanderen in Actie) enerzijds haar overheidsapparaat slagkrachtiger en efficiënter maken en anderzijds een bijdrage leveren in het verlagen van de administratieve lasten voor de ondernemers.

In dit kader werd in 2011 het sleutelproject 1.1. 'Naar geïntegreerde benadering van ondernemers' goedgekeurd en opgestart waarbij het Agentschap Ondernemen werd aangeduid als trekker.

Met de uitbouw van een geïntegreerd portaal voor ondernemers stelde de Vlaamse overheid zich in 2012 tot doel de administratieve lasten voor de ondernemer te verlagen en de effectiviteit van het overheidsoptreden naar bedrijven toe te verhogen. Hiervoor werd met de betrokken instanties binnen de Vlaamse overheid een netwerk opgezet om onder meer mee te werken aan het gecentraliseerd aanbieden van informatie over overheidsmaatregelen en structurele afspraken te maken.

In 2013 werd in samenspraak met de betrokken agentschappen en departementen verder gewerkt aan het bepalen van de eerstelijns- en wegwijsinformatie die op de portaal site gepubliceerd zal worden en werd de bouw van de portaal site opgestart.

Via de portaal site zal de ondernemer op een vlotte en eenvoudige manier relevante eerstelijns- en wegwijsinformatie binnen de overheid kunnen terugvinden die hij nodig heeft om te ondernemen.

Wat moet u doen om een eigen zaak op te starten? Voor welke subsidies en steunmaatregelen komt u in aanmerking? Waar kan u terecht als u personeel wil aanwerven? Welke vergunningen heeft u nodig voor een uitbreiding van uw pand? Waar kan u terecht voor verkeersbelastingen? Welke begeleidingstrajecten bestaan er voor groeiende ondernemingen? U wil uw energiekosten beperken, hoe kan u energie-efficiënter ondernemen?...

Voor een antwoord op deze vragen en nog veel meer, kan de ondernemer vanaf het voorjaar van 2014 terecht op VlaanderenOnderneemt.be. Zo krijgt de ondernemer meer tijd om te ondernemen. En dat is op basis van onze bevragingen wat veel ondernemers willen.

In de nabije toekomst willen we het aanbod nog verder uitbreiden met onder meer sectorinformatie. Verder is het (op termijn) ook de bedoeling dat de ondernemer via VlaanderenOnderneemt.be e-transacties kan doen inzake erkenningen, vergunningen, subsidies en fiscale materies en zijn dossiers bij de Vlaamse overheid kan opvolgen. Daarnaast zal het informatieaanbod verder worden uitgebreid met producten en diensten vanuit de lokale, federale en Europese overheden.

5.9. Contactpunt zorg economie

Het Contactpunt Zorg economie begeleidt ondernemers in de zorgsector met de realisatie van concrete business modellen die internationaal potentieel hebben. Zowel prestarters, starters, doorgroeibedrijven als bedrijven die zich op internationale markten wensen te begeven zijn bij het Contactpunt welkom. e-Health bedrijven kunnen we ondersteunen door onze nauwe samenwerking met het Microsoft Innovation Center.

Hiernaast zet het Contactpunt ook infosessies, seminars, studiedagen, workshops,... op om initiatiefnemers in de zorg economie te ondersteunen met specifieke kennis.

Het Contactpunt maakt bedrijven, maar ook zorgactoren en kennisinstellingen wegwijs in de verschillende instrumenten en subsidies van de Vlaamse, Federale en Europese overheid binnen een zorg economische context.

Hieronder vindt men een beknopt overzicht van de vragen die het contactpunt zorg economie in 2013 beantwoord heeft:

Tabel 30: overzicht van de vragen die het contactpunt zorg economie in 2013 beantwoord heeft

Aantal unieke contacten naar stakeholders	
Ondernemingen	105
Zorgactoren	31
Kennisinstellingen	47
Intermediaire organisaties	25
Overheid	85
Particulieren	20
Totaal	313
Vragen per thema (een vraag kan soms onder meerdere thema's thuishoren)	
Projectontwikkeling	43
Sensibiliseren Vlaanderen en internationaal	90
Inventariseren	4
Goede praktijkvoorbeelden verspreiden	2
Makelaarsrol	158
Makelaarsrol zonder doorverwijzing	32
Doorverwijzing Vlaamse en Europese instrumenten	25
Doorverwijzing naar partners	44
Andere doorverwijzing + matchmaking + start-up begeleiding	57
Totaal	455

5.10. eTIC

Om kmo's garanties te bieden op een eerlijke, ethische dienstverlening door externe ICT adviseurs en – leveranciers, ondersteunt het Agentschap Ondernemen sinds 2011 het eTIC Deontologisch Handvest.

Het eTIC Handvest, is een gedragscode die de vertrouwensrelatie tussen de ICT-leverancier en de kmo-klant wil versterken. Het Handvest verplicht de ICT-leverancier om reeds bij de offerte een aantal essentiële punten met zijn klant uit te klaren, waardoor latere juridische geschillen kunnen vermeden worden. Het Handvest is echter geen kwaliteitslabel dat garanties biedt over de (technische) kwaliteit van de geleverde diensten.

In mei 2011 heeft het Agentschap Ondernemen een Vlaams eTIC secretariaat opgericht, waarvoor middels een overheidsopdracht met ingang van 1 augustus 2012 een coördinator werd aangesteld. Het Vlaamse secretariaat beheert de eTIC registraties in Vlaanderen, behandelt eventuele klachten van kmo's over hun eTIC leverancier en verzorgt allerhande communicatie- en sensibiliseringsacties naar kmo's en ICT-dienstverleners.

In 2013 steeg het aantal eTIC geregistreerde ICT-leveranciers in Vlaanderen gestaag naar 477. Steeds meer Vlaamse ICT-bedrijven zien het belang ervan in om hun ethische manier van dienstverlening extra tastbaar te maken via het eTIC Handvest en steeds meer kmo's verlangen van hun leverancier dat hij de eTIC gedragscode naleeft. Hoe meer ICT-bedrijven eTIC worden, hoe krachtiger deze gedragscode wordt en hoe meer de minder betrouwbare spelers op een spontane manier uit de markt worden gefilterd.

5.11. START

In het kader van START – Strategisch Actieplan voor de Reconversie en Tewerkstelling van de luchthavenregio – heeft het Agentschap Ondernemen volgende taken opgenomen:

- ▶ opvolgen van specifieke ruimtelijk-economische dossiers in de luchthavenregio zoals de reconversiezone Vilvoorde-Machelen en Meise-Westrode;
- ▶ coördinatie van de ambtelijke kerngroep en de Task force START;
- ▶ vertegenwoordiging in de Vlaamse Luchthavencommissie;
- ▶ update in samenwerking met de POM Vlaams-Brabant van de bedrijventerreinenmonitor voor de luchthavenregio teneinde zicht te houden op de effectieve realisatie van bedrijventerreinen.

In 2013 kwamen zowel de ambtelijke kerngroep als de Task Force START tweemaal samen. Hierbij ging veel aandacht naar verschillende zones binnen het reconversiegebied Vilvoorde-Machelen. Om voldoende afstemming tussen de verschillende structuren te garanderen, neemt het Agentschap Ondernemen sinds 2013 ook deel aan het beheercomité Vilvoorde-Machelen.

5.12. Intellectuele eigendom

In een open economie speelt innovatie en creativiteit een grote rol. Een merk, een (ver)nieuwend product of dienst zijn belangrijke troeven voor een bedrijf om zich te positioneren ten opzichte van de concurrentie. Het is dan ook belangrijk dat bewust wordt omgegaan met deze 'intellectuele eigendom' (IE). Omdat kmo-bedrijfsleiders dat onvoldoende doen, sensibiliseert en informeert Agentschap Ondernemen over deze materie. Het Agentschap Ondernemen biedt binnen haar reguliere dienstverlening eerstelijnsadvies aan over intellectuele eigendom.

De IE-scan (ontwikkeld in een inmiddels afgerond EFRO project) wordt ingezet om na te gaan in welke mate intellectuele eigendom in de onderneming een plaats krijgt. Na het doorlopen van de scan ontvangt de kmo het IE-scanrapport van zijn onderneming, met daarin algemene informatie maar ook specifieke aanbevelingen en actiepunten voor zijn bedrijf. Deze IE-scan wordt gratis aangeboden aan bedrijven en wordt afgenomen door een accountmanager.

In 2012 werd een online tool ontwikkeld over intellectuele eigendom, www.beschermmijidee.be. Iedereen die een nieuw idee heeft, kan via deze tool nagaan welke aspecten van intellectuele eigendom relevant zijn voor het idee. Begin 2013 werd deze tool officieel gelanceerd. In 2013 werd de idee-scan 953 keer doorlopen.

Het Agentschap Ondernemen organiseert in samenwerking met de innovatiecentra, infosessies, workshops en zitdagen over 'intellectuele eigendom'. In 2013 werden 32 dergelijke sessies georganiseerd. Hierop waren een 400-tal deelnemers aanwezig.

Sinds oktober 2012 is het Agentschap Ondernemen officieel agent van i-DEPOT. Dit betekent dat er via het Agentschap Ondernemen een ID-code aangevraagd kan worden om €10 korting (bij wijze van sensibilisering) te bekomen bij een online i-DEPOT. Het i-DEPOT is een handige manier om een idee, concept, prototype en dergelijke vast te leggen en op die manier een bewijs van de datum van de creatie te krijgen. In 2013 werden 87 codes opgevraagd

5.13. Nieuw Industrieel Beleid

De kern van het Nieuw Industrieel Beleid (NIB) is het realiseren van een productiviteitsoffensief om het concurrentievermogen te versterken. Het Nieuw Industrieel Beleid is een geïntegreerd beleid en bestaat uit een breed spectrum van maatregelen op het vlak van kennisintensivering. In een NIB is het bovendien belangrijk om experimenteerimte te creëren, waarin nieuwe niches tot stand kunnen komen als kiemen van een nieuw industrieel model. Zo zullen slimme specialisaties, waarin Vlaanderen internationaal kan excelleren, ontwikkeld worden. Op die manier zal de Vlaamse industrie bestaande waardenketens fundamenteel transformeren en nieuwe waardenketens opbouwen. Dit leidt tot de vermarkting van vernieuwende product-diensten combinaties en de creatie van innovatieve industriële clusters.

Oproepen NIB

In oktober 2013 werd een oproep gelanceerd voor de ontwikkeling van "Roadmaps voor economische uitdagingen". Deze open oproep is gericht naar consortia van bedrijven, ondersteund door kenniscentra, sectororganisaties en federaties, om hen toe te laten toekomstgerichte roadmaps te ontwikkelen die het vermarktingspotentieel en het vermarktingsplan van een economische uitdaging in kaart brengen. De roadmap is tevens een engagement dat de leden van het consortium aangaan om de internationale vermarkting te realiseren en de economische meerwaarde in Vlaanderen te verankeren. Het Agentschap Ondernemen voorziet 3 miljoen euro voor deze oproep.

In de loop van 2013 kwamen ook de projecten uit de oproepen van de voorbije jaren op kruissnelheid. Aanvullend aan de tweede oproep NIB - Fabriek van de Toekomst, werden onderstaande dossiers in de loop van 2013 nog op individuele basis ondersteund door het Agentschap Ondernemen.

Tabel 31: overzicht NIB - individuele dossiers

Projectnaam	Naam indiener	Datum MB	Toegekend steunbedrag in €
Elektriciteitscentrale van de Toekomst: vraagsturing bij industriële verbruikers	Beroepsvereniging der Belgische Vries- en Koelnijverheid	7/05/2013	371.816,67
Virtuele PowerPlant industrieterreinen Lummen Zolder Zuid	RKW Holding	7/05/2013	431.913,28
Bike Valley	Flanders' Bike Valley	20/12/2013	500.000
Naar een duurzame transformatie van het Vlaamse landbouw- en voedingssysteem	FEVIA Vlaanderen	6/05/2013	480.000

Een overzicht van de projectportfolio van het Agentschap Ondernemen in het kader van de Fabriek van de Toekomst, vindt men hier: <http://www.agentschapondernemen.be/content/projecten-fabriek-van-de-toekomst>

Leerplatform NIB

Om concrete uitvoering te geven aan het Nieuw Industrieel Beleid (NIB) werden 50 acties geformuleerd verdeeld over vier pijlers. Begin juni 2011 werd het Agentschap Ondernemen aangeduid als trekker van de economische pijler. De economische pijler van het NIB focust op de 'Fabriek van de Toekomst' als knooppunt van het nieuwe productiviteitsoffensief. Dit productiviteitsoffensief moet de competitiviteit van onze economie structureel versterken door in te zetten op samenwerking in waardeketens en clusters.

De oprichting van een **Strategisch Leerplatform voor Nieuw Industrieel Ondernemen** maakt deel uit van de acties binnen die economische pijler.

Dit leerplatform heeft tot doel om op een interactieve manier een leerproces tussen de betrokken stakeholders, inclusief de overheid, op gang te brengen. Dit gebeurt door de ervaringsuitwisseling op gang te brengen, goede praktijken te detecteren en terug te koppelen naar het beleid over wat de succesvoorwaarden en knelpunten zijn bij het omvormen van onze industrie naar de Fabriek van de Toekomst. Het Agentschap Ondernemen treedt hierin faciliterend op en wenst zoveel mogelijk input te krijgen van de betrokken partijen uit het industriële werkveld. De voornaamste input komt van de 52 projecten die werden goedgekeurd in de projectoproepen voor de Fabriek van de Toekomst.

In 2012 werd het concept van het leerplatform vastgelegd en een programma voor 2013 opgesteld. Het programma werd opgebouwd rond 3 leerdoelstellingen die elk via een eigen formule ingevuld worden:

- ▶ De **NIB focus** bestaat uit een reeks van infosessies die duiding geven bij thema's van het Nieuw Industrieel Beleid. Elke focus bestaat uit één of twee theoretische lezingen aangevuld met een concrete case die duiding geeft bij het onderwerp. Binnen de NIB focus neemt het Agentschap Ondernemen haar rol als regisseur op. De sessies staan open voor een ruime groep van economische middenveldactoren, die op hun beurt de boodschap kunnen vertalen naar hun achterban en specifieke ondernemersdoelgroepen. Ondernemers worden dus niet expliciet uitgenodigd voor de sessies, maar de groep is ook niet beperkt tot de vaste groep van deelnemers uit de NIB-projecten.
Om deze ruime groep van middenveldactoren te bereiken, werd het gedetailleerde jaarprogramma van de focus op de NIB website (www.nieuwindustrieelbeleid.be) aangekondigd en ook via het VON-netwerk en de website van Agentschap Ondernemen verspreid.
- ▶ In de **verdiepende sessies**, die het **eigenlijke Leerplatform NIB** vormen, wordt telkens verder gewerkt op het thema dat in de voorafgaande NIB focus aan bod kwam. Doelstelling is steeds om het thema verder uit te werken en concreet toe te passen op projectniveau. De deelnemers kunnen van elkaars ervaringen leren, met elkaar van gedachten wisselen over het onderwerp en leren op die manier wat het specifieke thema voor hun project kan betekenen.
De verdiepende sessies zijn een verplichte oefening voor de NIB projectcoördinatoren. Via hun praktijkgerichte ervaring wordt een belangrijke input verwacht omtrent de verwachtingen en succesvoorwaarden ten aanzien van het Nieuw Industrieel Beleid.
- ▶ De **bedrijfsbezoeken** hebben tot doel om rond een centraal thema een open gesprek te laten ontstaan tussen projectcoördinatoren die rond hetzelfde thema werken en/of er interesse in hebben. A.d.h.v. de voorgestelde casus leren de deelnemers hoe een bedrijf concreet omgaat met een bepaalde problematiek en hoe hierbij een bepaald NIB-concept of NIB-thema hulp kan bieden.
De thema's voor de bedrijfsbezoeken en werkvergaderingen werden gekozen op basis van de matrix die ontstond na het eerste leerplatform voor NIB 1 op 26 november 2012. In deze matrix werden de projecten door de deelnemers geclusterd rond centrale NIB-thema's. De thema's met meeste verbindingen werden geselecteerd voor een bedrijfsbezoek of werkvergadering: open innovatie, energie en sluiten van materiaalkringlopen.

Waar in 2013 de aandacht vooral gelegd werd op het elkaar leren kennen en het leren over NIB-kernbegrippen, zal in 2014 de focus meer gelegd worden op het uitwisselen van concrete (project)ervaringen en het detecteren van goede praktijken omtrent aanpakken en realisaties in het werkveld.

5.14. REG in kmo's

Het EFRO-project 'REG in kmo's' bood bedrijven de mogelijkheid om een eerstelijns energiescan te laten uitvoeren door accountmanagers van het Agentschap Ondernemen. Indien uit deze scan bleek dat er kansen waren om tot interessante energiebesparingen te komen, kon de scan gevolgd worden door een thematisch advies, uitgevoerd door een gespecialiseerd studie bureau naar keuze, en voor de helft gesubsidieerd door het project.

In 2013 werd het project geleidelijk aan afgebouwd. Voor thematische adviezen werden de mogelijkheden van de kmo-portefeuille aanzienlijk uitgebreid, met o.a. een domein 'Energie' in de pijlers strategisch advies en coaching. Ook werd er voor gezorgd dat kmo's nog steeds kosteloos een eerstelijns energieadvies kunnen bekomen. Daartoe werden 5 energiestudiebureaus geselecteerd waarop de bedrijven een beroep kunnen doen. Op deze manier werd de continuïteit van de met het EFRO-project geleverde diensten aan kmo's verzekerd.

Het project werd afgesloten met het opstellen van een uitgebreid eindverslag waarin de 520 eerstelijns-scans, de 259 nieuwbouwadviezen en 106 thematische adviezen werden samengevat. Een verslag dat zijn nut bewees bij het verder uitwerken van het energiebeleid in Vlaanderen.

5.15. FINMIX

FINMIX biedt aan ondernemingen de mogelijkheid om hun project voor te stellen aan een panel van financieringsexperten. Deze experts beoordelen het project en adviseren over de meest aangewezen financieringsmix. In dit panel zetelen vertegenwoordigers van de banken, overheids- en private risicokapitaalverschaffers, de Innovatiecentra en de bedrijvenorganisaties Unizo en Voka.

De confidentialiteit van het bedrijfsproject wordt uiteraard gewaarborgd gedurende het volledige traject. Voor een bedrijf kan FINMIX interessant zijn om volgende redenen:

- ▶ Onderzoek of risicokapitaal een antwoord biedt op de financieringsbehoefte;
- ▶ Aftoetsing van potentiële overheidsmaatregelen;
- ▶ Financieringsadvies door een expertenpanel;
- ▶ Inkorting van de zoektocht naar financiering.

Finmix biedt volgende diensten aan:

- ▶ Een analyse van het ondernemingsplan van het bedrijf waarbij de financieringsbehoefte in kaart wordt gebracht;
- ▶ Een advies door een expertenpanel over de optimale financieringscombinatie op maat van het bedrijf;
- ▶ Opvolging van de implementatie van het verkregen advies.

Finmix werd begin 2012 gelanceerd en kent duidelijk een stijgend succes en naamsbekendheid, dankzij de blijvende inspanningen van de projectcoördinatie binnen het Agentschap Ondernemen.

1. Aantal aanmeldingen tegenover deelnames aan panelsessies 2013		
aantal aanmeldingen	49	
aantal verschenen voor panel	24	7 panelsessies
<i>* aanmelding: versturen van aanmeldingsformulier op finmix.be</i>		
2. aantal deelnames aan panelsessies 2013 per sector		
Toerisme en horeca	5	
Energie en duurzame energie	7	
Farmacie, life science	2	
Zorgsector	1	
Creative industrie	1	
Overig	3	
Industrie: overig	3	
Technologie, elektronica	2	
Logistiek	2	
Zakelijke dienstverlening: overig	2	
Voedingsmiddelen	3	
ICT	9	
Groot- en kleinhandel	2	
Media en communicatie	2	
Financiële dienstverlening	1	

Goederenvervoer	2
Metaal	1
Zakelijke dienstverlening	1
totaal	49
3. aantal deelnames aan panelsessies 2013 per provincie	
Antwerpen	13
Limburg	4
Vlaams-Brabant	4
Oost-Vlaanderen	16
West-Vlaanderen	11
totaal	48
4. aantal deelnames aan panelsessies 2013 per ondernemingsfase	
kandidaat-starter	13
starter < 3jaar	10
gevestigd bestaande activiteit	14
gevestigd nieuwe activiteit	12
overname	0
totaal	49
5. via welk kanaal kwamen de deelnemers aan de panelsessies in contact met Finmix	
Agentschap Ondernemen	15
deelname aan Beurzen	0
het Innovatiecentrum	7
www.finmix.be	8
Ban Vlaanderen	1
Stakeholders	5
Kabinet	2
Andere	11
Totaal/jaar	49
<i>* Andere stakeholders: Ban Vlaanderen, PMV, Participatiefonds, Febelfin, Kefik, BVA, Voka, Unizo</i>	
6. totaal bedrag van de financieringsbehoefte	
< 250.000	4
> 250.000 en <of= 500.000	6
> 500.000 en <of= 1.000.000	4
>1.000.000 en <of= 2.500.000	3
>2.500.000	6
Totaal/jaar	23

5.16. Strategisch Ondernemen

Via het EFRO-project Strategisch Ondernemen stimuleerde het Agentschap Ondernemen bedrijven tot het verder professionaliseren en internationaliseren, aspecten die binnen een concurrentiële en mondialiserende omgeving voor de bedrijfsvoering van strategisch belang zijn. Het project startte op 17 juni 2011 en liep af op 16 december 2013. Het EFRO-project had een budget van €4.789.373,20.

Concreet bood het project aan Vlaamse kmo's de kans om zich tegen een betaalbare prijs strategisch te versterken inzake een aantal bedrijfsdomeinen die inspelen op de huidige economische uitdagingen, zoals bv. (export)marketing, designmanagement, bedrijfsoverdracht, MVO-prestatieladder, E-marketing, ICT-scan, certificeerbare managementsystemen en kennismanagement. De bedrijven kunnen hierbij kiezen tussen de strategische begeleiding door een professioneel adviesbureau of de aanwerving van een ervaren verantwoordelijke (kennismanager, exportmanager, designmanager), waarbij ze telkens konden genieten van financieel voordelige voorwaarden. Het inschakelen van een adviesbureau kan een nieuwe frisse, externe kijk bieden aan het bedrijf. Via een aanwerving kan de ontbrekende kennis binnen de kmo intern opgebouwd worden en op deze manier de zelfredzaamheid op termijn verhogen. De financiële tussenkomst bedroeg 50% van de kosten van het adviesbureau met een maximum van €10.000 of 50% van de personeelskost gedurende 1 jaar tot een plafond van €20.000.

Over de volledige projectduur werden 283 bedrijven gescreend, waarvan 210 bedrijven een aanvraag indienden en 178 steun ontvingen. Hiervan hebben 58 dossiers betrekking op de aanwerving van een ervaren verantwoordelijke en 120 dossiers op de begeleiding door een adviesbureau.

Ervaringen met de specifieke vormen van extern advies werden geïntegreerd in de kmo-portefeuille. De maatregel diende intussen ook als inspiratie voor de einde december 2013 door de Vlaamse Regering besliste maatregel 'aanwerving kennismanagers'. Via deze maatregel wil de Vlaamse Regering voor einde 2015 de aanwerving van 500 kennismanagers financieel ondersteunen bij Vlaamse kmo's.

5. 17. LED-netwerk Vlaanderen

Budgettaire allocatie

2.248.354 (begroting 2012)

Toelichting

Grotere ondernemingen beschikken over voldoende competenties en middelen om kennis en expertise in huis te halen en te houden. Bij kleine kmo's, die het onder meer vaak zonder eigen R&D-afdeling of technisch/technologisch hooggeschoolden moeten doen, is dit minder het geval. kmo's hebben hierdoor behoefte aan concrete, laagdrempelige (en bijgevolg goedkope) en kortlopende dienstverlening. Dit vereist een vraaggedreven aanpak en een dienstverlening tegen laagdrempelige voorwaarden.

Daarom werd in 2012 de oproep LEDnetwerk Vlaanderen gelanceerd. De bedoeling van de Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra (LED's) is om op complementaire wijze de verspreiding van kennis naar kleine kmo's te vergemakkelijken. Deze oproep werd afgerond in 2013. In de loop van 2013 werd het LEDnetwerk dan ook over heel Vlaanderen uitgerold.

Om de werking van de LED's goed op te volgen is er een centrale stuurgroep opgericht. De stuurgroep bestaat uit vijf LED-coördinatoren (van elke provincie), het IWT, de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR), Vlaamse Overkoepelende Organisatie van Technologieverstrekkers (VLOOT) en het Agentschap Ondernemen en komt samen om het concept van de LED's te bewaken, de acties te monitoren en het complementariteit met andere instrumenten te garanderen. Tevens werd de communicatie georganiseerd. Ook in 2013 is de stuurgroep een aantal maal samen gekomen om de projecten verder op te volgen.

Op 18 november 2013 heeft het event LEDnetwerk Vlaanderen plaatsgevonden waarbij alle LED-medewerkers waren uitgenodigd om elkaar en elkaars werking over de grenzen van de LED's en de provincies heen leren kennen. Op deze manier wilde het agentschap samenwerking tussen de verschillende LED's stimuleren. Het event werd positief onthaald door de deelnemers.

5.18 Plan C

Plan C is als Vlaams transitienetwerk voor duurzaam materialenbeheer één van de drie pijlers van het Vlaams materialenprogramma (VMP). Het Agentschap Ondernemen ondersteunt vanuit het beleidsdomein EWI het transversaal thema duurzaam materialenbeheer op verschillende manieren. Zo werd in 2013 door het Agentschap Ondernemen via het Hermesfonds 75.000 euro vrijgemaakt voor de mede-financiering van Plan C.

Het Agentschap Ondernemen is daartoe ook toegetreden tot het samenwerkingsverband materialenbeleid, waarbij de belangrijkste betrokken overheden zich engageren om intensiever samen te werken om het duurzaam materialenbeleid gezamenlijk vorm te geven, alsook tot de stuurgroep van het VMP. Zo werkt het Agentschap Ondernemen rechtstreeks mee aan een zestal acties van het actieplan van het VMP, o.a. omtrent een betere afstemming van de eigen steunmaatregelen met duurzaam materialenbeheer. Daarnaast streeft het Agentschap Ondernemen ook naar een goede synergie tussen het Vlaams materialenprogramma en de acties binnen het Nieuw Industrieel Beleid (NIB). Zo werd in november in samenwerking met de OVAM en Plan C een interactieve workshop georganiseerd om kennisuitwisseling en netwerking te stimuleren tussen uitvoerders van materiaalgerichte tools (materialenscan, ecolizer, SIS toolkit) en projectpromotoren van relevante projecten in het kader van het NIB. Met iMade (lokale productie op maat) ondersteunt het Agentschap Ondernemen ook een NIB-project waarbij Plan C optreedt als projectpromotor.

6. Generieke dienstverlening aan bedrijven

6.1. Sensibiliseren en informeren

a) Publicaties

Hieronder vindt men de cijfers van de downloads van publicaties van de website voor de periode 01/01/2013 tot 31/12/2013.

Tabel 32: Downloads per maand

Maanden	Aantal identieke downloads
Januari	3.696
Februari	3.332
Maart	3.719
April	2.460
Mei	2.583
Juni	2.269
Juli	3.243
Augustus	3.835
September	4.581
Oktober	4.927
November	5.483
December	4.188
Totaal	44.316

Nieuwsbrief

Ongeveer elke 5 à 6 weken werd een nieuwsbrief uitgestuurd.

Tabel 33: overzicht aantal artikels per maand

Maanden	Aantal artikels
januari	12
maart	9
mei	12
juni	16
September	17
Oktober	9
November	15
December	5
Totaal	95

Aantal abonnees: 64. 521

b) Informatiesessies

Tabel 34: informatiesessies

	Aantal infosessies	Aantal aanwezigen	Gemiddeld aantal deelnemers
2012	143	4325	30,24
2013	112	5030	44,91
Vershil	- 31	+705	

In vergelijking met 2012 werden minder infosessies georganiseerd. Het gemiddeld aantal deelnemers aan een infosessie is echter substantieel gestegen van 30,24 in 2012 naar 44,91 in 2013.

Aantal unieke bezoekers op de website: 464.395

Aantal unieke paginaweergaves: 2.128.405

Tabel 35: meest bezochte pagina's

Meest bezochte pagina's
Themapagina kmo-portefeuille
Homepagina
subsidiedatabank
Pagina's kmo-portefeuille
themapagina
Nieuws
Publicaties

6.2. Individuele informatieverstrekking, vraagarticulatie en accountmanagement

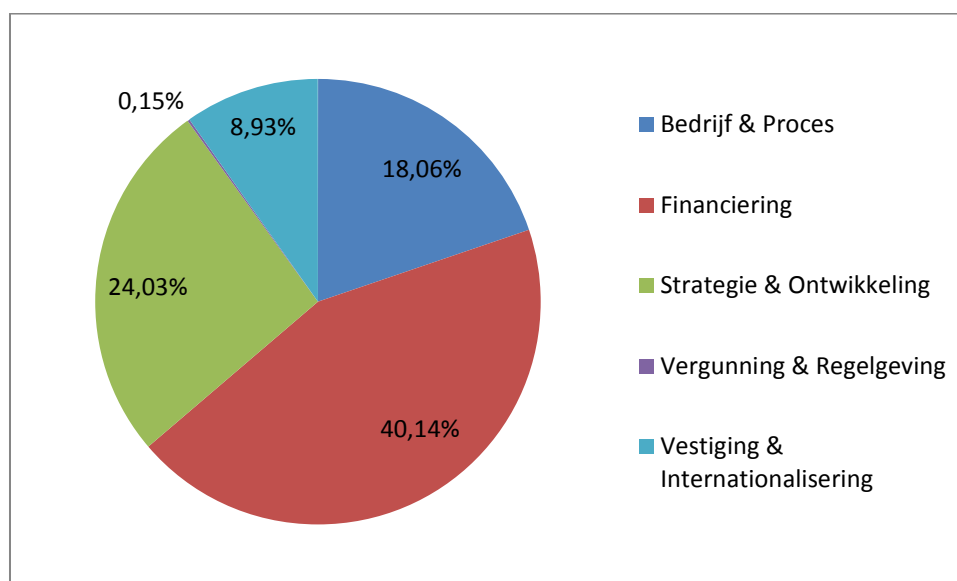
Hieronder wordt een overzicht gegeven van de vragen die door het Agentschap Ondernemen beantwoord werden in het kader van de reguliere dienstverlening, de bijzondere opdrachten en projecten. Meer details over de dienstverlening die aangeboden wordt in het kader van specifieke projecten en bijzondere opdrachten worden apart gerapporteerd elders in dit jaarverslag.

Hieronder vindt men het totaal aantal vragen dat door het Agentschap Ondernemen beantwoord werd in 2013.²

Tabel 36: Totaal aantal vragen dienstverlening

Alle Thema's	2012	2013	Vershil
1. Informatieverstrekking	4578	5385	807
2. Vraagarticulatie	3253	3462	209
3. Accountmanagement	710	505	-205
Totaal	8541	9352	811

Verdeling vragen 2013

² Aangezien een steeds groter aandeel van het aantal vragen beantwoord wordt in het kader van bijzondere opdrachten en projecten werden deze voor de rapportering over 2013 voor het eerst meegenomen. Omwille van vergelijkbaarheid met 2012 werden ook voor dit jaar de vragen in het kader van reguliere dienstverlening, bijzondere opdrachten en projecten gerapporteerd. Hierdoor verschilt het gerapporteerde aantal vragen voor 2012 van wat eerder gerapporteerd werd in het activiteitenverslag 2012.

6.3. Contactcenter overheidsmaatregelen

In november 2012 werden de provinciale contactcenters van het Agentschap Ondernemen omgevormd tot 1 virtueel contactcenter teneinde een effectievere en efficiëntere aanpak na te streven. De medewerkers blijven fysisch in de provinciale directie werken maar vormen virtueel 1 team.

De ondernemer hoeft nog enkel één nummer 0800 20 555 te kennen i.p.v. 5 verschillende provinciale nummers. De ondernemer krijgt ook onmiddellijk (eerstelijns)informatie daar waar men voorheen steeds werd doorgeschakeld naar een accountmanager.

6.4. Doelgroepgerichte werking: toerisme, creatieve sectoren, onderwijs, zelfstandige kinderopvang

Vanuit sector accountmanagement culturele en creatieve sectoren werd gestart met de voorbereidingen voor het ontwikkelen van een digitale ondernemingsplantoel met leerzone en een trainingsprogramma. Hiervoor werd een beleidsdomeinoverschrijdende stuurgroep samengesteld en werd de functionele en technische analyse in 2013 afgerond. Einde 2013 werden de bestekken gelanceerd voor de bouw van deze tool en de ontwikkeling van de leerzone.

In 2013 werd specifieke aandacht besteed aan het opzetten van samenwerkingen met partners uit het veld inzake de toegang tot financiering voor ondernemers uit de creatieve sectoren. Er werd verder gewerkt op de subsidieleidraad die in 2012 ontwikkeld werd via infosessies voor het creatief-culturele veld. In 2014 zal het verder uitdiepen van dergelijke samenwerking hoog op de agenda blijven staan.

In 2013 werd een specifieke studie 'Huis van de Mode' opgestart op vraag van de sector. Op basis van deze studie werd ook een proefproject goedgekeurd waarbij managementondersteuning en toegang tot financiering wordt geboden aan vier ontwerpers gedurende de opmaak van vier collecties.

In mei 2012 stelde het **Overleg Creatieve Industrieën (OCI)** zijn nieuwe visienota voor over de culturele en creatieve sectoren in Vlaanderen, met meer dan 50 aanbevelingen voor het beleid en voor de sector zelf. Naar aanleiding van deze aanbevelingen werd er in 2012 een beleidsdomeinoverschrijdend ambtelijke overleg opgestart waar de beleidsaanbevelingen uit de visienota door verschillende overheidsinstellingen verder uitgewerkt werden in een actieplan. De acties die het Agentschap Ondernemen op vlak van creatieve sectoren ontplooit situeren zich altijd binnen de samenwerking met deze actoren.

Vanuit het **sectoraal accountmanagement Toerisme** werd gestart met een inspiratietool om op basis van rolmodellen en verhalen van ondernemers het ondersteunend overheidsinstrumentarium te belichten, specifiek voor de toeristische sector. In 2013 werd dit document verder uitgewerkt om af te ronden in 2014.

Ondernemend Hoger Onderwijs

In het jaar 2013 startte het Agentschap Ondernemen met een 'Forum Ondernemend Hoger Onderwijs'. In dit forum kunnen actoren m.b.t. ondernemend onderwijs in het hoger onderwijs aan kennisdeling, -uitwisseling en -verrijking doen. Er werd een pilootjaar vooropgesteld met een traject met meerdere sessies.

Het doel is door kennisdeling ondernemend onderwijs meer aan bod te laten komen in het hoger onderwijs en zo nog meer en beter te komen tot ondernemingszin en ondernemerschap in het hoger onderwijs (dit is een actie ter uitvoering van het Actieplan Ondernemend Onderwijs).

Deze werking zal in 2014 uitmonden in verschillende themasessies (vb. over het statuut student ondernemer) en in een grote themadag Ondernemend Hoger Onderwijs, waar ieder die in het hoger onderwijs werkt aan ondernemingszin en ondernemerschap, de kans krijgt om met goede praktijken én de drijvende kracht(en) daarachter kennis te maken en daarvan te leren. Naast de eerder vernoemde doelstelling heeft deze dag ook tot doel de activiteiten rond ondernemingszin en ondernemerschap die in en rond hoger onderwijs ondernomen worden, meer zichtbaarheid te geven.

Deze werking zal in de komende jaren verder uitgebouwd worden.

Zelfstandige Kinderopvang

Wettelijk kader

- ▶ Decreet van 20 april 2012 over de organisatie van kinderopvang van baby's en peuter en wijzigingsdecreten;
- ▶ BVR van 22 november 2013 over de vergunningsvoorwaarden en het kwaliteitsbeleid voor gezinsopvang en groepsopvang van baby's en peuters;
- ▶ BVR van 22 november 2013 over de subsidies en de eraan gekoppelde voorwaarden voor de realisatie van specifieke dienstverlening door gezinsopvang en groepsopvang van baby's en peuters.

Budgettaire allocatie (Beheersvergoeding PMV)

- ▶ VAK: 187.906,95 euro
- ▶ Vastgelegd: 188.000,00 euro

Bij het sensibiliseren en oriënteren van initiatieven in de zelfstandige kinderopvang concentreert het Agentschap Ondernemen zich op de bedrijfseconomische aspecten. Dit gebeurt via de organisatie van infosessies, individuele begeleiding en het ter beschikking stellen van sectorspecifieke informatie van de doelgroep. In het jaar 2013 werd veel aandacht besteed aan de vernieuwing van het decretale kader inzake kinderopvang. Hier werden enkele insteken gegeven en overleg gepleegd met de partners in het beleid.

Voor de werking van 2013 stellen we volgende resultaten voor:

- ▶ De organisatie van 9 eigen infosessies voor starters en gevestigden in de provinciale zetels (179 deelnemers). Tijdens deze interactieve infosessies wordt vooral aandacht besteed aan het werken met een ondernemingsplan en een kasplan, geïntegreerd in de tool "Startkompas Kinderopvang". Via evaluatie wordt aan kwaliteitsbewaking gedaan;
- ▶ De organisatie van 23 infosessies, deelname aan beurs of studiedag in samenwerking met of op vraag van derden (1074 deelnemers).

In concreto betreft het 8 startersmarkten van Kind en Gezin, 5 infosessies voor scholen met finaliteit kinderopvang, een sessie georganiseerd bij Syntra, een sessie op vraag van VCPK. Tijdens de roadshow (5sessies) van Kind en Gezin omtrent de wijzigingen in kader van het nieuwe decreet werd een korte voorstelling van onze dienstverlening gegeven en werd deelgenomen aan de ondernemersmarkt;

- ▶ Op 11 en 12 oktober werd deelgenomen aan de Vakbeurs Kinderopvang te Antwerpen, waar tevens 3 infosessies georganiseerd werden, een infosessie gericht naar scholen en een sessie in samenwerking met PMV en BNP Paribas;
- ▶ Individuele dienstverlening: 485 in totaal beantwoorde vragen (240 eerstelijnsadviezen, 161 begeleidingen bij het ondernemingsplan, 84 andere);
- ▶ Sectorspecifieke informatie: ter beschikking van upgedate en gebruiksvriendelijke softwaretools (opmaak ondernemingsplan en kasplan) en brochure 'Mijn eigen zaak - kinderopvang' te downloaden via de eigen website en de websites van PMV-KidsInvest en Voorzet;
- ▶ Investeringsfonds KidsInvest: promotie en 28 begeleidingen;

- ▶ Initiatieven in moeilijkheden: 12 begeleidingen in het kader van het Actieplan zelfstandige kinderopvang: voor een intensere ondersteuning' van 29 maart 2011.

In 2013 werd in het kader van afstemming en kennisdeling veel aandacht besteed aan het gestructureerd overleg met Kind en Gezin en PMV-KidsInvest. Dit overleg wordt bilateraal en in tripartite georganiseerd. Tijdens 2013 werd gefocust op de uitvoeringsbesluiten van het decreet voor kinderopvang van baby's en peuters. Daarnaast werd er samengewerkt aan beleidsondersteunende vragen vanuit Kind en Gezin.

In het kader van de implementatie van het "Actieplan zelfstandige kinderopvang" maakt het Agentschap Ondernemen deel uit van de voorziene overlegstructuur Kick, welke in principe tweemaandelijks samenkomt.

7. Werking Design

7. 1. Design Vlaanderen

Met Design Vlaanderen promoot het Agentschap Ondernemen eigentijds en kwaliteitsvol Vlaams design. Design is uitgegroeid tot een economische succesfactor voor kwaliteitsverbetering, innovatie en winstgevendheid. Daarom wil Design Vlaanderen ontwerpers ondersteunen en ondernemingen aanzetten tot het integreren van design in hun bedrijfscultuur en productieproces. Ook het brede publiek wordt gesensibiliseerd voor de meerwaarde van design.

We organiseerden vijf tentoonstellingen in de Design Vlaanderen Galerie, goed voor een kleine 4000 bezoekers. Er was de uitreiking en de tentoonstelling van de Henry van de Velde Awards & Labels, waar een duizendtal designliefhebbers op af kwamen.

Design Vlaanderen richt zich dan ook op het begeleiden van bedrijven die willen innoveren vanuit de invalshoek van design en productontwikkeling, het begeleiden en stimuleren van Vlaamse vormgevers en het promoten van Vlaanderen als designregio.

Design Vlaanderen was partner in vier Europese projecten: Grandma's Design, Design for Active Ageing, SEE platform (implementatie van design policy in de (regionale) overheden, SPIDER (Supporting Public Service Innovation using Design in European Regions).

Vier afleveringen van Kwintessens werden gepubliceerd en de 7° Triënnale voor Vormgeving geproduceerd. Ongeveer 800 personen namen deel aan de Design Summit en de plechtige opening.

Design Vlaanderen was partner in het project "Belgium is Design" tijdens de Designweek van Milaan, waar de dienst samenwerkte met zijn Brusselse en Waalse collega organisaties. De tentoonstelling "Tales of Heroes" reisde naar Hong Kong ter gelegenheid van de Business of Design Week in het kader van de interregionale actie "Belgian Spirit".

Subsidies Design Vlaanderen

Wettelijk kader

- ▶ 4 januari 2012: MB tot uitvoering van het BvR van 24 april 2009 tot toekenning van steun aan projecten ter bevordering van ondernemerschap, met beleidsaccent de bevordering van design.

Budgettaire allocatie

- ▶ VAK: 150.000,00 euro
- ▶ Vastgelegd: 150.000,00 euro

Toelichting

In het kader van de werking van Design Vlaanderen steunt het Agentschap ondernemen uiteenlopende projecten, die de hedendaagse vormgeving in Vlaanderen stimuleren. Ontwerpers die erkend zijn door Design Vlaanderen en organisaties die projecten plannen met die ontwerpers, kunnen beroep doen op de subsidieregeling.

7.2. Designplatform Vlaanderen

Het Vlaamse designlandschap gonst van de bedrijvigheid en wordt dan ook internationaal erkend als een 'design-minded' regio. Wil Vlaanderen echter het actuele welvaartsniveau handhaven en zelfs verhogen, moeten design en creativiteit een prominentere rol toegekend krijgen. Concreet is er nood aan een evolutie van de traditionele, efficiëntie-gedreven economie naar een meer innovatie-georiënteerde, creatieve economie, zowel op cultureel, economisch als technologisch niveau. Om deze evolutie te versterken, besloten vijf Vlaamse kernorganisaties eind 2011 de krachten te bundelen in de vorm van Design Platform Vlaanderen www.designplatformvlaanderen.be. De partners zijn:

Op Vlaams niveau:

- ▶ Design Vlaanderen www.designvlaanderen.be maakt deel uit van het Agentschap Ondernemen, promoot eigentijds en kwaliteitsvol Vlaams design en begeleidt bedrijven die willen innoveren vanuit de invalshoek van design en productontwikkeling.
- ▶ Flanders InShape www.flandersinshape.be is de Vlaamse competentiepool voor productontwikkeling en industrieel design. Het stimuleert en adviseert bedrijven in deze domeinen en ontwikkelt daartoe de nodige kennis en instrumenten.
- ▶ Flanders Fashion Institute www.ffi.be is onderdeel van Flanders District of Creativity en stimuleert ondernemerschap in de mode-industrie in Vlaanderen, sensibiliseert ontwerpers rond zakelijke vaardigheden, begeleidt hen in hun loopbaan en promoot mode uit Vlaanderen nationaal en internationaal.

Op regionaal niveau:

- ▶ Designregio Kortrijk www.designregio-kortrijk.be heeft als doel om de regio Kortrijk te positioneren als een streek die design als hefboom voor haar ontwikkeling hanteert met activiteiten die gericht zijn op het introduceren van designcultuur in het industriële weefsel, onderwijs en de publieke en culturele sector.
- ▶ Innovation & Design Euregio www.i-d-e.be brengt designers, bedrijven, onderwijs en overheid rond de tafel rond innovatief design dat ingrijpt op het dagelijkse leven van mensen en organisaties. Met een sterk netwerk en grensoverschrijdende samenwerkingen wil de organisatie een vruchtbare omgeving ontwikkelen voor designers en ondernemers in en om Limburg.

Strategische doelstellingen: Verbinden, versterken, transformeren.

Design Platform Vlaanderen tracht één strategisch beleid voor Vlaams ontwerp uit te stippelen en dit in binnen- en buitenland te promoten. De actiepunten: designactoren linken, synergiën ontwikkelen en kennis opbouwen; ook op internationaal niveau. Dit met als doel een creatieve economie te bekomen met behoud van een competitief industrieel weefsel, een hogere toegevoegde waarde voor onze bedrijven, meer export, een sterke beeldvorming van Vlaams design in het buitenland, meer duurzame en design-gedreven innovatieprojecten en meer werkgelegenheid in de designsector.

Operationele werking: structurele- en projectmatige financiering.

In 2012 startte het Design Platform Vlaanderen zijn operationele werking. Sindsdien wordt aan de partners een structurele werkingsubsidie toegekend. Deze slaat op de werkmiddelen of de financiering van de vaste

kosten (loon-, overhead-, werkings- en investeringskosten) van de betrokken organisaties. De beleidsnota Design Platform Vlaanderen (november 2011) voorziet evenwel expliciet dat zij hiernaast nog kunnen intekenen op projectsubsidies. Zij werken hiervoor actief samen om deze bijkomende middelen te werven; o.a. door gezamenlijke indiening. Voor het bereiken van de doelstellingen is het immers noodzakelijk om jaarlijks ook enkele grotere activiteiten te programmeren die door de partners gezamenlijk worden uitgevoerd omdat de schaalgrootte, de organisatie ervan alsook de beoogde impact de mogelijkheden en middelen van de partners afzonderlijk duidelijk overstijgt. Jaarlijks worden daarom in gezamenlijk overleg enkele gerichte activiteiten of thema's bepaald en uitgewerkt. Deze worden in een afzonderlijk budget opgenomen.

Het afgelopen jaar stonden vanuit het platform een hele resem activiteiten op het programma en werden de volgende 'on-top' projecten opgestart, uitgevoerd en gesubsidieerd:

- ▶ Van 12 tot 14 december 2013 werd Design Fusion ("Trendsettende designconcepten: geef je oren de kost"), de 3de Vlaamse Design Summit en jaarlijkse designhoogmis van Design Platform Vlaanderen, georganiseerd. Het ganse evenement met internationale uitstraling staat in het teken van kennisopbouw, -uitwisseling en netwerking over design aan de hand van georganiseerde momenten zoals lezingen en een omkadering met o.a. een netwerkmoment en slotfeest. Design wordt in de brede zin van het woord opgevat, m.a.w. design als multidisciplinair proces, design van gebruiksvoorwerpen, maatschappelijke thema's, beleid, onderwijs en ondernemen, design als hefboom voor verdere ontwikkeling van bedrijven, de overheid, sociale factoren, edm.

Het programma bestond uit 4 lezingen bestaande uit telkens 2 internationale toonaangevende sprekers uit de designwereld - John Thackara (FR), Jane Chen (US), Liz Sanders (US) en Michel Bauwens (B/TH) - die met elkaar in dialoog traden; en dit in het kader van de opening van Conflict & Design, de 7de Triennale voor Vormgeving in Vlaanderen. Hierna volgde een netwerkmoment en slotfeest. Voor, tijdens of na de lezingen was een randactiviteit voorzien waar design centraal stond en die paste binnen het concept van de Design Summit. Wat is de maatschappelijke relevantie van design? Welke rol kunnen ontwerpers spelen in onze samenleving? Wat zijn 'nieuwe' vormen of benaderingen van design zoals human centered design, social design of co-creatie design? Kinderen en jongeren konden workshops (De Kleine Ballon en FabLab) volgen, georganiseerd door Stefan Schöning.

- ▶ Organisatie Langlopende Opleiding Designmanagement (voor designbureaus):
Doelstelling: uitwerking en organisatie van een grondige opleiding rond designmanagement die rekening houdt met de specifieke kenmerken van het economische weefsel in Vlaanderen.
Een dergelijke opleiding van nul opzetten is niet nodig gezien in het buitenland al expertise bestaat. De opleidingen uit het buitenland kopiëren in Vlaanderen is echter geen optie gezien deze opleidingen voor doelgroepen zijn uitgewerkt die niet hetzelfde zijn als in Vlaanderen. Er is bijvoorbeeld een verschil in aandeel van grote bedrijven t.o.v. kmo's, B2C t.o.v. B2B, open t.o.v. gesloten innovatiecultuur, edm. Een bestaande opleiding, die zijn nut en impact heeft bewezen, wordt als basis genomen en aangepast aan de Vlaamse context op basis van de kennis en competenties die in Vlaanderen beschikbaar zijn; zoals bijvoorbeeld in het project "Groei door designmanagement" of de kennis die in de academische of bedrijfs wereld aanwezig is. Bovendien is het van groot belang om deze opleiding te "vertalen" naar de typische noden van het industriële weefsel in Vlaanderen.
Door de bestaande opleiding als basis te gebruiken, kunnen beginnersfouten worden vermeden en kan de doelgroep - professionals uit dienstverlenende bedrijven (commerciële spelers) die hun klanten-ondernemingen/overheid/... op strategisch niveau begeleiden op het vlak van design - direct een relevante

en betrouwbare opleiding aangeboden worden. De opleiding bestaat uit 4 collectieve tweedaagse opleidingen en een intense begeleiding tussen de bijeenkomsten.

(Re)Creating the industry

Een tentoonstelling (van 22 tot 30 juni 2013) voor bedrijven, designers, het onderwijs en de Vlaamse burger van innovatieve en duurzame producten, materialen en processen van een 30-tal Vlaamse bedrijven binnen 3 thema's (low range manufacturing, 'smart materials' en 'sustainable product design') met aandacht voor verbindingstechnieken om zo de internationale uitstraling van Vlaanderen op designvlak en in het algemeen te versterken. Om voormelde doelgroep ook de Vlaamse "best practices" op het vlak van innovatieve en duurzame producten, materialen en processen te laten ervaren, werden naast de tentoonstelling hands-on workshops en inspirerende lezingen (26 juni 2013) georganiseerd (ca. 100 deelnemers).

De product-, materialen- en proces tentoonstelling, lezingen en workshops gingen door tijdens en op de site van de "Week van het Ontwerpen".

Voor de tentoonstelling werd ook een catalogus opgemaakt waarin de bedrijven en hun innovatieve producten, materialen en processen werden voorgesteld.

Fashion Talks www.fashiontalks.be (17 oktober 2013)

Op 17 oktober 2013 verzamelen modeprofessionals in de Waagnatie in Antwerpen voor de Fashion Talks; een modeconferentie georganiseerd door Flanders Fashion Institute in samenwerking met Design Platform Vlaanderen.

Met de gevestigde modeweek van Parijs en Londen 'om de hoek', heeft Antwerpen geen nood aan eigen fashion week. De sector wordt echter geconfronteerd met een reeks uitdagingen ten gevolge van de globalisering, de opkomst van 'fast fashion', het internet edm. Om deze te analyseren en nieuwe perspectieven uit te stippelen, was een uitwisselings- en netwerkmoment wel opportuun. Tijdens de Fashion Talks deden lokale en internationale (mode)sprekers uit de doeken hoe zij omgaan met het veranderende modelandschap.

Er werd ingezoomd op verschillende topics & kernvragen:

- ▶ Communicatie: Hoe communiceren in een wereld waar 'sharing', 'liking' en 'retweeting' bon ton zijn? Hoe je communicatiestrategie aanpassen aan deze realiteit?
- ▶ Ondernemerschap: Zijn de huidige business modellen in de mode-industrie houdbaar? Wat zijn mogelijke andere perspectieven?
- ▶ Design: Waar vind je inspiratie? Hoe blijf je elke zes maanden innovatief? Hoe positioneer je je als individuele ontwerper tegenover grote merken die elke zes weken met nieuwe collecties en ideeën op de proppen komen?
- ▶ Onderwijs: Wat is de juiste verhouding tussen creatieve- en management skills in een modeopleiding?
- ▶ Retail: Wat komt er nu na de flagship, concept en pop-up stores? Is online 'het nieuwe zwart'?

Cross-over project rond open design met als thema “Gezondheidszorg” (CARE)

Design Platform Vlaanderen wil naar analogie met de Case Study Houses een reeks Case Studies Open Design opzetten met elk jaar een ander onderwerp. Doelstelling is om d.m.v. concrete experimenten aan te tonen dat Open Design méér is dan een trend, maar daadwerkelijk kan zorgen voor economische meerwaarde en vooruitgang in Vlaanderen. Met de Case Studies Open Design wil men de Vlaamse designers en industrie inspireren, overtuigen én uitdagen om te ontwerpen binnen een open ontwerpsysteem.

Het is een grootschalig concreet project met diverse activiteiten over diverse regio's waarbij alle doelgroepen betrokken worden en dat tot tastbaar resultaat leidt. Dit moet zowel inspireren – potentieel tonen via toekomstscenario's (horizon 2020) door tastbare concepten en stalen/prototypes – als kennisuitwisseling en contacten initiëren tussen industrie, designers, kenniscentra, scholen en brede publiek.

'Open Design' is een nieuwe ontwikkeling binnen de designwereld, waarbij ontwerpers toelating geven om hun ontwerpen open te delen met anderen, die deze vrij kunnen produceren en/of aanpassen en verder delen. Met de opkomst van 3D-printers, fablabs, downloadable design,... stappen we stilaan af van het dominante model van massaproductie dat sinds de industriële revolutie kleinschalige productie verdringt. 'Open Design' geeft de consument – of beter gezegd de prosumert – de tools om zelf te ontwerpen en te produceren. Het opent een wereld aan mogelijkheden, zowel voor designers als voor de industrie.

Een Case Study Open Design is een proces van een jaar tot anderhalf jaar. De algemene doelstelling – als cross-over project van DPV - is de aanwezige maakindustrie in Vlaanderen een toekomst geven door design. Voor de 'Case Study Open Design 2013' wil men op zoek gaan naar nieuwe oplossingen in de gezondheidszorg.

Deelname DPV aan de Business of Design Week in Hong Kong 2013:

Van 2 tot 6 december 2013 ondernam Vlaams minister-president Kris Peeters een economische zending naar Hong Kong. Deze missie kaderde in de Hong Kong Business of Design Week (BoDW), het grootste designevenement in Azië. BoDW is een jaarlijkse en inspirerende ontmoetingsplaats voor innoverende ontwerpers en ondernemers van over heel de wereld.

België was in 2013 het officiële partnerland van BoDW. Onder de noemer “Belgian Spirit” hebben de drie gewesten (Vlaanderen, Wallonië en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) een uitgebreid programma van workshops en netwerkactiviteiten opgesteld. Minister-president Peeters promoveerde, samen met de ministers van buitenlandse handel Marcourt (Waals Gewest) en Frémault (Brussels Hoofdstedelijk Gewest), onze architectuur, design, diamant, mode en creatieve sectoren in Hong Kong. Op 5 december 2013 opende Koningin Mathilde BoDW en het Belgisch paviljoen “The House of the Belgian Spirit” officieel. Ook had minister-president Peeters een ontmoeting met de Chief Executive van de regio Hong Kong en met de minister van onderwijs van Hong Kong. BoDW was een opportuniteit om een hele reeks B2B's en seminaries te organiseren. Zo werd de Vlaamse mode- en diamantsector in de kijker gezet tijdens een prestigieus evenement georganiseerd door FIT, Antwerp World Diamond Center (AWDC) en Flanders Fashion Institute (FFI): een exclusief paar diamanten schoenen (ontworpen door A.F. Vandevorst) werd er in wereldprimeur aan een internationaal publiek voorgesteld.

8. Overzicht van de vastleggingen op het Hermesfonds

Globaal overzicht van de vastleggingskredieten en vastleggingen voor het jaar 2013, per ESR-code.

ESR-code (Hermes)	ESR-omschrijving	VAK	Vastgelegd	Saldo VAK
51125118	Rentetoelage als gevolg van Hinder Openbare Werken	4.600.000,00	4.591.979,53	8.020,47
12111202	Overheidsopdrachten. - Beleidsgebied. Ond. met POM's	500.000,00	270.180,00	229.820,00
12111204	Convenant Flanders DC, FFI en Ondernemingsplan Wedstrijd	500.000,00	500.000,00	0,00
12111207	Ondersteuning van Ondernemingsplan Wedstrijden	1.500.000,00	1.500.000,00	0,00
12111208	Bevordering ondernemerschap - Prestarters	2.500.000,00	2.500.000,00	0,00
12111209	Peterschapsprojecten via bestek	2.300.000,00	2.300.000,00	0,00
32003203	Project Ond.Vriendelijke Gemeente	1.500.000,00	1.407.115,00	92.885,00
32003211	kmo - Portefeuille	38.080.000,00	38.080.000,00	0,00
32003217	Uitbreiding kmo-P IC en Advies Loopbaanbeleid	2.000.000,00	2.000.000,00	0,00
33003306	Initiatieven Bevordering Ondernemerschap	6.364.000,00	5.854.951,56	509.048,44
41404145	transfer naar WenZ voor herallocatie ATAB	1.800.000,00	1.800.000,00	0,00
51225002	Prj. Gebiedsg.Partners - Vl.Econom.Ruimtebeleid	250.000,00	250.000,00	0,00
63516102	Aanleg bedrijv. terreinen + industr. Sites	32.000.000,00	30.633.988,76	1.366.011,24
41414142	Overdrachten aan VITO - strategische ecologieprojecten	101.000,00	101.000,00	0,00
51125116	Ecologiesteun - Decreet Econom. Onderst.Beleid	44.517.609,26	44.482.749,63	34.859,63
51125117	Invest steun - strategisch a/ Onderneming - Decr.	41.039.668,24	41.039.668,24	0,00
51125121	ESKIMO Stimuleren ESCO Markt	1.500.000,00	1.500.000,00	0,00
31323001	Projecten kaderend in het Nieuw Industrieel Beleid	9.300.000,00	9.235.022,95	64.977,05
32003206	EFRO Vlaamse Cofinanciering	3.000.000,00	1.024.818,49	1.975.181,51
32003214	Subsidie aan Vlaams Kenniscentrum Water (VLAKWA)	1.000.000,00	863.698,25	136.301,75
31323003	Subsidies Design Vlaanderen	150.000,00	150.000,00	0,00
41604101	Vergoeding aan VAF i.k.v. Screen Flanders	280.000,00	280.000,00	0,00
81128101	Screen Flanders - renteloze voorschotten op netto-ontvangsten	5.000.000,00	5.000.000,00	0,00
12111201	Werkingsuitg.- Eur.Uitg.- Beheers Vergoed. Derden	2.500.000,00	2.458.090,80	41.909,20
12111211	Vergoedingen aan PMV ter betaling van de beheersvergoeding van verschillende maatregelen	190.722,50	190.722,50	0,00
Totaal		202.473.000,00	198.013.985,71	4.459.014,29

DEEL II: Interne Werking van het Agentschap Ondernemen

1. Adequate inspecties uitvoeren door de Dienst Inspectie Economie

1.1. Aantal gecontroleerde dossiers en doorlooptijden

De Dienst Inspectie Economie leverde 1.062 inspectieverslagen af in 2013 met een gemiddelde behandelingsduur (over alle dossiertypes heen incl. INTERREG) van 49 dagen. In 2012 bedroeg het aantal behandelde dossiers 892 stuks met een gemiddelde behandelingsduur van 68 dagen. Dit impliceert een stijging met 20% van het aantal gecontroleerde dossiers en een verbetering van de gemiddelde doorlooptijd met nagenoeg 20 dagen.

De stijging van het aantal afgeronde dossiers is deels te wijten aan de toename van de behandelde ecologiedossiers online (met onder meer 138 gecontroleerde dossiers van één en dezelfde aanvrager) en ecologie plus. Zelfs zonder de 138 dossiers waarvan hoger sprake valt het aantal behandelde dossiers nog steeds hoger uit dan in 2012. Dit is opmerkelijk gelet op de toename van het aantal arbeidsintensieve dossiertypes.

De daling van de gemiddelde doorlooptijd kan mogelijks ook deels worden verklaard door het feit dat de inspecteurs goed gevolg hebben gegeven aan de oproep van het diensthoofd om het stuiten van een dossier nauwgezet op te volgen.

Tabel 37: # gecontroleerde dossiers en doorlooptijden

Type Dossier	Doorlooptijd	Aantal Verwerkt
ADHOC - AEO	89,13	15
ADHOC - ERE	78,46	13
ADHOC - VEA	107,00	3
AEE - Centraal- en Oost-Europa	23,33	3
AEE - EFRO_2007_2013	132,32	41
AEE - Interreg	184,45	26
AEE - Uitrustingsgoederen	72,83	12
AEO - AdHoc Opleidingssteun	112,00	8
AEO - kmo-P ADVIES Dienstverlener	202,33	9
AEO - kmo-P opleiding Dienstverlener	281,60	5
AEO- kmo-P - Dienstverkrijger	31,94	34
AEO - brugprojecten	61,00	6
AEO - Call Ondernemerschap	88,19	26
AEO - eco call	31,83	52
AEO - eco online	24,01	293
AEO - eco plus	36,53	118

Type Dossier	Doorlooptijd	Aantal Verwerkt
AEO - ecologie	28	1
AEO - groeipremie	31,14	224
AEO - peterschapsprojecten	83,50	12
AEO - rentetoelage hinder openbare werken	20,77	97
AEO - SIOS	74,97	31
DRE - Bedrijventerreinen en bedrijfsgebouwen	71,67	9
DVL-Design	20,07	15
DRE - Streekplatformen	96,80	5
MGO	22,25	4
TOTAAL # behandelde dossiers		1062
GEMIDDELDE BEHANDELINGSDUUR	48,89	

Ondanks een sterke stijging van het aantal afgewerkte controles is de stock nagenoeg op het zelfde niveau gebleven als het vorige jaar (316 dossiers eind 2013 tegenover een stock van 319 stuks eind 2012).

1.2. De OLA3-werking

Het OLA-engagement werd net zoals in 2013 niet gehaald voor de EFRO-dossiers maar wel voor alle andere dossierssoorten. De evolutie van de behandelde en openstaande EFRO-dossiers blijft problematisch temeer omdat - op één na - alle inspecteurs worden ingeschakeld bij de EFRO-controles en de te verwachten toevloed van nieuwe aanvragen in 2013 nog niet echt op gang kwam. De uitbreiding van het personeelsbestand (in wezen een loutere vervangingsbeweging) moet enig soelaas bieden.

Het kan evenwel niet de bedoeling zijn om in 2014 blijvend voorrang te verlenen aan de EFRO-dossiers zoals sommige inspecteurs in het laatste kwartaal van 2013 hebben gedaan. Duurzame externe ingrepen kunnen mogelijks helpen. Hierbij wordt onder andere gedacht aan de verdere continue verbetering van de kwaliteit van eerstelijnscontrole op stukken (EFRO Beheersautoriteit) maar ook aan een eventuele vereenvoudiging van de controles op voorwaarde dat Auditautoriteit akkoord gaat met de voorgestelde maatregelen.

Het grootste gedeelte van de resterende stock dateert van 2013 en in mindere mate 2012. Toch resten nog enkele oudere dossiers wat in de meeste gevallen te wijten is aan de anti-crisismaatregelen (verlenging van de investeringstermijn van 3 tot 5 jaar).

Het aantal dossiers in stock (316 op 31.12.2013) weerspiegelt enkel de kwantiteit en zegt niets over de aard van de dossiers. Meer dan in verleden bestaat de voorraad uit arbeidsintensieve dossierssoorten (EFRO, SIOS, alle oproepen in het kader van het ondernemerschap zoals ad hoc's, brugprojecten en de call's) daar waar de stock in het verleden vooral was samengesteld uit meer routinematige dossiertypes (groei premie en ecologie) die doorgaans vlot konden worden afgehandeld. De prognoses tonen aan dat deze evolutie in de toekomst nog versterkt zal worden.

---

³ OLA staat voor Operational Level Agreement, een interne SLA (Service Level Agreement)

2. Personeel - kerngetallen

2.1. Evolutie personeelseffectieven

Evolutie personeelseffectieven

Tabel 38

30/06/2009	284	Niet van toepassing	19
31/12/2009	288	4	23
30/06/2010	286	-2	21
31/12/2010	290	4	25
30/06/2011	280	- 10	15
31/12/2011	278	-2	13
30/06/2012	273	-5	8
31/12/2012	266	-7	1
30/06/2013	253	-13	-12
31/12/2013	249	- 4	- 16

Tabel 39

30/06/2009	253,0	Niet van toepassing	0,0
31/12/2009	255,1	2,1	2,1
30/06/2010	253,5	-1,6	0,5
31/12/2010	253,7	0,2	0,7
30/06/2011	246,2	-7,5	-6,8
31/12/2011	244,0	-2,2	-9,0
30/06/2012	236,5	-7,5	-16,5
31/12/2012	239,3	+2,8	-13,7
30/06/2013	222,6	-16,7	-30,4
31/12/2013	228,0	+5,4	-25,0

De reductienorm voor het aantal koppen is binnen de Vlaamse Overheid vandaag generiek bepaald op - 6,67 %. Dat betekent dat het Agentschap Ondernemen - in vergelijking met de referentiedatum van 30/06/2009 - zijn personeelsbestand tegen 30/06/2014 moet afbouwen tot maximaal 265 koppen.

De restrictieve wervingspolitiek die het agentschap heeft gehanteerd tijdens de voorbije jaren, werd vanaf medio 2013 enigszins versoepeld, niet in het minst omdat het agentschap belast werd met een aantal nieuwe opdrachten (bvb. SALK⁴), maar ook omdat door de afbouw bepaalde aspecten in de dienstverlening dreigden onder druk te komen staan (door verlies aan capaciteit en competenties). Niettemin werd op het EOC⁵ van 11

⁴ Strategisch Actieplan Limburg Kwadraat

⁵ Entiteits Overleg Comité (het vakbondsoverleg binnen het Agentschap Ondernemen)

december 2013 aan de erkende vakorganisaties een voorstel tot Personeelsplan voor 2014 voorgelegd waarin het agentschap zich engageert om de vooropgestelde maximumnorm te respecteren. Vermeldenswaard is het initiatief om tijdens het voorjaar 2014 een aantal tijdelijke niet-universitair geschoolde personeelsleden aan te werven.

Inzake wervingspolitiek houdt het agentschap consequent vast aan het principe dat voor vacatures ontstaan als gevolg van een capaciteitsprobleem in 1e instantie gezocht wordt naar interne kandidaten. Voor vacatures ontstaan als gevolg van een expertise-/competentieprobleem, al dan niet verbonden met een capaciteitsprobleem, kan (na afweging en beslissing door het directiecomité) overgegaan worden tot een externe werving.

Medio 2014 zal het agentschap kunnen starten met de opmaak van een LT-personeelsplan (2014-2019). Op dat ogenblik beschikt het agentschap immers over het resultaat van de extern begeleide oefening tot het uittekenen van competentiegerichte loopbanen (zie verder).

2.2. Kansengroepen

Tijdstip	koppen	bruto VTE	% allochtonen	% streefcijfer	koppen	bruto VTE	% arb handicap	% streefcijfer	koppen	bruto VTE
30/06/09	2	1,0	0,3%	-2,2%	1	1,0	0,3%	-2,2%	29	23,6
01/01/11	2	2,0	0,7%	-1,8%	1	1,0	0,3%	-2,2%	27	22,1
30/06/11	2	1,0	0,7%	-1,8%	2	1,5	0,7%	-1,8%	24	19,4
31/12/11	2	2,0	0,7%	-1,8%	2	1,5	1,1 %	-1,4 %	25	20,2
30/06/12	2	2,0	0,7%	-1,8%	2	1,5	1,1 %	-1,4%	22	18,1
31/12/12 ⁶	2	2,0	0,7%	-1,8%	2	1,5	0,7 %	-1,8%	21	17,2
30/06/2013	2	2,0	0,7%	-1,8%	2	1,5	0,7 %	-1,8%	21	15,7
31/12/2013	4	Geen cijfers	1,4	-1,1%	2	1,5	0,7 %	-1,8%	19	17,7

De allochtonen worden volgens een nieuwe telmethode geregistreerd. Er is op vandaag echter geen koppeling tussen de cijfers bekomen uit het rijksregister en het aantal koppen of bruto VTE uit Vlimpers. Het aantal koppen kan afgeleid worden uit het percentage volgens het rijksregister.

In 2013 werd een gelijke kansen meting uitgevoerd. Tegelijkertijd werd in 2013 door Bestuurszaken ook een alternatieve telmethode voor personen met een migratie-achtergrond uitgewerkt.

Deze twee bijkomende initiatieven tonen aan dat het Agentschap Ondernemen er wellicht in geslaagd is om zijn bijgestelde streefdoelen te behalen.

De nulmeting van het agentschap leverde 2 extra personeelsleden met een arbeidshandicap op. Onder voorbehoud van een officiële registratie in Vlimpers zal het bijgestelde streefdoel van 1,4 % behaald zijn voor personen met een arbeidshandicap.

De alternatieve telmethode voor personen met een migratieachtergrond (op basis van het rijksregister) geeft een vertegenwoordiging van 1,38 % in het Agentschap Ondernemen. Na een kleine afronding komt dit cijfer overeen met het bijgesteld streefdoel.

Dit betekent niet dat het agentschap in de toekomst zal afstappen van zijn initiële streefcijfers. Die streefcijfers zullen opnieuw geëvalueerd worden bij de opmaak van de nieuwe beheersovereenkomst in 2014.

---

⁶ Cijfers op basis van Jaaractieplan Gelijke kansen van de Dienst Emancipatiezaken

3. Communicatie

Het communicatiegebeuren is aan een grondige herdefiniëring toe. Zo zal in 2014 onderzocht worden wat het betekent om de externe communicatie te organiseren vertrekkend van het principe van doelgroepensegmentatie (op maat van de diverse klantentypes). De interne communicatie zal dan weer planmatiger, structureler én sneller dienen te worden aangepakt

Op het vlak van externe communicatie werden in 2013 onderstaande acties ondernomen:

Campagne Bedrijfsoverdracht

De overdracht is na de start en de groei de derde cruciale fase in de levenscyclus van een onderneming. Het masterplan voor opvolging en overname is er op gericht om de bedrijfscontinuïteit van bestaande ondernemingen door generatiewisseling of overname te stimuleren en in goede banen te leiden. Het Masterplan voor opvolging en overname wil ondernemers in de eerste plaats bewust maken van het feit dat men continu aandacht moet hebben voor een mogelijke bedrijfsoverdracht en tevens van het feit dat een succesvolle overdracht tijdig dient voorbereid te worden omdat het een complex proces is. Daarnaast zal ook bij de sensibilisering rond ondernemerschap aandacht gaan naar het overnemen van een zaak opdat kandidaat-ondernemers deze optie ook in overweging zouden nemen.

Doelstellingen van de campagne

- ▶ informeren en sensibiliseren rond overdracht en overname
- ▶ call to action voor de Week van de Bedrijfsoverdracht
- ▶ call to action wat betreft het opvragen van het informatiepakket

Doelgroepen

Ondernemers 55+ en partners en kinderen.

Middelen

Print en radio voor een budget van 170.000 euro (dit is een vervolgcampagne uitgewerkt door communicatiebureau Fé in 2011). Het mediaplan werd bijgestuurd in functie van de resultaten van de effectmeting uitgevoerd door GFK en waarvan de resultaten begin 2013 bekend werden gemaakt.

Dossier financiering

Via infosessies biedt het Agentschap Ondernemen aan ondernemers de mogelijkheid hun kennis te verruimen over de belangrijkste overheids- en private financieringsinstrumenten. Om het onderwerp van deze infosessies extra aandacht te geven, werd een bijlage bij De Standaard ingelast onder de noemer 'Dossier financiering'. Dit werd een inspiratiekatern van acht pagina's met interviews en inspirerende cases geschreven door een

professionele journalist. Deze artikels en foto's werden hergebruikt voor de website van Agentschap Ondernemen.

Doelgroep

- ▶ zelfstandigen
- ▶ kmo's
- ▶ grote ondernemingen

Doelstelling

- ▶ Informeren & sensibiliseren.
- ▶ informeren over bestaande overheidsmaatregelen rond financiering
- ▶ uitnodigen voor infosessies.

Middelen

35.000 euro voor print en online.

Inhoudelijke bijdrage aan themanummers

Agentschap Ondernemen zet in op de bekendmaking van haar producten en dienstverlening via relevante inhoudelijke informatie in vakbladen of kranten. We publiceren inhoudelijke info in relevante themanummers.

Agentschap Ondernemen zet in op de bekendmaking van haar producten en dienstverlening via relevante inhoudelijke informatie in vakbladen of kranten. We publiceren inhoudelijke info in relevante themanummers.

- ▶ De **kmo GIDS** biedt actuele informatie over de actuele wetgevingen, subsidies, valkuilen, do's en dont's. De gids richt zich tot ondernemers, een relevante doelgroep voor Agentschap Ondernemen om haar rol als aanspreekpunt voor overheidsmaatregelen bekend te maken.
- ▶ **ZO Magazine**: publireportages in relevante themanummers zoals financiering en fiscaliteit (FINMIX), Intellectuele Eigendom, Starten van een bedrijf, overnemen & overlaten, energie & milieu (o.a. de ecologiepremie). Gericht naar ondernemers.
- ▶ **TRENDS**: dossier milieu, energie & klimaat (ecologiepremie)
- ▶ **kmo GIDS** bij De Tijd: relevante uitgave rond overheidsinstanties en rond financiering.
- ▶ **ONDERNEMERS** (Voka): publireportages in themanummers zoals milieu & energie (ecologiepremie), duurzaam ondernemen
- ▶ **VOKATRIBUNE**: publireportage in het nummer over groene economie
- ▶ **ECOTIPS**: samenwerking voor het interviewen van ondernemers met relevante cases over de ecologiepremie. Deze cases werden herbruikt op de website van Agentschap Ondernemen en zullen in 2014 in een brochure verwerkt worden.

De belangrijkste inlassingen werden hierboven opgelijst. Voor de inhoudelijke inlassingen werd een budget uitgetrokken van 120.000 euro

De inhoudelijke matching van relevante informatie aan themanummers gericht op de juiste doelgroep zal waarschijnlijk in 2014 verdergezet worden.

Nieuwsbrief

Het Agentschap Ondernemen stuurt om de 6 weken een digitale nieuwsbrief naar zo'n 68.000 abonnees. Elke nieuwsbrief kondigt geplande evenementen aan. Met deze nieuwsbrief wil het agentschap relevante topics voor ondernemers te sprake brengen. De nieuwsbrief wordt thematisch aangeboden en kan dus gecustomised worden.

Website

Naast informatiesessies en nieuwsbrieven is de website een belangrijke bron van informatie. Met een thematische navigatie, een krachtige zoekmodule en een subsidiedatabank waar volgens bepaald invalshoeken kan gezocht worden, tracht agentschap ondernemen tegemoet te komen aan de zoeknoden van de ondernemer.

Infosessies en beurzen

Het Agentschap Ondernemen was onder andere aanwezig op de beurs ondernemen Brussel (maart 2013 Tours & Taxi) en Gent (oktober 2013 Flanders Expo).

De beursstand in Gent werd gedeeld met het Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk (VON). Gesubsidieerde projecten kregen de mogelijkheid om hun project voor te stellen op de beurs. Een succes!

In november 2013 vond voor de 1ste keer de 'dag van de kmo-portefeuille' plaats. En ganse dag in Lint voor dienstverleners en ondernemers. Een succesvolle dag met een ruime opkomst van 400 ondernemers. De evaluatie van de dag wees uit dat we dit in 2014 zeker opnieuw moeten doen.

4. Informatiseringsprojecten

Data & monitoring

Het agentschap beschikt over een schat aan bedrijfsmatige informatie die ze bovendien ook nog geografisch kan visualiseren. Het agentschap zal onderzoeken in welke mate haar ambitie om uit te groeien tot authentieke bron inzake geografische bedrijfsgegevens een realistisch en haalbaar objectief is. Wat de uitkomst van dit onderzoek moge zijn, het agentschap zal hoe dan ook werk maken van een gevalideerd informatieveiligheidsbeleid.

Inzake monitoring heeft het Agentschap Ondernemen de ambitie om tegen het jaareinde te kunnen beschikken over een permanent en op één welbepaalde plaats voor het management gemakkelijk toegankelijk en actueel dashboard met een éénduidige set aan indicatoren, zowel beleidsmatig (effectiviteit), beheersmatig (efficiëntie) als instrumenteel, al dan niet geïntegreerd in het AO-CRM-systeem KRIS⁷. Meer in het bijzonder wenst het AO zicht te krijgen op het bestedingspatroon van haar apparaatskredieten voor haar belangrijkste processen.

In dit kader past ook het initiatief tot analyse van het uitgavenpatroon van de werkmiddelen in termen van noodzakelijkheid en effectiviteit.

KRIS

Met de lancering van KRIS, het AO CRM⁸ systeem, op 7 januari 2013, werd de vereiste basis gerealiseerd voor de beoogde 360° graden doelstelling. Deze doelstelling moet het mogelijk maken dat alle AO-personeelsleden alle info m.b.t. een klant op 1 plaats kunnen terugvinden (contacten met het agentschap, dossiers, deelnames aan infosessies,...). Het Delphi-systeem, het oude CRM, bleef als back up in een enkel-lezen modus beschikbaar.

In de 1^e fase beperkt KRIS zich tot het registreren van alle binnengekomen vragen en hun antwoorden en het ondersteunen van evenementen (versturen van uitnodigingen, registratie van deelnemers,...). Eind 2013 werd ook de interne analyse opgenomen van een organisatiebrede dossiermodule. Na de upgrade van het platform in 2014 zal de mockup van het generieke luik in KRISTA⁹ worden uitgewerkt. Vervolgens zal de analyse van de dienstspecifieke attributen en workflow opgenomen worden.

AO was met KRIS een pionier binnen de VO context. Het geslaagde project wekte de interesse van verschillende entiteiten. Geleidelijk groeide het idee om de verschillende losse samenwerkingsverbanden te bundelen in een KRIS masterprogramma dat een gecoördineerd kader biedt om zowel de hele oplossing als de verschillende bouwstenen te delen en verder uit te bouwen. Dit masterprogramma start in 2014 en wordt onder meer via het MOVI overlegorgaan bekend gemaakt. Een belangrijk deel van de toepassing werd reeds in 2013 kosteloos ter beschikking gesteld van het Departement Landbouw & Visserij.

---

⁷ Klanten Registratie & Informatie Systeem

⁸ CRM staat voor 'Customer Relationship Management' of vrij vertaald 'Klantenrelatiemanagement'.

⁹ De Test- en Acceptatie omgeving van KRIS

5. Interne Controle & Organisatiebeheersing

In uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering om bij alle agentschappen het niveau van organisatiebeheersing te kennen, heeft Audit Vlaanderen (voorheen IAVA: Interne Audit van de Vlaamse Administratie) in 2011 een audit uitgevoerd naar de maturiteit van het Agentschap Ondernemen op het vlak van organisatiebeheersing. Deze audit heeft er alvast voor gezorgd dat organisatiebeheersing en interne controle op een meer structurele manier dan vroeger wordt/werd opgevolgd. Ter gelegenheid van deze audit, maar ook n.a.v. andere audits (o.a. de vanuit Audit Vlaanderen geïnitieerde detectie-audit rond de kmo-portefeuille en beheer van het EFRO-programma, ...), werden door Audit Vlaanderen aanbevelingen geformuleerd. Deze spoorden het Agentschap Ondernemen ertoe aan om zeer gericht rond een aantal verbeterpunten werk te verrichten.

Zoals uit dit jaarverslag blijkt werd ook voor de andere thema's (die reeds in 2011 een sterke maturiteit werden toegedicht) verder versterkt. Het is immers de bedoeling om hier, vanuit een PDCA-filosofie (PDCA: Plan, Do, Check, Act), verder te optimaliseren.

In het kader van het voortdurend rondlopen van die PDCA-cirkel werd eind 2013 een zelfevaluatie uitgevoerd op het vlak van organisatiebeheersing. Deze zelfevaluatie kaderde tevens in de wens van de Vlaamse regering om de generieke doelstelling "maturiteit verhogen" te verankeren binnen de werking van de Vlaamse overheid. Aan de afdelingshoofden (voor het thema "Doelstellingen-, proces- en risicomanagement") en aan de themaverantwoordelijken werd daarbij gevraagd om ook na te gaan of er geen bijkomende beheersmaatregelen moeten "gedefinieerd" worden. Die zelfevaluatie stelde het Agentschap Ondernemen in staat om een geactualiseerd inzicht te krijgen in de manier waarop de organisatie gestuurd en beheerst wordt. Conclusie van deze zelfevaluatie was dat het agentschap, met uitzondering van ICT, op alle organisatiethema's zichzelf een score 3 ('Gedefinieerd') toekent, wat een lichte vooruitgang betekent ten opzichte van de maturiteitsinschatting door IAVA van 2011.

6. Integriteitsbeleid

Door het directiecomité werd reeds in 2010 beslist om een integriteitstraject te doorlopen dat werk moest maken van een structureel, stimulerend en proactief integriteitsbeleid. In de loop van 2011 werden daarvoor de nodige fundamenten gelegd ("beleidsplan integriteit", waardencharter van het Agentschap Ondernemen, oprichting van een "commissie integriteit"). Verschillende thema's werden reeds door de commissie integriteit behandeld.

Rond een aantal problematieken (o.a. "nevenactiviteiten en belangenvermenging") werden bovendien sensibiliseringssessies gehouden. In 2013 werd voortgebouwd aan het integriteitstraject. Zo werden binnen de commissie integriteit de thema's arbeidstijd en PLOEG afgerond en werd daarover advies uitgebracht aan het directiecomité. De commissie startte in 2013 ook gesprekken op rond het thema "omgaan met vertrouwelijke informatie".

Daarnaast werd ook een workshop georganiseerd rond integriteit met het oog op het verder sensibiliseren en trainen van management en kernspelers integriteit. Met het oog op het voeren van een integriteitsrisicoanalyse werden in 2013 reeds enkele gesprekken met directieleden gevoerd. Het is de bedoeling om daarmee verder te gaan in 2014 om zo voldoende differentiatie in het integriteitsbeleid te brengen (met extra aandacht voor de meest kwetsbare functies).

7. Facility & Financiën

Met een globaal benuttingspercentage van 80,85 % van de vereffeningskredieten slaagde het Agentschap Ondernemen er in de werkingskredieten behoorlijk efficiënt te benutten. De opgelegde besparingen konden binnen de beschikbare kredieten opgevangen worden. De budgetinkrimpingen werden opgevangen door te besparen op uitgaven die niet rechtstreeks verbonden zijn met de dienstverlening.

In 2013 werd opnieuw verder ingezet op het tijdig betalen van facturen. Door het stroomlijnen van de financiële processen en het permanent sensibiliseren van betrokken medewerkers werd 95 % (1 % beter dan in 2012) van de facturen binnen de vooropgestelde termijn betaald. De resterende 5 % van de facturen werd met een kleine vertraging betaald. Het grootste deel van de niet tijdig betaalde facturen was te wijten aan externe factoren. De bestaande processen die impact hebben op de doorlooptijd van financiële dossiers zullen geëvalueerd en bijgestuurd worden met het oog op een verhoogde transparantie en efficiënte en tijdige verwerking van deze dossiers. Vanaf 01 januari 2014 wordt volledig overgestapt naar een digitale verwerking van de facturen en de betaalflow.

2013 was voorts het jaar waarin heel wat tijd geïnvesteerd werd in de voorbereidingen voor de verhuis van de AO-vestiging Oost-Vlaanderen naar het Vlaams Administratief Centrum in Gent. De verhuis naar het 'Virginie Lovelinggebouw' is voorzien voor mei 2014.

8. Overige Trajecten

6° Staatshervorming

Het agentschap formuleert concrete voorstellen die aan de nieuwe VR moeten toelaten om een wel overwogen beslissing te kunnen nemen tot operationalisering van de nieuw verworven bevoegdheden op het vlak van integraal handelsvestigingsbeleid/handelshuur, toegang tot het beroep, prijzencontrole én bepaalde aspecten uit het takenpakket van het Participatiefonds. Ze treedt daartoe in overleg met de relevante actoren.

HRM-trajecten

Veruit dé belangrijkste uitdaging op HR-vlak in 2014 wordt de uitwerking van een instrument dat de belangrijkste competenties in kaart brengt voor de verschillende rollen die personeelsleden kunnen opnemen binnen de afdelingen en diensten. Dit instrument zal ontwikkelings- en loopbaangesprekken ondersteunen in de PLOEG-cyclus. Tegelijkertijd biedt het mogelijkheden om ook mobiliteit bespreekbaar te maken.

De verschillende rollen met hun competentieprofiel zullen gemapt worden aan de strategie en de kerncompetenties van het Agentschap Ondernemen. Hierdoor wordt het mogelijk om in te schatten wat de bijdrage van de verschillende rollen (met hun competenties) zal zijn aan de strategie van de organisatie. Mogelijks dringt zich nog een actualisatie van de strategie en kerncompetenties op.

Na de mapping tussen de strategie en de rollen, kan als afgeleide een LT-personeelsplan opgemaakt worden. Binnen dit personeelsplan moet duidelijk zijn welke de kloof is tussen de huidige invulling van de gewenste rolprofielen en wat de toekomst moet brengen op vlak van aanwezige competenties en talenten; pas dan zal duidelijk zijn in welke competenties het agentschap extra zal moeten investeren door opleiding, vorming, coaching enz...om tot de gewenste rolprofielen te komen, en ook welke competenties we eventueel extra zullen moeten aantrekken op de arbeidsmarkt.

De competentieprofielen en verantwoordelijkheidsgebieden van de verschillende rollen zullen ook gekoppeld worden aan het functiefamilie raamwerk en het competentiewoordenboek van de Vlaamse overheid. Op die manier wordt optimaal gebruik gemaakt van het bestaande HR-instrumentarium van de Vlaamse overheid.

Wat het vormingsaanbod betreft wordt de sterk aanbod gestuurde benadering die tot op heden bestaat, in 2014 enigszins ingeruild voor een aanpak waar potentieel geïnteresseerden mee hun stempel kunnen drukken op het VTO¹⁰-gebeuren, door deelname aan try-outs van potentiële opleidingsvertrekkers.

Organisatiecultuur

2013 zal binnen het AO herinnerd worden als het jaar waarin een aantal geslaagde groepsversterkende initiatieven plaats vonden. Voor het voltallige personeel was er de agentschapsdag met de diverse ateliers; die werd door eenieder gesmaakt, ook door zij die doorgaans niet geloven in de mobiliserende kracht van

---

¹⁰ VTO staat voor Vorming, Training & Opleiding

dergelijke initiatieven. Het 2-daagse seminarie voor de directieleden, zorgde er dan weer voor dat niet enkel de neuzen voor een 3-tal topics in dezelfde richting kwamen te staan, maar vormde tevens een kans tot verdere kennismaking en netwerking, wat niet onbelangrijk is gezien het feit dat het management een aantal nieuwe gezichten mocht verwelkomen. In 2014 zal een initiatief gelijkaardig aan het managementseminarie worden opgezet voor de projectleiders en de leidinggevenden die niet deel uitmaken van het management. 2014 lijkt dan ook een geschikt moment om een organisatiebrede kwalitatieve cultuurbevraging te organiseren.

Overzicht Strategische investerings- en opleidingssteun

Naam_onderneming	soort steun	Gemeente	Steunbedrag
GENENCOR INTERNATIONAL	opleidingssteun	Brugge	765.059
BRUSSELS AIRLINES NV	opleidingssteun	Elsene	998.521
ROULARTA MEDIA GROUP	opleidingssteun	Roeselare	743.240
GOLFKARTON SOENEN	investeringssteun	Hooglede	476.358
HAELVOET	investeringssteun	Ingelmunster	859.456
Pfizer Manufacturing Belgium	opleidingssteun	Puurs	1.828.121
Punch Powertrain	opleidingssteun	Sint-Truiden	999.221
AC WEST	investeringssteun	Oostende	1.000.000
VECARI	investeringssteun	Zonnebeke	1.000.000
NYRSTAR BELGIUM	investeringssteun	Balen	1.000.000
OM PARTNERS	investeringssteun	Wommelgem	782.685
JANSSEN PHARMACEUTICA	opleidingssteun	Beerse	1.000.000
PURATOS	opleidingssteun	Groot-Bijgaarden	1.000.000
AVERY DENNISON BELGIE	opleidingssteun	Turnhout	946.109
WIMBLE MANUFACTURING BELGIUM	opleidingssteun	Mechelen	1.000.000
ALLTECH FLANDERS	opleidingssteun	Houthulst	368.524
MCS	opleidingssteun	Wilrijk	486.271
CONTINENTAL AUTOMOTIVE BENELUX	opleidingssteun	Mechelen	999.988
PALM BREWERIES	opleidingssteun	Londerzeel	342.671
AMACRO RECYCLING	investeringssteun	Halle	1.000.000
RECTICEL	opleidingssteun	Evere	997.717
ECOPOWER	investeringssteun	Rotselaar	957.971
SESVanderHave	opleidingssteun	Tienen	633.167
JAN GEVERS BVBA	gecombineerd	Mol	1.000.000
AGC GLASS EUROPE	investeringssteun	Mol	1.273.000
ALPRO	opleidingssteun	Wevelgem	998.022
PICANOL	investeringssteun	Ieper	805.410
Belgomilk	opleidingssteun	Beveren-Waas	989.801
Bart's Potato Company	investeringssteun	Vleteren	1.000.000
JBF Global Europe	opleidingssteun	Zandhoven	1.779.342
TP Vision Belgium	opleidingssteun	Anderlecht	2.000.000
Asco Industries	opleidingssteun	Zaventem	999.852
TAMINCO	opleidingssteun	Gent	724.261
VOLVO CARS	opleidingssteun	Gent	2.000.000
CASSIDIAN BELGIUM	opleidingssteun	Oostkamp	333.359
Viskoteepak	investeringssteun	Lommel	1.000.000
W.H.Brady	opleidingssteun	Zele	441.318
Cappelle Pigments	opleidingssteun	Menen	440.402
Astra Sweets	opleidingssteun	Turnhout	151.197
Noliko	investeringssteun	Bree	1.000.000
Nike Europe Holding BV	opleidingssteun	Vorst	2.000.000
AUTONEUM BELGIUM NV	gecombineerd	Genk	1.918.625

Realisatie

Dienst Communicatie van het Agentschap Ondernemen

Verantwoordelijke uitgever

Bernard De Potter

Administrateur-generaal van het Agentschap Ondernemen

Agentschap
Ondernemen

Koning Albert II-laan 35 bus 12
info@agentschapondernemen.be

1030 Brussel

www.agentschapondernemen.be